

AURORA

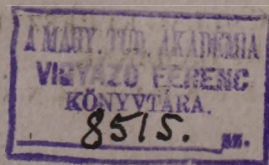
HAZAI ALMANACH

Kiadá

KISFALUDY KÁROLY
1825.

Lehnhardt sculp. meissner. Pesten.

J. Schnorr del.

J. Lange sc.

Róza

NAGY MÉLTÓSÁGU
MAROS-NÉMETHI ÉS NÁDASKAI
GRÓFGYULAY IGNÁČZ',
HORVÁT, DALMÁT, ÉS TÓT ORSZÁGI
BÁN', LEOPOLD CS. 'S TÖBB KÜLSŐ
RENDEK' NAGY KERESZTES VITÉZE' 'S
MÁRIA THERESIA REN. COMMENDÁTO-
RA'. CS. KIR. BEL. TIT. TANÁCSOS', FŐ
HADI SZER-MESTER', CSEH - ORSZÁG'
HADI FŐ KORMÁNYOZÓJA', EGY MA-
GYAR ÉS KÉTBÁNI GYALOG EZREDEK'
TULAJDONOSA' 's a' t. 's a' t.

HITVESENEK, SZÜLETETT, BÁRÓ
EDELSCHEIM ERZSÉBET
ASSZONYNAK, CSILLAG KERESZTES ÉS
UDVARI DÁMÁNAK
Ő E X C E L L E N T I Á J Á N A K

mély tisztelettel.

A U R O R A.

(Negyedik év.)

B O R B É L Y   H E L E N A ,
A' M A G Y A R   A M A Z O N .

Borbély Helena Férjének,
Békesi Istvánnak !

Tömösvárrul Zsófiánapján 1602.

Tudhatd, hányakodó, de elég későre, mi éré
Hölgyedet, esztelenül kit hagytál veszni Facsáddal. *)
Most mondd: nem félted Törököktől váradat, ámbár
Ejji sötétségben késértsék vinni, 's orozva.
Most mondd: aszszonyi gond a' tö, gyüszü, 's kony-
hai munkák,
'S csinnyait a' hadnak nem bízták gyáva nemünkre.
Most kérkedgy, hogy ezer Kontyost felvenni merész-
leszsz

Zászlód allyával, 's hogy jöjjön szinte kívánod.
Nő vagyok én, tudom azt, de tanácsom nem vala gyarló,

---

*) F a c s á d Békesinek kerített vára.

Juthat eszedbe, midőn valamik meglettek, elődbe
 Számláltam, 's te nevetséggel szavaimra feleltél.
 Kértelek, és hányszor mondtam nemde: maradj itt,
 Mit használ ha gyűlésre szaladsz? ide meszsze Fehérvár;
 A' Török ellenben jószágink szélein acsorg.
 Kellettél-e Fehérvárban? vagy nélküled a' sok
 Jámbor Atyák semmit nem tudtak szóllani bölcsen?
 Elemedett öregek, ki te nem vagy, kellenek ottan:
 Illetik a' fiatal tőr, pánczél', 's tábori munkák.
 Ott harczolni elég szóval: harczolni emitten
 Fegyverrel szükség, és vért izzadni csatázva.
 Ott, haki veszt pörben, nem fog csonkulni hazája
 Általa: itt minden fogytás nyirbállya határit.
 Illik-e az hozzád, kit atyám választja vejének,
 Illik-e, hogy lányát illy csúf prédára kitetted?
 Mondhatnám, de mi haszna? siess most látni Facsádnak,
 Nem régente kevély falait, 's a' miknek örültél,
 Fénylő fegyveridet', nyergelt paripádat, a' tar
 Föknek markából kicsikart diadalmi jelekkel.
 Mondhatnám: epedő Helenádat ölelni serénykedgy,
 'S hogy ne talállya veszély, többé mellőle ne távozz.
 Nem mondom. Késhetsz, míg kedved tartya. Tanácskozz
 Más más dolgokrul, 's mulatással töltsed üdödet,
 És magadat fitogasd idegen hölgyeknek előttök;
 Mert csak azért mentél, mivel untad látni Facsádot,
 Hol nőd fonta körül nyakadat, 's mellýére szoríta.

Nem vagyok én már ott: térj bizvást vissza; miképpen
 Érdemléd, leled úgy, te kegyetlen, fészkedet árván!
 Tornyaitat földön, palotáidat éred üszökben,
 És tudom, a' harapó tüztül gőzölgeni most is.
 Csarnokod elpusztult, márványai meztelen állnak,
 Hol gyakran dellest könyökidre borulva pihentél.
 Tárvakapud, de mit is mondok? láng ette meg; a' szép
 Őrhadadon ragadó varjak sokasága veszekszik;
 Méltók, szánakodom rajtok, szolgálni külömbnek,
 Mint te, ki társadat is Törökök torkába vetetted,
 Őket is, állatnál gonoszabb, melly kölykeit örzi.
 Menny be, 's ha szív mellyedbe szorúlt, szemeidre
 tapasztad

Két tenyered, nehogy a' látás lábodrul elejtsen,
 'S elfojtódva te is mellettek lelkedet add ki.
 Ágyuidat ne keresd; ne keresd kincstáradat ottan,
 Elhurczolta Pogány. Ősünknek képeit a' láng
 Rettenetes ropogás közben látomra emészté.
 És ne keresd Helenát, te kemény! kit ez ügyre taszítál
 Oktalanul, noha lelkednek százszorta neveznéd.
 Mért, ha valék lelked, magadat kiragadtad ölemből,
 És nem szánhattad zokogó feleségedet akkor?
 Mért, ha valék lelked, szemeimnek nézni folyását
 Szárazan eltudtad, 's tőlem távozni siettél?
 Mért, ha valék lelked, mint férj, elalélva lerogyni
 Hagyhattál, bucsuzó szókat sem véve feledtül?

Már mikor elmentél, 's valamennyire tértem eszemhez,
 Fuldokló szavakon mondám: istentelen! elfutsz
 Esdeklő nődtül? 's elakadt panaszimra sirámok
 Omlottak kipirult arczámrul nedves ölembé.
 Hányszor az ablakrul szavaim harsogtak utánnad
 Hasztalanul, mert a' szeleket megelőzte futásod?
 Hányszor lányomnak vállára nyugosztva lelankadt
 'S elkábult fejemet, falaid párkánnyain álltam,
 'S hol már nem voltál, keresélek vizsga szemekkel?
 Felfel erőlködtem, vélvén a' strázsatoronyból
 Láthatlak, noha jól tudnám, hogy meszsze haladtál.
 Jól mondgyák: van előérzés kebelünkbe takarva,
 Melly a' lappangó veszedelmet előre tudattya.
 Rajtam tellyesedett. Elelállá testemet a' fagy
 És belső héség, 's tetemimnek mindene rengett.
 Féltem az estvétül, mivel ébren kell vala töltnöm
 Éjjeimet, mikoron sok ezerrel játszik az álom.
 Másokat a' hajnalt követő nap képe vidáman
 Üdvözlött: engem kinaimtul törve találá.
 Szenvedtem, valamit győzhet szenvedni halandó;
 Legmélyebbre hatott még is képzelme jövőndő
 Sorsomnak, melly már fejemet fenyegette csapással.
 Meglett, a' miokért remegék, végtére. Tömösrül
 A' Basa megmozdult. Ötszáz késerte Facsádnak
 Rontására gyalog; félannyi nyeregben; az ágyu
 Kétszer tíz, iszonyú öblük, mind menykövet osztók.

Nem vala még éjfél, jelt adnak falra az örök;
 Várnagyod a' bástyát szaporán eljárta körösleg,
 'S ébresztette hadát kitkit szállítva nevéül.
 Tíz lovagot rendelt bátorságomra Balási
 Hadnaggyal, 's izené: nyugalomban töltsen az éjjel,
 Ő szemefénnyé gyanánt a' várt, és Békesi nőjét
 Oltalmazza, 's Török nem foghat hágni falunkra.
 Így ugyan a' jámbor; de valék én telve szorító
 Félelmeikkel. Alá 's fel most szaladozni szobámban
 Kezdek, és ismét mint bálvány állni merően,
 Várva mi történik, 's falevélként talpig inogtam.
 Elsőben zsibogás füleim verdezte; süvöltést
 Hallottam terjedni tovább. Bömböltek az ágyuk
 Künn belül is, valamint a' dörgő égi tsatázás.
 Nem volt semmi szünet; de sötétben nem foga szikrát
 A' bombák hányása, mivel vétette arannyát.
 Hajnalig így tartott; de mihelyt csillámlani kezde
 A' fény napkeleten, sorsunk balsága közelb jött.
 Mostan az épületek szem előtt állottanak; a' czélt
 Ellelhetni kevés kellett. Palotádra az első
 Gyújtószer szállott, 's foganatlan nem leve. Tüzbe
 Lángba borult minden. Szanaszétt széllyednek az örök
 Mellőlem, ha lehetne talán gátolni az égést.
 Félelem, irtózás, ki legyek, feledésbe hozatták
 Erre velem. Nyomton fegyvertáradba rohanván
 Felfogok egy kardot, mellyet vaktába ragadtam,

'S a' kegyelem gázolta halált ingerleni dültem,
 A' kétségbeesés valamint felgyujta belülről;
 Mert mondtam: erem megölő vas nyissa meg inkább,
 Mint vagy tűz nyelleyen, vagy légyek foglya Töröknek.
 Így elszánva futék a' bástyafetőre rikoltás
 És tüzzápor közt. Forton forrt a' csata délről,
 Hol már a' falakon hágó rést törtek az ágyuk.
 Kendefi, a' Várnagy, mint látott: „Aszszonyom! úgy mond
 Nincs helyed itt, szabadítsd magadat röjtőkbe; halálunk
 Napja jelen. Minek e' kard aszszonyi kézbe szorítva?
 Mi már elvesztünk; de te éltesd tartsd meg Uradnak,
 És ha Facsád elkél, legalább hü hölgye maradjon.
 Vigy hírt Békesinek rólunk; mondd: érte adónkat
 Hol tettük le, 's miként szemléléd omlani vérünk.“
 Ő ezt mondvá oroszlánként kezdette csatáját.

A' Török e' közben lajtorján mászni, 's kapacscsal
 A' lyuggalt falakon próbált az oromra tolyongni.
 Kendefi, a' bajnok: „jól hogy közelebbre kerültök,
 Felhevesedve kiált, Mahometnek kölykei, küld ma
 A' poklok mélyére karom vacsorálni, 's halálom
 Nem leszsz bosszútlan? 's tüzesen döntötte az első
 Hágókat esonkítva alá huzogánnya fejével,
 És példája vitézeit is gyujtotta csatára.
 Ő ugyan itt győzött. De keletről falra lopódzék
 A' Török egygy részszel, mivel ellene senki nem állott.
 Fogytanak a' katonák; ki tüzet ment oltni, ki sebben.

M. Hefner von Viennae.

A Magyar Amazon.

Léledezett; kit már a' glóbis küldé halálra.
 A' csalt nem tudvák, szemeinket előre meresztvén
 Harczoltunk, 's mi baj ér hátul, nem vettük eszünkbe.
 A' tűznek ropogási között egyszerre szokatlan
 Ordítás borzasztja fülem, 's mire vissza tekinték
 Rajtunk a' Török. Én, valamint a' szikla, keménnyé
 Válva merőn állék. Azután kihevülve kiáltom:
 „Harczra vitéz hősök kik vagytok, jertek utánnam,
 Férjfiak aszszony után,“ és kard felvonva rohantam
 A' mérgedt sokaság rám czélzó fegyveri ellen.
 Vágtam, mint lehetett; de karomnak gyöngye csapásit
 Viszszacsapás nélkül, 's nememet gúnyolva fogák fel.
 Elzárák utamat; mire Kendefi 's többen is értem
 A' falat ott hagyván engem szabadítani siettek.
 Ah! de hijába! valék már akkor fogva. Kezemből
 A' kardot facsarák, 's hureztak hátra kötözve.
 Elbúsulva derék örid maradéka sikoltá:
 „Eggy lábíg vesszünk inkább, mint Békesi nőjét
 Elhurezollya Pogány szemeink láttára Tömösre!“
 Már nem is életekért látszottak víni: keresték
 Mint legyen élteknek szaporábban vége, 's dücsően
 Hallyanak érettünk, 's ne pirullynak élve Facsádért.
 Elei kardoknak sebeket hasogattak. Özönként
 A' kinyitott sebeken dült a' vér, 's gőzze sűríté
 A' felhőt. A' csontropogás, a' jajszavak össze
 Veszve fületsértő zajjal keveregtek az égen.

Kendefi, dönthetlen; hü bajnoki véle oroszlány
 Módra felém tartván leterített testeken által
 Törtek utat, 's nem meszsze valék már tőlök. Azonba
 A' pusztán hagyatott résről jő új csapat. Ekkor
 A' Törököt tipró Magyarok két tűzbe szorítva
 Csüggedtek; 's noha volna szivek, de kifogytak erőből.
 Jól láttam hü Várnagyodat, 's még most is előttem
 Képe, midőn nyakszirt kelevészszel csapva leroskadt.
 Még csak néhányan keveregtek széllyel oszolva
 A' győzött hadbul, de kegylmet nem veve senki;
 A' kard éle alatt dült el valamennyi; szerencsésb
 Nálamnál, kit irigy sorsom rabszíjra fűzve
 Élni hagyott, a' mit gonoszabb szenvedni halálnál. —
 Melly boldog volnék én most, ha közöttetek áldott
 Elhunytak! férjem tetemim fonyadva találná! —

Vége van a' harcznak. Győzött a' csalfa Pogányság,
 'S véres tajtékkal sietett zsákmánynak eredni
 Engem elájultat palotádhoz üvöltve ragadtak,
 Látni az elkövetett iszonyú vadságokat ottan.
 Hallani rémitő; keserű szemlélni cselédim
 Jajjait, a' dühösök mint őket szíjra kötözték,
 És pór csorda gyanánt terelék bekerítve az utszán.
 A' belfosztogatást nem láttam. Kelle remegve
 A' nap alatt várnóm, mi keletkezik árva fejemre.

A' Basa e' közben kiderült arczával előmbe
 Lép, és nyujtja kezét: „kegyelem neked aszszonyom,
 úgy mond;

Jól forgott kardod, 's örülök hogy mentve van élted.
 Gondom alá veszek, 's nem lesz bántásra kitéve.“
 „Hogyha nekem kegyelem tőled, mint mondd: ereszs el
 Más nem kell; felelém. Az ajánlott gondviseléstül
 Felmentlek, 's így elviselő még éltem: ereszs el!
 Vagy ha nem: öllymeg ezen helyben; megcsókolom a' tört
 Csak fogságra ne vigy, kinomat melly végzi halállal;
 Tőled ez is kegyelem leszen; bús lelkemet üzd ki
 Kardoddal, mellyen hiveimnek vére piroslik.“
 Ő nevetett, 's hol balra szemét, hol jobbra lövellén,
 Ünneplő kocsimat vonatá a' gyilkos, előmbe,
 Ünneplő kocsimat, Helenádat mellyen az atya
 Házából, hah boldog üdö! — késérted örömmel
 A' szent oltárhoz, 's pompásan, lakni Facsádra!
 Jöttek a' lovak is, lovaiddnak szépe, sajátod;
 Válogatott nemű szerszámban, mellyet te leginkább
 Kedveltél. A' jég és tűz harczoltak erebben
 Ezt mikoron látnom kellett, 's mire czéloz, elértém.
 „Kedvezek, a' győző így szóllott; ebben is; üll fel;
 A' kocsi, a' lovak is tieid; magadén fogsz menni Tömösre“
 Ezzel méne tovább. „Oda vagy gyámolytalan aszszony!
 Sajkád elsüllyedt, 's ki kezet bénuyjtana hozzád,
 Nincs itt senki körül, rebegém, nincs partra vezérlőd!
 Vagy csak szánakozót látnék, tágulna talántán
 Lelkemnek szorulása; de nem! mint annyi poroszlók,
 Állanak oldalamon, 's szívemet gúnyolva metélik.

Belrehatóbb mi lehet, mint sem rabságra vitetnem
 Mennyegzős kocsimon, melly hordoza máskor örömré?
 Mért inkább lovaidd nem vittek holtan ölébe
 A' kinyitott sirnak, melly minden bánatot elnyel?
 Most sajogó varakat karomon nem ráгна ezen szíj,
 'S nem szaggatna belül, melly tör mar 's veszteget, a' kín"
 Így zajlott mellyem. Minden jobb multat előmbé
 Hoztak gondolatim, 's mindent, mi fejemre jövendő
 Volna; vagy ennél is gonoszabbtul tartva, tűnődtem.
 A' rosszsznak nagysága erőt vett rajtam. Elestem
 Lábomrul, 's csak néma nyögés érzette, hogy élek.
 Nem tudom én; mondgyák, hogy eszemtül válvá feküdtem
 A' földön mozdultalanul, 's szekerembe emeltek
 Ekképp a' Törökök, kiket a' Basa rendele mellém;
 Hajtottak pihenés nélkül. Már estve Tömösvárt
 Érének. A' népnek sokasága kíváncsi szemekkel
 Nézni futott. Takaró fátyolt képemre boríték
 Hogy sűrű könnyeimet röjtném, és szégyenem ellen
 Födve legyek. Székely *) feleségét látom ezen közt
 Jöni felém. Derülő arczával 's nyájas ajakkal
 Szólla: „ne fély Helenám! nénédek bizva kezére,

---

*) Székely Mojses jeles Vitéz, és nagy tudományu Vezér a' Gyulafehérvári ütközet után, mellyet Basta ellen elvesztett, feleségével, kincsel, 's néhányad magával, Tömösvárba, akkor Török birtokba vonta magát. 1602.

És gondgyára, ne féllj. Mennyünk: leszek ápolyod, és ha, Engeded, édes anyád; " és karját füzve karomba Bévezetett; azután illyképpen kezde beszélni:

„Eggy legyen a' sorsunk; veled asztalom osztva 's lakásom.

Férjem is itt, és több Magyarok. Nincs meszsze atyád is*) Kit várunk, 's ha magát kémélleni gondgya van, eljö. Viszsa se nézz gyászos felfordultára hazánknak! Elvesztette szegény Erdélyt a' czimbora. Székely, És Borbély, az atyád, legutolsó harczosi voltak. A' bódult Zsigmond zavarodt esze tette harácscsá Szép országunkat, 's népét irtotta kevésre. Nem Török és Német rontóink: gyilkosit önnön Méhében nevelé Erdély, 's a' jókat elüzte. Kárt idegen bennünk nem tett még eddig is annyit, 'S olly tetemest, mint kik magyar emlő téjjel üdültek. Elhiszem, édes öcsém! vesztél sokat. Éltes emészti Jószágod romlása: feledd, más orvosod úgy sincs. Békesi férjed epeszt? méltán: de te róla segíthetsz; Hidd ide; 's hogyha szeret, számunk szaporítani fogja. Nincs haza! nincs Vajdánk!**) a' birtok préda; mi okbbul

---

*) Borbély György éles eszü, egyenes szívü, bátor hadiember. A' Török ellen többnyire győzedelmesen harczolt. Soha Török részre nem állott.

**) Az álhatatlan Báthori Zsigmond ebben az esztendőben tette le utolszor a' Vajdaságot, 's örökre el-

Fennye vasát, 's boszszút ha akarna is állani, kiñ fog?
 Hadba kiért mennyen? vérét kinek ontsa javáért? —
 Hány nemes, a' ki hazájáért mellette csatázzon,
 'S mint alacsony béres maga hasznát nem lesi inkább?
 Innen az Isten 's vértagadók sokasága; az árlók,
 A' testvéri czivódások, mind innen erednek.
 A' közjót ki vigyázza? kinek vagyon Isten elötte?
 Járjuk el: a' törvényszékekben millyenek ülnek?
 Büntetlen marad a' gyilkos. Ragadozni szokásba
 Ment. Hatalom tesz igasságot; nincs védve az árva;
 Hasztalanul kesereg, 's képét fonnyasztja az özvegy.
 Városaink puszták; puszták a' falvak is; erdők
 A' maradek népet, 's kösziklák pandali röjtik,
 Mellyet az éh és dög tartott későbbi halálra,
 'S nincs ostor, mellyben már nem vala része hazánknak.
 Jobb idegen földön békével költni falattyát,
 Mint honn mindennap gyilkos tört várni nyakára,
 És ugyan a' ki velünk egygy vérből származik, attul.
 Szünny meg azért Helenám! magadat bánattal epeztni;
 Enyhítsed szivedet; gondold: vagyon isteni kéztül
 A' mi veled történt; 's ámbár most sajnosan érzed,
 A' tüzelő sebeket, fordul még jobbra szerencséd,
 Illyen volt mindég, 's mindég marad illyen az élet:

---

hagyá Erdélyt, mellyet elemésztett. A' megrontott
 népnek siralma, és átka késerte őtet Lobkovitzba.

Változik a' szélként, 's zavarog mint tengeri hullám.
Majd, hatalán érzük, mikor Erdély nyughatik-a' most
Kényen fosztogató csordáktul: vissza vonodgyunk;
Gyermekeink legalább, ha nekünk irigyelli szerencsénk.
Légy velem, édes öcsém! addig; testvéri szerelmet
Lelsz nálam, mellyet meg nem ront semmi kaján nyelv.
Lépj hát frigyre velem; lám könnyebb kölcsön erővel
Őszszeszorúlt karon a' terhet, mint eggynek emelni.
Fájdalmad hol viszszakerül, kebelemre borulva
Harmattyát ázó szemeidnek benne apaszd ki. "
Volt szava érzékeny, de jelentőbb arcza vonása,
Melly tükör a' szívnek titkát delfényre kicsallja.
Láttam, mint habozott, és mint röjtötte előlem
A' belső viadalt, melly lelkét végre legyőzé.
Láttam, mint elakadt az utolsó szókra, 's kiáradt
Könnyei folyton alá szepegő mellyére potyogtak.
„Néne! ki engem akarsz, mondám, békíteni kinzó
Sorsommal, mért sírsz? mért lettél néma? Tagadni
Nem lehet a' nyavalyát, melly minden nyomra megugjul.
Kinlódol te is úgy, mint én. Szenvedned azonba
Kinnyaidat könnyebb, kit férjed néha vigasztal.
Én egyedül vagyok itt férjemtül meszsze szakasztva;
Melly kö ez szívemen, ki tud érzeni, mérheti sullyát.
Még is előbb legyek én Tömösön prédája halálnak,
Mint ötet lássam térden koldulni kegyelmet.
Nem Török, azt mondod, romlasztónk; vajmi csodálom!

A' ki nem ellenség, az fel nem dúllya baráttját.
 Mint ezek, és nőjét fészkeből nem viszi saskint.
 Szinli barátságát hozzátok, 's szánakozással
 Nyujtja kezét: de utóbb veletek megadattya az árrát.
 Így tett ő mindenha: Magyart gerjeszte Magyarra,
 És ez elég vak volt maga ellen járni kezére.
 Álnokok ők 's hazugok; már hányszor jégre vivének
 Bennünket, noha eskvéssel pártunkra szegődtek.
 Köztök 's Békési közt nincsen frigy, és soha nem leszz,
 Ő vég perczenetig marad ellensége Töröknek.
 Békési el nem jő, 's magam én, noha semmi szememben
 Nincs böcsösebb, mint ő, idejöttét tiltani fognám.
 És az atyám? nem az ő, kit minden szélre inogni
 Lássatok, a' Törököt ki vaséllal szokta fogadni.
 Biztatsz, és köszönöm, hogy anyám lesz, még vagyok
 itten;

Légy is anyám, kérlek, 's oltalmazd a' fogoly árvát.
 Vagy, ha veszélyt kerekít az üdö, nyujt módot az Isten
 Arra, hogy e' törből tisztán költözzem elejbe.
 Nem félek meghalni; miképp? nem kérdezem azt is:
 Gyöngé nememnek elég valahogy megtartni szemérmét.
 Eggy gyilkollya szívem, 's mindennél tünni keservesb:
 Méhemnek magzattya, ki még napfényre jövendő.
 Ah Néném! anya vagy; te tudod, mint látni ohajtom,
 'S férjem, az ártatlant, ki legelső tenne szülővé!
 Ah! csak ezért könyörülly Helenán, 's légy neki segédül!"

'S elfojtódva ezen szóknál könnyekre fakadtam.
 Székelynét gonosz állapotom gyötrése keresztül
 Járt. Soká érett ajakán értelme szavának.
 Végre: „Szívem! monda, fáj, hogy gyanu férhete hozzád
 Ellenem, a' ki saját véremmel tenni szabaddá
 Kész volnék; mivel ez hervaszt; hahogy állana rajtam.
 Ezt én nem tehetem, 's nincs is mint tenni, kezemre.
 A' Basa választott magyar Aszszonyt, védni személyed:
 Angyalom! ezt örömet; de te ennél többre ne unszolly.
 A' Basa, hogy vélem szabadon járj, merre kívánod,
 Tetszésemre hagyá; de felelnem kellettik érte.
 Mint van egészséged? vagy mikkel foglalod elméd?
 Millyek erányzásid? számat kér róla naponkint.
 Engedgy a' sorsnak; hitemet megszegni ne késérts:
 Hogy magamat véled még gyászosb ügybe sodorjam.
 Öröd ugyan nincsen, de bezeg több annyival a' kém;
 Környülvéve vagyunk, 's használ mindenre vigyazni.“
 „Tedd velem, én felelém, a' mit más nem tehet eggy is,
 Jó néném! csak ezen helybül szabadulni segíts bár,
 És azután hadd rám, mi úton fogok érni hazámba.“
 „Nem lehet, édes öcsém! ah nem lehet erre hajólnom;“
 Így viszon ő; de nehezségét nem győzte szívének
 Eltitkolni, 's kezét kihevült képére tapasztá,
 Mintha pírónságot szenvednie kellene tőlem.
 Nem vádolhatom őt: szíve jó, de segíteni félénk
 Attyafián. Van kötve, 's magát álmódgya szabadnak.

Mert a' térre kijár, és nincs rá ajtaja zárva.
 Én így lenni szabad nem akarnék, 's nem leszek: inkább
 A' Török e' nyomorult testbül kergesse ki lelkem.
 Ő tartózkodik; én, mivel ezt tudom, önként
 A' kedves tárgyat feszegetni kerültem azolta
 Hallottára, 's belül forrottak előbbi tanácsim.

Igy van most Helenád. Mit mondok? nem tied ő most;
 Így van az elragadott; de nem úgy, mint a' görög asszony
 A' gaz férjehagyó idegen szerelembe merülten
 Férjétül választva. Te vagy, kire többnyire hárul
 Minden vád. Már négy hete mult, hogy sorvadok itten,
 'S Békesi nem gondol felesége siralmas ügyével!
 Aszszonya Spártának vétkes volt: érte kikeltek
 A' Görögök még is, 's Trójából vissza vezették:
 Nem vagyok én fejedelmi leány; a' trójai menynek
 Szépségen sem párja talán; nem várhatom Erdélyt
 Érettem boszszús fegyverrel jöni: de tőled,
 Társamtul legalább érdemlék próbaszerencsét.
 És ha nem úgy, mint nőd: mint aszszonyfoglya Töröknek
 Voltam-e Békesitül méltatlan szánakozásra?
 Nem hiu Székelyné fogadása erántam: eléggé
 Tiszta szobám; vannak szobalányaim; asztalom ellen
 Nincs kifogás; búmban de alig hogy kóstolok étket.
 A' jó másod anyám késztet szellőre kimennem,
 És örül, elmémnek ha derültét lelheti közzel.
 Véli ugyan hogy lelte: de én, mikor ő vigad, és más

Itt körültem, magamat fogyató képekkel emészttem.
 Mit használ? kedvet, nem termett, a' ki szerezzen
 Ott, hol az elfoglalt szivben már nincs helye kedvnek.
 Így vagyok én. Meg nem kérlelhet semmi Tömösben
 Sorsommal. Legelek keserítő tárgyakon önkint.
 Nem csinos öltözetem; nincs fürtöm szedve fodorba;
 Nincs perecz a' karomon; nincs gyöngy kapcsolva nya-
 kamra:

A' mikoron te talán unalomtul menve alá fel
 Nyalka lovad hátán sétálgatsz, 's nem gyötör a' gond.

Ah nem! az én férjem velem együtt érezi, a' mit
 Szenvedek ártatlan, 's valamint én, nyugtalan ő is.
 Ő szeretett forrón, úgy, mint más senki: kegyetlen
 Állapotom hozzám most még hiszem, edzi szorosban.
 Ah! legyen úgy, kérlek! lelkünk kapcsolva maradjon,
 Míg az enyészto kéz fátyolt szemeinkre nem aggat!
 Esztelenül, meg is ismérem, rabságom okának
 Mondalak, 's hűségedet is vagdalta beszédem:

Ah de te háborodott aszszonynak férjfi, bocsáss meg!
 Átkoztam mindent eszemen kül, még mikor a' seb
 Nyers vért serkedezett, lévén hozzája szokatlan.
 Tisztábbak szemeim már most; gyógyulni sebembül
 Ámbár nem tudtam, 's bánom hevenyébe szidalmát
 Tollamnak, melly kába fejem forralmait irta.
 Büntess meg! csak előbb szabadíts, szabadíts ki Tö-
 mösbül,

Büntess meg valamint tetszik, ha hallálal is, osztan,
 Elviselem; leszs így meghalnom kedves ajándék.
 Meghalnom; — csak előbb a' gyermek lássa az attyát,
 Kit e' meleg csókkal fognál olvasztani szádhoz!

Avvagy akarhatnád: itt düllyön hölgyed az ágynak
 Gyöngé nehezkével, 's te ne légy mellette szülésén?
 Jöjj atya magzatodért! vidd el feleségedet innen!
 Hűtvöse; két ösztön benned gerjeszse fel a' vért.
 Vagy de ne jöjj értem; magadat koczkára ne tedd ki.
 Áldozatok ne legyünk hárman, ha keménykedik a' Sors.
 Székelyné nem félt, hozzám bizodalma gyanutlan,
 'S mint hiszem, a' Török is nem vizsgálódik utánam.
 Néha magam szabadon járkálok; néha leányim
 Késérnek, szellősb levegőn oszlatni borongó
 Fellegimet. Jó alkalom ez, ha akarja szerencsénk,
 Megszökvén ez utált helybül kebeledbe röpülnöm.
 Küldgy nyergelt paripát a' Csernátházi füzeshez
 Pünkösdi ünnepiben próbált és jó lovag által.
 Én egyedül, ha lehet, 's reggel megyek arra. Tanítvány
 Embered a' fejemen lobogó kendőre vigyázzon;
 Rózsapiros lészen. Vezetékét a' felülésre
 Készen hozza felém, valamint lova győzi, serényen.
 Több nem kell. Evező szárnyam leszs társi szerelmem.
 És te hazám, és ti, kik bűnnek eredtetek értem,
 'S mármár holtomnak vártátok hallani hírét.
 Addig is édes Férj! ezeket míg válni valókká

En 's te tapasztallyuk; honnlétem képzeletével
Támagatom magamat. Meszszünnen látom, előmbé
Mint szárnyalsz habozó lovadon, 's gyöngédeden át-
nyulsz

A' porral belepett lovagaszszonyt hajtni szivedre.
Ah! nehezen várt nap; te szabadság napja, ne késsél
Felvirradni reám, 's add Békesit újra karolnom!

Kedves társ! te pedig légy gonddal társad ügyére:
Itt ne feledgy kérlek; ne feledgy itt, kérlek az égre,
És mindenre, mivel kegyedet lelhetni reméllem!
Majd ha szabadságban hozzád kapcsolva leendek: ;
Elmondom, miken átestem, csak hallani győzzed.
Majd fész és borzadsz; szavaim majd felbe szakasztván
Támasztaszsz több több kérdéseket újra, miről már
Szóllani hallottál, 's inségem felhozom újra.
Könnyeimet kicsalod, tudom ezzel; sirnom öröm leszsz,
Könnyeim arczámrul ha hazám földére csöpögnek.
Ez mind későbbben; 's most csak távolban enyelgő
Gondolatok! Tőled függ őket tenni valókká,
'S a' ragadott Helenát férjének viszszaszerezni

Bekesi, a' nőtül fosztott, fájlalta Facsádnak
Elkeltét, és szép hadait. Fájlalta leginkább
Ifjú hölgyétül váltát. Mint mérges orosz lány,
Melly társát vesztette, futoz, 's nem lelheti nyugtát.

Úgy ő is, valamit búsult szive 's lelke tanácsolt,
 És meg visszazavetett, sürgött választani benne.
 Most hadait szedegette, veleek késértetni szerencsét,
 'S elrablott társát fegyverrel visszszakerezni:
 Most erejét mérvén, mit feltett, mulni javallá,
 'S mint a' háborodott szélvész, elméje kevergett.

Vette ezen közben levelet Hellenának. Azonnal
 Lóra kapott, 's dühe mérgében: „megyek én magam,
 úgy mond,

'S elhozom őt, ha világ széléig kell is utánna
 Hajtanom; elhozom őt; vagy akár mint veszsze el inkább!
 Úgy is már mi öröm 's boldogság nélküle élnem?“
 'S elnyargalt szeges aggsággal feltelve bolyongni.
 Fél napig így jártkelt, 's nem tudván merre feszítse
 A' zabolát, azon egy ösvényt tipratta gyakortább,
 'S ott leve délre megint, hajnalkor honnan elindult.
 Megszeppent. Mi dolog? mondá; hát nem vagyok észen?
 Vagy mire véllyem ezen bódorgást? Mostoha sors te!
 Még sem elég, a' mint kényeddel rajtam uralkodsz?
 Hátha te isteni kéz munkálódsz, 's visszazavezetél,
 Általa a' bizonyos veszedelmeket értenem adni,
 És hogy az ártatlant másképp szabadítani sugallyad?
 Elvárom, noha nem könnyű, a' szent napot. Addig,
 Szív te keservimnek nyiss tért, és két szemem ázzék.

Lassan folyt az üdö; a' hősnek napjai nem gyors
 Léptekkel közelítének, míg végre beteltek.

Két vezeték lóval, (mindkettőt Moldova szülte;)
Küldé két legügyesb apródgyát Békesi Pünkösdi
Virradtára, hová levelében hölgye kijegyzé.

Öt hat nappal előbb, Helenát hogý látta színében
Székelyné változni: „nem is szóllsz édesem! úgy mond;
Bomlik egészséged; mért nem nyulsz orvosi szerhez?
Féltlek, kedves öcsém! mi bajad nénédre szemérem
Nélkül bízzad: örülni fogok, ha segíthetek, ámbár
Kössöntýüm fele kelne reád, csak ez ójja meg élted,
Édesem! érted adom.“ — Helenát, eggy részrül azonban
A' kijelölt 's közelebb járó nap képzete: másrül
A' netalán kitanult csinnak veszedelme, vegyesleg
Hervasztotta: beteg nem volt ő testre külömben.
„Kétes egészségem; felelé a' bánatos aszszony;
Fáj fejem a' viznek gözétül, gyomrom is émelyg;
Nem szoktam mocsolyás helyhez; szellőre naponkint,
Tisztultabb szellőre vagyon szükségem: ez állít
Lábra, 's tudom, rajtam többet fog az orvosi szernél.“
„Ah! ha csak ez sárgít; felelé a' jószívü Dáma,
Mindennap kimegyünk. Nekem is könnyebbedik, érzem
Mindenem, a' szabad ég mikoron hüvesítheti mellyem.
Hogy pedig a' Basa is rólad gyanakodni ne fogjon,
Még ma jelentéssel keresem meg, 's tőle reméllem,
Megnyerem a' szabadabb járást részedre naponkint.“
Ő megtette, nem is sajdítván, vége mi lészen.

Székelyné Helenát dellest késérte ki. Reggel Hol szobalányi között, egyedül hol méne, leginkább Csernátháza felé, 's társul csak gondgyai véle. Már az üdö rájárt. Pünkösöd estvéje jelen volt, A' nap tisztában nyugodott. A' holdnak ezüstös Fénye az ablakokon játsván, átszegte világát.

Békesiné egyedül fel alá reszketve botorkált Néma szobájában. Testét majd ágyra vetette; Majd felszökve futott a' holdnak nézni haladtát. „Mondsza nekem halavány ábrázatu csillag! utánnad Jö - e szabadságom napjának hajnala? így szólt; Vagy még meszsze vagyon? vagy rám piros ajka vidultan Nem mosolyog soha már, 's itt kell nyavalyognom örökkön?

Ah! de te nem méltatsz engem feleletre, kegyetlen!“ Így álomtalanul, 's küzdésben mult el az éjje.

A' nap fejledezik. Különös! most mintha lerázta Volna nyüget, kividult, 's minden félelmei szüntek. „Nénem, édes anyám! ekképp szállítya belépvén Székelyné; híredre teszem: vala álmom izetlen; Csak kevesé kimegyek; sietek hazatérni: bocsáss el!“ „Kedvedet, édes öcsém! nem szegtem még soha: bizvást Menny, felelé; eggy vagy két lányka, ha tetszik, Késérjen; 's akarom jobb izzel költsed ebéded.“ Erre utat váltott, 's a' kendőt vontá fejére

Ismértetni magát: de leányai tőle maradtak,
Mert vele híni tanut félvén, tudtokra nem adta.

Igy ment ő. Egyszerre sebes vágatva feléje
Két Törököt lát, 's annyi lovat vezetéken, íramni.
„Már tudom, elvesztem, rebegé; titkomra nyomoztak
Elvesztem nyomorult! Az ítélet napja nem olly bús
Volna nekem, mint ez! 's elkésett szállani többet,
Mert már a' Magyarok körül álltak. „Aszszonyom

úgy mond
Eggyike; lóra hamar! Bennünket Békesi küldött
Éretted. Ne vonatkozzál; hiszen álruha rajtunk
A' mi zavarja észed. Hamar Aszszonyom! üllý fel,
eredgyünk

Merre lehet, nehogy a' Törökök nyomainkon utánnunk
Törjenek. Itt a' kedvrejövöt paripára emelvén
Az nap Békesinek vágó karjába röpiték.

Horvát Endre.

A' H O L D H O Z.

Mi búsan népsz a' tiszta kékről
 Felém, te biztos hív barát!
 Ki egykor nyájasan ragyogtat
 Körül egy ernyő' pamlagát.

Te láttad kéjderengve itten,
 Hol ákász hinti árnyait,
 Gyakorta csendes éjmagányban
 A' boldog párnak titkait.

Bajjal fénylél az égi lyányka'
 Örömrágyogló könnyein,
 'S némulva rád emelt szemekkel
 Mélyen ömlengő érzetin.

Most csendesen rezgő sugárid
 Egy sírhanton halványlanak,
 Hol ő már nyugszik, és felette
 Magas fűszálak inganak.

Bajza.

S Ó K B A J S E M M I É R T .

K* Lajos M* barátjához.

1.

Kedves barátom! kék esztendei tévelygés után a' külföldön, ismét ifjukorom' csendes helyéből írok; atyámnak és a' nagy világnak tartoztam ezen úti adóval, 's teljesítém a' nélkül, hogy belsőm hajdani örömem 's barátim iránt elhidegült volna. Egyik szerzett fő tapasztalásom az: az ember itthon sok tárgyat fel se vesz, a' mit máshol csodál, 's a' képzelet, melly örömet távot keres, végre csak ott nyugszik-meg, hol ébredő lelkünk először fejlett-ki a' sejtések' homályaiból.

Vidám kedvvel járom-be a' tájt, hol minden olly rokon 's szívhez szólló. Künn ugyan szebbet 's felségesbet láttam; csodálva kelle hódulnom az emberi észnek, melly művészlélekkel varázskört von maga körül; de szeretetre még is csak hazám' földje bírhat, 's pásztori létünk' egyszerűsége vonzóbb zajló pi-

arczinál a' fényüzésnek, hol kiki mindenét vásárra viszi, 's nyereség intézi lelki testi tehetségeit. A' büszke sír, melly márványhalmokkal az időt gúnyolja, nem gerjeszt olly érzésre, mint a' kisdéd mohos kő, melly boldogult szülőm' hideg hamvát földi.

Leginkább mulatok azon omladék közt, melly lakásunk mellett lévő dombon, százados tölgyek között áll; hol őseim hajdan laktak, csatáztak. Emlékezel milly gyönyörű ottan a' kilátás? milly bájló S* városka' fekvése nyugotirészén, 's az országút' csavargása, melly, élet gyanánt, most bokrok lapályok közt el-elűnik, majd virágos halmokon ismét szembe ötlik, még a' messzeség' homálya végkép nem rejti-el. Itt a' multnak képei vonúlnak-el szemem előtt, 's hazám' történeteit, erős és gyöngé vonásival, fontolgom. Hej barátom! mért száltunk-le a' magasról? Az erős de szabad levegőt a' puhább maradék nem bírván, leszállt a' völgybe, hol a' földi gőz sötéten borong felette. De elég! lásd ebből, mint élek és érzek,

2.

Ha az ember éjfélkor ír, mikor nappal is rá érne: jele, nem tud alunni, 's ez, ha kü-

lönben testi baj nem virraszt, feszes állapot, 's inkább tapasztalni, mint festeni lehet. Én tudom okát, 's épen azért ébren álmadozom. Egy nem ritka eset emelt - ki nyugalmamból. Nevess - ki ha tetszik; de ne vádolj! gondold - meg azon bölcs mondást: mit vak esetnek hívunk, az jön épen legmélyebb forrásból.

Tegnap ismét a' várhegyen valék; már nem tudom, a' szelid alkony e, kísérve madarak' zengzetitől, vagy más valami titkos előérzés lágyított e meg: de minden tárgy életet nyere hevült képzetimtől. Szinte kiölelve magamból néztem a' távolban ég, 's földet testvéri csókban olvadozni; ez a' szerelem' képe! gondolám, melly világokat rokonít, és az éltető nap csak egy piczinyke szikrája ezen mennyei lángnak. Így eszmélkedve ballagék - le a' völgynek, tudja Isten mi nem kerengett fejemben; midőn egyszerre, nem is ügyelve a' léptemet gátló vízmosásra, valami másfél ölnyi mélységbe zuhantam. A' szédelgő ideák megszűntek, de éktelen szorongás lepett - meg, midőn azon pillanatban asszonyi sikoltást hallék felettem. Első tekintetem egy leányba ütközött, ki ijedtében szinte halaványan a' par - ton álla, 's gyöngéd karjait segédül felém ter -

jengeté. Gondolhatod, milly hamar talpon, 's néhány szökéssel megette állék. Mit szoltam, mit miveltem, azt magam sem tudom; halotti dermedésben néztem a' szép alakra, ámbár vérem soha tüzebben nem szökölt. Ő kellemes hűledezéssel fátyolát piruló képére vonván, örömet rebegve szerencsés estemen elfordult, 's eleinte halkan, utóbb szaladva távozott, 's a' fák közt tűnt-el. Ügyetlenségem' érzete, 's a' csodálat engem' lekötve tartott, zavartan néztem utána, míg az esti levegő haza útasított.

Atyámat nyugtalankodva lelém, 's elmaradásom' okát adván, mondá nevetve: „így jár, ki szünetlen a' felleget méri. Mint föld' gyermekének szükség, hogy néha le is nézzünk, mert a' ki megbotlik, homokot árul.“ Ekkor vevém észre portól fakó ruhámat, 's a' mi több, hogy kalap nélkül tértem vissza.

Mit szólsz ezekre? én legalább, ha rajtam ez néhány év előtt történik, azon tünényt berki tündérnek tartottam volna; bája-ira nézve annak is illenék. Most azt vélem, hogy ő is halandó, 's épen azért óhajtanám életembe szőni. Nemde mosolyogsz, hogy érettebb koromban is egyszeri látásra olly szívért

hevülök, melly vagy másé, 's ha nem, árokban nem keresi hívét? Azonban, nagy idő kell e frígyesülni valakivel? lassan tesz e vizsgáló lelkünk egy szép tulajdont a' másához, míg a' szerelem' mértéke megtelik? vagy pedig egy lelkes tekintet, egy lelki villanás már elég lángítani a' szunnyadó érzést? Ezen kérdésimre felelj, de hagyd szívedet is közbe szólni. —

3.

Szerte jártam a' környéket, meglátogatván a' szomszéd urakat. Ki leányát, ki hűgát, 's egyéb rokonyját mutatá - meg; némelly virágot leltem távollétem alatt kifeselve, de a' kedves tünemény nem volt közöttök. A' városban is kérdezősködtem. A' fogadós feldicsérte magát, mennyi utazó fordul-meg nála, de én mind ebből semmi nyomát nem lelém, 's békételen tértem haza.

Szinte várom kérdésedet, t. i. ha egy pillantat annyira elbájolt, mért nem mentél utána? Minden illendőséggel kinyomozhattad volna. Helyesen, barátom! de gondold-el gonosz helyheztetésemet; azonfelyül tán magad is tapasztalád: ha szívünk mozdúl, eszünk' kere-

ki hamar öszve zavarodnak, 's ha ezen men-
tséget-is gyöngének találád — szeress!

4.

Épen válaszódat olvasám, melyben a' szerelmet unalom' gyermekének tartod, 's ezzel nem kis boszúságba hozál, midőn atyám, levelet tartván kezében, szobámba lépett, 's ezen szavakkal: „Fiam, jó újságot hozok!“ melyéhez szoríta. Az újság ez: ő ismeretségei által a' fővárosban számomra hivatalt szerzett. „Az út — mond — nyitva legfőbb méltóságra, ha ezen nemes czélt csüggedilen folytatod. Ideje már a' polgári életbe is avatkoznod; az emberi szövetség mindenkit szolgálatra kötelez, 's ez kútfeje az igaz szabadságnak, mely hogy az egészre terjedjen, az egyes terhet békén viselni ösztönöz. Csak ott állandó a' törvény, hol szegény boldog annak sikerén fáradoz, 's nem ott, hol félre vonúltan a' köz üggyől jobb időket siratva egymás' sérelmeit panaszolják. Nem sokára együtt indulunk-el, 's örömmel nézem, ha atyai szorgalmam' gyümölcsét használod.“

Ambár illyesekre elkészültem, 's megyénkben valami tisztséget keresni szándékoztam, még

is ezen váratlan hír kedvetlen lepett-meg; de jó atyám' örömét tekintvén, időt se vettem a' megfontolásra, 's tetszésére bízam sorsomat. Ő bennem él, és azt véli, hogy neve új dísz nyerend általam, 's én hálátlan volnék, ha függetlenségemmel nem adóznám. Nem várok ugyan sokat; de nem is rettegem a' jövőndőt. Az emberekkel nem olly nehéz élni; miként négy fal között véljük: ha nem vágyunk felet-
tök ragyogni, vagy nem kénytetünk tőlök kegyelmeket fogadni. Hála sorsomnak! mindezekről ment vagyok.

5.

Atyámmal szerencsésen elértem rendeltetésem' helyére. Első napokban mingyárt a' nagy 's kisebb urakat (kiknek egyenes, vagy mellékes, befolyások van tisztemre) eljártuk, 's ha mindannyi szép ígéretek közül csak néhány teljesedik is, sok hajlongásom nem esett hijában.

Új tisztem csak délig tart, a' délutáni órák egészen magamék. Most szállásom' igazgatásával foglalatoskodom. Atyám néhány hetet itt tölt, igen meg van elégedve, csak néha valami titok akar kitörni belőle, mellyet makacsúl takargat mindég. A' kedves ismeretlen több-

ször mint akarom beszökik álmaimba, 's nagy oka, hogy az ide való szépekből még egy sem hata rám.

Az idő miként játszik velünk, miként másítja és forgatja az embert; ezt leginkább látom most egyik iskolatársunkban. Emlékezzel Perjes nevű fiúra, kit lomhasága és örökös álmosága miatt új Morpheusznak tartván, untalan csípdezőnk? Ez most itt, független sorsban él, ha csak a' játszó asztal lekötve nem tartja. Ő mindent tud 's ismér, ezer gondolatok' forrása, kész eszköz mindenütt mindenre, hol jó asztalt 's tele erszényt gyanít: egy szóval, eleven krónikája a' városnak. Öszvetalálkozásomkor véle, itt-létem' célját megértvén, tüstént minden előjáróim' biographiáját elbeszélte, 's olly valóan, mintha mind-egyik' meghittje volna. „Te nyargalva mész elő — mond — neked homlokodra van írva, hogy tisztartód otthon nagyságol. Én tettel 's tanáccsal akár mikor szolgálok, mert ha más nem csal-meg, magad csalod-meg magadat“ ki tudja mit nem hordott volna öszve, ha egy zömökös úr nem közelít, kit is megpillantván, sugá fülembé: „ez a' jó úr pinczéje' lelkét az orrán hordja; mingyárt hozzá megyek

ozsonnára — de tiszteld őt, mert szörnyű hazafi, haragszik a' napra, hogy nincs bajusza, 's az angyalkákat is kalpagban képzei.“ Ezzel a' vastag úrnak karjába öltekezve, elballag. Ez egyik régi ismerősöm újított kiadásban. Anyiból szeretem, mivel könnyelműsége mellett is, éles észet 's emberisméretet bír; hátárt pedig én szabok, mennyire közelítsen.

A' másik ismerősöm bizonyos Rengházi, ama' híres diák, kit tanítóink például allítanak fel, 's mi fentebb elme gyanánt bámultunk; 's tán ezért is, gögje eszén felyül nőtt.

Perjessel tétova sétálván, két ember jön előnkbe, kik meg-megállva valami nagy dologról versenygeni látszattak. „Nem ismered azt a' halavány 's komoly képű embert? — kérdi Perjes — az Rengházi!“ Én megakartam szólítani. „Ne háborgasd — mond tartóztatva Perjes, — ők most a' halhatatlansággal játszanak. Csak nézd miként nyomkodják egymás' kezét, pedig tudom gyűlölik egymást. Rengházi szép birtok mellett tudóst játszik, 's felséges homályba leplezi a' reminiscentiákat, mellyek zavart olvasástól még fejében kerengnek. Tudod, a' mi árva nyelvünkben sok a' vezér, kevés a' közvitéz. Ő is ítélgét a' nélkül, hogy job

bat mutatna 's a' készet ócsárolja; hallom ugyan, vannak munkáji, mellyekkel a' publicumot ijeszti, jelesnek tartják tőle a' tíz parancsolatot, mellyet ugyan annyi sonnettbe foglalt. Ha elméjét vizsgálom, Babylon' tornya jut eszembe. A' másik is szinte tudós, 's eskütt ellensége minden újnak. A' legszebb Múzsát is megveti, ha szalonjától nem csillog haja. Ő sokat dolgozik, 's czérnával mért versekkel harsog a' pusztai népnek. "

Hideg méltósággal viszonzá köszöntésemet Rengházi, midőn mellette elmentem, alig hiszem, hogy reám ismert; én pedig gondolám: csak villongjatok, ám e' nagy harcz csak szóba 's tintába kerül.

6.

A' titok kinyilatkozott 's nekem ezer gondot okoz. „Fiam — mond tegnap atyám — még egy férfit kell meglátogatnunk, ki téged 's engemet leginkább érdekel, ő régi barátom, vigyázni fog szükségeidre, 's maga is elébb főhivatalokat viselvén, útasítást adand új pályádon. Eddig a' szokatlan munka 's házi gondjaid elfoglalván, nem akartalak háborgatni; most itt-létem végre járván, illő nála

személyesen udvarolnod, 's örömmel ohajtom, hogy azon nemes házat, ezentúl is többször megkeressed. " Én egész készséggel vevém kalapomat; atyám mozdulatlan álla, valami feltétel látszott fejében forogni.

Ha tetszik, édes atyám! — mondék — tehát mehetünk. Ő kezemet fogván égő szemmel sokáig rám nézett, 's szinte ellágyúlva mondá: „Lajos! én boldog férj voltam; te maradtál egyetlenem. Még halálom előtt szeretnék egy jó lélekkel frigyessülve látni. Azon barátomnak van egy leánya — vedd - el! " Lesujtva állék, 's zavarodásomban nem tudtam felelni.

Atyám szorongásomat látván, mondá szelíden: „nem kényszerítlek! azonban megvallom, ez egyik édes kívánsága éltemnek. Jer.“

Némán ballagtam atyám mellett. Százszor is ajkimon lebegett az ismeretlenhez való szeretetem; de mindég vissza vonúlt melyembe, elgondolván azon bizonytalan 's gyöngeséggel határos indulatot.

A' komor inquisitio' épülete nem lehet rettentőbb szabad léleknek, mint nekem B*úr' háza. Lábaim szinte ólommal váltak, alig

tudtam felvergődni a' lépcsőkön. Az ajtó nyílik, egy tisztes öreg úr lép előnkbe.

„Későn hozom — mond atyám, az öreg' kezét megrázván — de annál biztosabban.“

„Reménylem, hogy bennem második atyját szemléli, és ezentúl minden hiú világi szokást félre tévén, fiúi szívvel közelít hozzám“ viszonzá az öreg. Hogy magamat furcsán viseltem, 's nem igen okosan szóltam, nyilván jelenték B* úrnak ezen szavai: „éj édes öcsém! annyit forogtál a' világban, 's még is olly félénk vagy? azonban, megismerjük egymást, 's a' tartózkodás múlik.“

Feszültségem lassanként eloszlott, 's neki bátorodva, én is beszéd közzé elegyedtem, mindenkép elakarván simítani azon szögletes-séget, mellyet első jelenésem reám bélyegzett, 's nem sikeretlen, mert utóbb az öreg B* szemei kedvezőleg mulatának rajtam.

Nem sokára a' házi kisasszony is megjelent. „Nellileányom!“ mond az öreg, azután engem' is mint új házi barátot bemutat lányának. Alig hiszem, hogy ez tudta, milly szándékkal vezettetém elébe; mert legkisebb habozást sem árult-el: nyugodt vidámsággal üdvözle, 's olly nyíltan nézett szemem közzé,

mint valami tárgyra, melly se' nem vonz, sem vissza nem taszít; kétes állapotom ez által igen könnyebbült. Nelli egy azon alakok közül, kiben nem tudunk megegyezni, szép e' vagy nem? Arczvonásai nem szépek, de bájosan össze-hangzók, termete kicsiny, de mozdulati könnyűk: nem akarva tartják fogva a' szemet. Én mingyárt intéztem hozzá szavaimat, 's kedves lőn társasága; csak mikor a' két öreg magunkra hagyott, hézagossá lett a' dialógus, 's én már az idővel akartam elő állni, midőn Nelli ezen újsággal lep-meg: „most nálunk minden öröm hiányos, mert kedves Máli öcsém nincs közöttünk.“ Én hátra lépve össze csaptam kezemet, „Még egy testvér!“ kiálték. „Igen, igen! — viszonzá Nelli merőn szemembe nézve — Máli öcsém egy nénénkkel fürdőbe utazott, 's néhány hét múlva tér ismét vissza.“ Erre lelkesedve kezdé dicsérni, milly szép 's jó, tán egész életét is leirta volna, ha az öregek félbe nem szakasztják. Nagy örömömre atyám bucsúzott, én utána. B* úr olly kegyesen bocsáta-el, miként fogadott, Nelli szíves idegenséggel.

Estve atyám ismét ismételé kívánságát, előmbe terjesztvén ezen szövetségből reám sar-

jadó hasznokat: t. i. nemzetség, birtok. „Tudom — mondá a' többi közt — alacsony birtokvágyást lelked nem ismér; de ha jóság mellett pénz is van, kettős nyereség. Atyáink azt tartották: a' férj adjon ebédet, az asszony vacsorát.“ Én hallgattam, 's ő látván hogy bizonyos válaszra eltökélve nem vagyok, mondá igen kegyesen: „nem kényszerítlek; de azt méltán várom tőled, hogy férfikorba lépén ön szerencsédet fontolóra vesd.“

Barátom! nemde igaz atyám' mondása? de az ember miért olly gyarló? hidegen megyel az igazság mellett, 's meghal álmaiért. — Légy boldog!

7.

Atyám jószágaira tért. Azolta többször valék B* úrnál, 's tiszteletem mindég nevekedik iránta. Milly türelmesen ítél ő a' világi dolgoknál, habár visszás indulatok ütköznek is öszve; milly kimélve oktat, 's rejtekezve segít. Bár csak leányát ne kellene elvennem. Ez iránt hallgat ugyan, de még sem kétlem, egyet ért atyámmal.

Nelli jó leányka; víg kedvű, szemes tüzes gazdasszony, 's mivelte elméjű. Öccsét in-

dulatosan szereti, 's hol csak lehet, maga felett ragyogtatja. Ritka tulajdon a' szépeknél. Ő baráti érzést mutat; de hála Isten! nem tettem neki; úgy hiszem, a' másik is külömb emberre talál.

Ne gondold, barátom, hogy nem vádolom magam is gyermeki tévedésemet; de vétek e az? ha keblünk egy képet imádva éltet, mellyet a' képző erő örök ifjúságban felénk ragyogtat; melly távol, de annál szebben mosolyog életünkre, 's az elmét édes lehetséggel kecsegteti. Igaz — atyám minden áldozatot érdemel; de a' halasztás nem engedetlenség.

8.

Perjes, ki, úgy szólván, más emberek' gyöngeségiből él, B* urat becsüli, kit én csak mint távol ismerőst említék neki. „Ő igen derék ember — mond Perjes, — ha feje enyém volna, megmutatnám, mint kell játszani a' világgal; ha erszényével bírnék, én is az ablakról néznék-le a' szegény párákra, kik annyit szaladnak, lármáznak, árulkodnak, hogy utóbb a' koporsón kis czifraság látassék.

„Hallom, derék leányai vannak?“ kértem Perjest.

„Van kettő, Máli édes, Nelli mostoha — felel ő — A' mi a' leányokat illeti: Nelli elvenni való, vigyázni fog az életesházra, 's ha ural meg nem hízik, jele hogy vízzel él. Máli csilagnéző, szép noli me tangere, száz lépésre elpirúl ha férfi-tekintet furja magát szemébe, vitéz legyen a' ki bele kap, mert a' sírban is hűséget vár. Én örömezt állítanám őt szobor gyanánt szobámba“ — egyszerre elhallgat, 's kémlelve reám néz — „talán csak nősző vagy? — ha levélhordozó kell, itt kezem. De jól vigyázz, kiepigrammáznak. Egy költő, ki szegyenére a' kilencz Múzáknak gazdag is. —

„Rengházi?“ kérdém hirtelen.

„Az — felel Perjes — már régóta kibérlette az útszát, 's képeket metsz reá mint tükörébe a' fiatal leány.“ Képzelheted miként örültem ezen hírnek, legalább lesz okom magamat távollad tartani.

Életem különben egyszerű. Szorgosan dolgozom, a' gyakorlás elő segít, 's nem sokára egészen bétöltöm azon helyet, hová ültettek.

Néhány társaságokba is hivattam. Barátom! ezekben a' nemzetiségnek semmi nyomát sem láthatni, az utánazás jégarcczal tétováz minderrütt. A' vígság, melly másutt minden sorsot

egyesít, itten minden rendnek fenytő határt szab. Kinek a' szerencse néhány hold földdel többet adott, már félválról néz nemes társára. Hideg barátság, suttogó leányseregek szánakodva nézve a' szegény hazafira. Meredt férfiak, hivatalos köntösben már messziről éreztetve tehetségök' súlyát — ez képe itt a' nagy világnak. —

9.

Őszinteségem nagy gondtól felszabadított. legalább nem leszek kénytelen szív nélkül lekötni magamat.

B* urat otthon nem lelven, Nellihez mentem. Beléptemkor egy levelkét tett félre, mellynek édes tartalmát mingyárt képében olvasám: „Máli nem sokára itt leszen“ — mond — és — és — itt megakadt.

„Ez az és — mondám — kapcsoló íge, 's más nevet is ígér.“

„Ezek a' teremtés' urai mingyárt titkot sejtenek“ viszonzá Nelli csintalan — és nénénk. „Ezzel vádolni kezd, miért nem örülök Máli' érkezésén; ezért a' hidegségért, úgy véle, adózni fogok ha meglátom, 's én is egyike lehetek imádóji közül.“

„Illy ajaktól a' jövendőlés nem veszedelmes. A' jelent inkább retteghetném!“ felelék magamat igen alázatosan meghajtva.

„Ugy tartom a' jelenlét mindég örvendetes, ha a' multtal békében élhetünk“ felelt Nelli. Az ismeretlen' képe lövelt eszembe 's elnémulék. Nellinek sem igen volt kedve az elszakadt beszédet új folyamotba hozni, hanem levelén csüggő szemekkel gondolkodva egyet sohajtott, 's én utána. Ugy ülénk, mint egy öszvezendült szerelmes pár békülő félben. Nem sokára csengettek. Atyám! mond Nelli, 's elébe szalad, én őt követém.

„Jer öcsém, beszélgessük - el az estvét, ha jobb mulatság nem tartóztat!“ mond B* úr, szobájába intve, 's derülten maga mellé von a' párnaszékre. Sok kérdéseire visszásan feleltem, azért elhallgatott, de szemei untalan rajtam mulattak. „Lajos! — mond végre kezemet fogván — te ifjuságomat bájolód visza; atyádat vélem benned, olly hasonlók vonásaidd az övéjéhez. Ezen korban volt ő is, midőn ifjuságunktól fogva álló barátságunkat nagy veszély fenyté.“

„Veszély? — kérdém álmélkodva: — illy erős két szívet mi háboríthatott-meg?“

„A' szerelem — viszonzá B* úr — egy tárgyért hevültem atyáddal, 's övé lőn az elsőség. Nem tagadom, nagy küzdés által győzheték csak az eláradt indulaton, de győztem. Utóbb egy özvegygel én is frígybe keltem. E' házasság' gyümölcse Máli, Nelli mostoha leányom, de saját vérem szerént szeretem őt is. „A' tisztelt ősznek bizodalma nyíltságra buzdított, 's eléje terjesztém atyám' kívánságát. „Gyermekeink' öszve kelése egyike régi álmainknak — mond B* úr — én nem ellenzem, ha sziveitek önkényt hajlandók arra: de minden áldozat nélkül; szülőké a' választás, a' megisméret tul esik hatalmokon. Az illy szövetség kétesen vág életünkbe, csak eltökéllett érzés bírálhatja - meg érdemét. “

Most ideje, gondolám, a' kegyes öreget titkomba nézetnem, 's hím nélkül megvallám neki az ismeretlenhez való vonzódásomat; de hogy még is gyors lángomnak félig meddig mentő okot is adjak, minden kitelhető eleven-séggel ügyekeztem lefesteni alakját, 's örömmel láttam az öregnek nőtton nőni figyelmét. „Nem hiszem — így végzém szavaimat — hogy ezen gyermeki hevülés olly soká tartson, de most még máshoz tiszta érzettel nem közelíthetnék. “

„Helyesen, édes öcsém — mond B* úr vidáman — én szivemből minden jót kívánok, 's atyádnál is szószólód leszek.“ Vacsorán ott maradtam, valamennyen vígan voltunk. Vígan tértem haza, 's a' történetekről vissza emlékeztvén azt találtam: minden emberben él költői tehetség, midőn hibáit vagy eltévedéseit szépíteni szükség.

10.

Láttam őt, 's a' nélkül hogy tudnám kicsoda, már féltetni is kezdem. A' szerelem olyan vendég, mint a' nagy úr szegény háznál; magát csak kielégítené az ember; de kísérőji ezer bajt okoznak.

Néhány esős nap után szép langyos idő lévén, kocsin lovon sok ember a' szabadba tódult; magam is egy kertbe sétáltam. Ott tévelyegtem, még egy nagy-úr, tán unalmából, magához intve, beszédet kezdett velem. Gondold-el öröm-ijedésemet, midőn egyszerre a' szép ismeretlent, egy huszártiszttel karöltve előttem elsétálni láttam. A' szó elhalt ajkimon, egész létem szemembe zárkozott. Ő is megismerni látszott: ezt vallá azon tekintet, mellyel köszöntésemet viszonzá. Örömet utá-

na mentem volna, elégét mozogtam, kezemet tördeltem, ő excellentiája mindég beszélt, 's az illendőség nem engedé őt elhagynom; majd fél órát tölték illy kínos nyugtalanságban. Nagy sokára jöttek több urak, 's ő excellentiája elbocsátott; de bár mennyit néztem, szaladtam, többé reá nem akadtam.

Öröm 's boszuság közt mentem B*hez; 's épen, amint szobájába lépek, valami suhogó ruhás surran - ki a' mellék - ajtón. Én, anélkül hogy az öreg kérdezett volna, mindent elbeszéltem neki, 's ő nagy részvéttel minden környülállást pontosan kihallgatott. Belső nyugtalanságom nem hagyta nála soká mulatnom, különben is terhemre volt az öreg' vidámsága, 's Nelli csintalan mosolygása, ki minduntalan keresztül ment a' szobán. Búcsut vevék, előre mentvén magamat, ha néhány napig udvarlásomat elmulasztanám. Az öreg minden jót kívánva igen nyájasan bocsátott-el. A' ház előtt Rengházit lelem, keserves ábrándozással nézve az üres ablakra. Elsötétült midőn megpillanta, mintha az útszát is féltené tőlem. Csak énekelj beteg társ, gondolám, 's elsiettem felkeresni Perjest. Négy kávéházat eljárván, csak ugyan reá is akadtam.

„Adok munkát, te eleven currens; fejed' 's lábad' szánd nekem, néhány napra “ szólék Perjeshez, 's leirván a' kedves alakot a' mint bennem él, arra kértem: nyomozná - ki valami módon 's adná tudtomra.

„Kölcsönözd Jakab' létráját — viszonzá Perjes — mert ilyen szépséget más planetából lehetne csak leragadni, én sok leányt ismerék “ —

„Nem ismered — kiálték hirtelen — különben illy fagyos képpel nem boszontanál. “ 's elbeszéltem neki, hol 's kinek karján láttam.

„Ha itt van, fellelem; de hát ha megugrat a' huszár? akkor te állj - ki vele, majd én csak messziről csodálom vitézségedet “ mond Perjes, 's minden készségetigérve, hagyott-el.

Levelem öly zavart, mint elmém; de baráti kézbe jut, egyedül ez nyugtat-meg. Ambar minden bizonytalanság epesztő, még is rettegek találkozni véle, hát ha fentebb sorsú? vagy, mi több, ha más' sajátja már! akkor csak magam veszte, 's miként lépjek jó atyám elé? kételkedve így kérdezem magamat — 's méltán; mert a' szerencse, látom, nem igen kedvező. Először árokba estem, 's most a' huszár — óh az a' huszár!

11.

Barátom! milly nehéz valami gyöngeségtől megválnunk, ezt magamon tapasztalom; de úgy hiszem, nem sokára teljes jobbulásomról többet írhatok.

Tegnap B* úrnál valék. Máli a' fürdőből megérkezett, de főfájás miatt nem láthattam. E' házban is valami szövetik, mellyet előttem igen titkolnak. Innen haza térvén, Rengházi toppan szobámba, 's röviden áltszökvén az iskolapályán, kérdi daczosan: mit csinálok annyit B* úrnál.

„Hát téged' mi lappangtata' házon kívül? „ kérdém viszont a' hevülőt.

„Azon kéjszellem — viszonzá Rengházi — melly a' lelket isteníti: a' szerelem! „ 's ezzel száz meg száz phrasiszokkal elbeszélé szíve' történetét; azután elővesz egy csomó papirost, 's Málira írt verseit felolvassa. Olvasás közben szörnyű tűzbe jött, 's midőn már igen közel járt a' naphoz, akkor nézett-le rám, nem olvadtam e még el. Részemről ezen költeményekben hol a' fülmilét, hol a' baglyot hallám.

„Sajnálom hogy te lettél vetélkedő társam; hihető, veszteni fogok, de azért czélomtól nem

állok - el. Te pennával harczolsz, én karddal mindent halomra ölek!“ ezt mondtam mérges hangon.

„Érte halni üdvösség!“ felel Rengházi, 's az ajtó felé vonul. Ekkor bérohan Perjes. „Megvan a' huszár, meg az ismeretlen asszony, vagy leány! — kiálta — Jer! az arany kakas-fogadóba, ott a' te édened.“

„Bocsáss-meg, Rengházi! — mondtam — én nem gátolom szerencsédet; sőt ha akarsz, kéröd is leszek: de csak úgy, ha nem gondolsz a' kosárral.“ Rengházi nem szól, 's míg kezemet szorítja, megvetőleg pillantott Perjesre, ki irántam felébreszté gyanúját, 's felengve távozott - el. Én a' fogadóba sietek, a' kapunál akarván meglesni a' kedves' jelenését. Fészült kebellem ott állék egy ideig, midőn ezen szózat: „Ej villogó villám! Lajos! mit csinálsz itt?“ harsogott mellettem, 's Szálnoki Major, kivel a' külföldön ismérkedtem-meg, áltkarolt. „Jer feleségemhez! — mond tovább — ne álmélkodjál mint a' megvert tábor,“ 's szobájába vezet, hol egy szép szőke asszonyság nyájasan fogadott. Szabadabban lehellék, látván tévedésemet. Szálnoki most elbeszélte: hogy néhány vásárlásai végett ide szállt, 's

holnap költözködik csak B* úrhoz, kinek leányával öccse kézfogást tart.

Innen haza menvén, B* úrtól ezen levelet kaptam: „Holnap után egy kis házi ünnepet ülünk, melyre szívesen meghívlak; több szeretett személyt fogsz nálam találni, azért jöttödre számolok.“ — Ez a' hír Rengházinak elég tárgyat ad elégiára. Meg nem foghatom, miért titkolódzott annyira B* úr, 's minő érzéssel fogja ezt atyám hallani.

Bús irányt vesz, látom, szerelmem is. Fogyton fogy reményem az ismeretlent megláthatni. Boldog vagy barátom: hogy hültebb vérrel áldva a' természetből, nem kell vesződnöd üres álmokképpel.

12.

Miként írjam le hideg betűkkel, forró érzetek közt zajgó életemet. Enyém ő! ezen rövid szókban leled végtelen szerencsém. Milly sokat adott egy pillantat; legmerészebb vágyaim ellankadtak fényénél

A' rendelt napra B* úrhoz mentem. Elfogódva örömtől jön elélem a' tisztelt ősz 's ezen szavakkal: „Jer fiam! oszd velem azon boldogságot, mellyben létünk olly ritkán része-

sül. “ Szobába menénk, hol — őt láttam, ama’ tisztnek karján, ki őt a’ kertben kísérte. Mint az első napvilág a’ vaknak fényre nyílt szemére, mellyet ismét bús homály éjjelez: úgy hatott rám e’ nem sejtett látás. Vérem majd lán-golt, majd hidegen rohant szívemre. Szédeleni kezdék, de csak hamar édes gyönyörűségbe merültem, midőn B* a’ lángzó képű kedves alakot eléem vezetve „ez leányom” mondván, annak kezét kezembe tévé. Egész létem egy hosszú sohajtásban feszült eloszla-ni, midőn — atyámat is könnyes szemmel felém jönni, ’s áldó kezét felém terjeszteni látám. Itt állnak gyermekeink — rebegé az öreg B* — Nemde barátom! nem minden álom hívság?” ’s a’ két ősz egymás’ karjába dőlt.

Feleszmélvén a’ sok szívreható örömin-gerekből vevém csak észre a’ körülállókat — Szálnoki Májort hitvesével, ’s Nellit azon nekem annyi félelmet okozott tisztnek keblére simúlva. „Kapitány Szálnoki — mond B* úr: Nelli’ mátkája, nem sokára kedves vőm.” És a’ kapcsoló íge, a’ melly a’ levélben maradt! “ így szól közbe csintalan Nelli! Néma ölelkezés lőn tolmácsa a’ különféle érzéstől lekötött nyelvnek.

Azután B* kifejté e' történet' mivoltát: t. i. Máli' nénje, anyja' testvére, kiben egy lelkes asszonyt tanultam ismerni, ferdőbe utazván S* váraska felé vevé útját, hogy onnan atyámat is meglátogassa; de balúl értesítettvén atyám' otthon nem léte felől, legott meghált. A' szép langyos estve sétálni csalá: ekkor Máli a' ki-látás végett eltávozván nénjétől, feljebb ment a' várhegynek, 's engem az árokban lelt: de mindemellett olly szerencsés valék neki tetsze-ni. Az öreg B* festéseimből mingyárt leányát gyanítá, de teljesen csak akkor győződött-meg, midőn a' kertből olly nyugtalan hozzá-ja menék, 's mind Málit, mind Szálnoki Kapi-tányt olly híven leíram. Ekkor atyámat min-denről tudósítá, 's az is titkon eljött, hogy boldogságomban semmi hiány ne légyen.

Későn jutott eszembe, hogy Rengházinak kérője vagyok, azért is Perjessel felkeresvén őt, megvallám neki, hogy nem is sejtve magam lettem vőlegény, 's csodálnom kelle, milly kön-nyen győzött magán, midőn rövid hetvenke-dés után elégtételel kínáltam. „Melly ember képzetének él, annak a' valóság bizonyos ha-lál“ így szépíté lemondását. Nagy szerencse,

hogy az ember minden kénytelenségnek nyugtató okot talál.

Perjes szívéből örült „hallod e? — monda — szived' dolgában sokat fáradtam. Ha ne talán télben úgy járnék, mint a' tücsök a' hangyával, hozzád jövök beszélgetni a' földi hiúságról.“

„Tárt kaput lelsz nálám, akár mikor jössz“
felelék

13.

Nelli Szálnoki Kapitányné; nem sokára én is célomnál leszek. Barátom! milly nemes szívre lelék, de siess hozzám, 's ezután ítélj magad. Sokat bajlódtam semmiért, de szeretetem' díja édesen kipótolja a' nyugtalan órákat. Isten hozzád!

Szalay Benjamín.

S Z I L Á G Y I.

1458. *)

Ledült Hunyaddal a' Haza' védőfala!
 Így zeng hősei közt a' diadalmas Ősz,
 Körül tüzelgve bús szemekkel
 A' had' erős fíjain, Szilágyi;

Ledült, 's az undok czimbora, lánczait
 Elszaggatva, kitör szent düledékein,
 'S habzó agyarral tölti újra
 Béhegedett sebeinkre mérgét.

A' tiszta ifjak' lelke gyanútalan
 Hódolt a' gonoszok' csalfa siralmának,
 Kik mind Hunyadnak, mind Hazáknak,
 Békepohárba halált adának.

Ezt nyerte a' nagy hős atya' virtuszán:
 Megkímélte magas szívvel irigyeit,
 Őn gyermekébe dőfte törét,
 'S a' czudarok diadalt kaczagnak.

---

*) Fekül 's rettentésül Hazánk' pártoskodó feleire milly
 érzéseket sugalt az akkori villongó idők' lelke —

Ezt nyerte a' mi balga hitünk, midőn
 Olly körmökre bizánk a' Haza' zálogit,
 Mellyekre Honnunk' vére csorgott,
 'S hív Hunyadink' vasa bélyeget vert.

A' cselet utáló így veti gyilkosa'
 Hálójába magát; így fedi tornyait
 Földünkön a' bűn, míg Molochnak
 Áldozik a' nemes ön magával.

A' virtusz a' jök' horga, ha czéltalan
 Feltünk rossz rokonink' véribé' fürdeni,
 'S a' jóknak ártánk: Az kegyetlen
 A' ki szelíd, mikor ölni szentség.

A' százfejű szörny új fejeket terem,
 Posványával együtt vesztheti Herculesz;
 A' gaz lenyesve, még bujább lesz;
 Irtani kell gyökerestül a' bűnt.

Így adta vissza Sylla az életet
 Rómának, 's így adom vissza Hazámnak én.
 Vértórral alkot új világot
 Sylla, Szilágyi' haragja: jertek!

Berzsenyi.

A' J Ö V E V É N Y.

Románcz.

„Röpülj vigan, kis csolnakom,
 A' part nem messze már!
 Amott fejrlik hűs lakom,
 Hol édes béke vár;
 'S ott egy hajlék, ott él a' hív,
 Kiért lángol tisztán e' szív.“

„Kincset hozok, gyöngyöt hozok,
 Küzdésim' díjait:
 Mind ezzel néki áldozok,
 Emelni bájait.“
 Így a' hajós; evez 's örül;
 Vidám képek lengik körül.

Örül, evez, 's a' parthoz ér:
 Hő keble mint dagad;
 Erében forr szökell a' vér,
 Szemébe könny fakad.
 Kiszáll és néz mindenfelé;
 Honnan röpül a' hív elé.

De nem röpül a' hív elé,
 'S a' jámbor érkező,
 Andalgva tér a' ház felé
 Vélvén, ott rejtez ő!
 Ott rejtez ő hüs árnyain —
 De más boldognak karjain.

Néz a' hajós, mélyen sohajt,
 Keblét bú tépdeli;
 Kiért megvívott annyi bajt,
 Elpártoltnak leli.
 Elszörnyed, bús haragra kél,
 'S kezén villog halál - aczél.

Boszút lövell tekintete,
 A' míg egy gondolat
 Nagy és erős, mint érzete,
 Elszánt keblére hat:
 Vészpályán nyert kincsét veszi,
 'S a' szépnek lábához teszi.

„Fogadd ezt vég emlék - jelül
 Új mátkádnak melyén;
 Frigyünk örök homályba dül —
 Légy boldogabb mint én!“
 Kezet nyujt; és eltávozik;
 A' kedves bár siránkozik.

Sír a' kedves, de hasztalan,
 Késő bánatja már;
 A' parton áll minduntalan,
 'S a' hív' jöttére vár.
 Ott áll, remény kecsegteti:
 De már azt hullám - sír fedi.

Kisfaludy Károly

S E J T É S.

Messze az elmúltak' honjába kívánczik a' szív;
 'S a' zajgó kebelén viassasohajtva dobog.
 Sejtí szorultában örömének megszakadását:
 'S a' mellytől retteg, sánli előre, sebét.

Vörösmarty

ZEMPLÉNY VITÉZEIRE.

Feláll a' végre a' hadak' öléből
 Zászlóján Jánusz' béke - ünnepe!
 Hálát röpít a' templomok' köréből
 Ezer kebelnek buzgó éneke.
 Kitör a' múlás' halvány éjjeléből
 Elhunyt vitézek' harczy érdeme;
 Sirok közt áldoznak könyt életének,
 Kik bajnokibb tettekbe' tündöklének.

Öröm 's fellengző köny ragyog szemébe'
 A' hősnek, 's érdemdísz hegedt fején,
 Örvongve fut nőjének tár ölébe,
 Szerelme' zálogát tartván kezén,
 Enyhül köztök, 's ujont a' harczy' veszébe
 Regéz, mint tört át a' bús had' ködén.
 'S a' hívek csókot hintve homlokára,
 Karján édesden hallgatnak szavára.

Szivrémítő ott a' hív nő' siralma,
 Az érdemfény ő néki disztelen
 Szívét hasítja a' győzők' dialma,
 Panaszt zokog szegény, a' férjtelen.
 Hánynak hül még könnyetlen sírja' halma?
 'S alig tudják, hogy élt a' nőtelen.
 Kidül, egy év, 's moh símul életére,
 'S örök homály borúl dicső nevére.

Nem ők! nem ők! a' vérengző csatában,
 Nem hálnak Zemplényünk' Vitézei!
 Élnek hív társok' hála-oszlopában
 A' szent szabadság' bátor hősei!
 'S dicsők a' védelem' hű táborában!
 Dicsők hozzájuk méltó hívei!
 Kik a' szabadságért kiholt vitéznek
 Hálául márvány emlékjelt tetéznek.

Vásárhelyi János.

A' MAGYAR GÉNIUSZHOZ.

Hellásztól nyerj bájt, Ausónia' lángheve gyujtson;
 És a' hajdani nagy Róma nevelje erőd'.

Szerényi.

Á M O R É S M É H.

Egykor, hogy a' kis Ámor
 Virítózó mezőkön
 Az illatos virágok'
 Tölcséreirein repesve
 Mézt gyűjtögetni jára,
 A' gyenge rózsá' kelyhén
 Meglátta őtet a' méh.

Zsibongva száll feléje
 'S Ámort szelíd szavakkal
 Szólítja, hogy cserébe
 Ez neki mézet adjon,
 Mellyet ha megnyerend, ő
 Fulánkot ad helyette.

Kész volt reá, 's azonnal
 Frigyet kötének eggyütt:
 És már azóta Ámor,
 Miként az a' picziny méh,
 Édest is ad, de szúr is.

Debreczeni.

A' KEDVESHEZ.

Óh, te dicső koronája nemednek,
 Lyánka, mióta szemembe tűnél,
 Hévtüzü vágyaim érted epédnek,
 'S mindenik érzetem csak neked él.
 Angyali képed örökre szívembe
 Eltörülhetlenül edzve vagyon be.

A' derült hajnal arany biborával,
 Csillagi fényivel a' kies est,
 A' nap özöntüze' lángozatával
 Lelkem' elébe csak tégedet fest:
 Ah, te is így ragyogsz bájkecseidben :
 Játsszanak olly tüzek lángszemeidben.

Égi tekintetid' hogyha mosolgyni
 Képelem bánat - oszlatva felém,
 Nyíltan a' mennyet előmbe ragyogni
 Látom idomjait öntve belém :
 Ah, de ha vágy hevem zárni ölembe
 Álmam enyész, 's megint száll bu keblemben

Így gyötör, így dal elbájlva kin- 's kényem,
 Fel le kap képzetim' játszta mindég,
 'S nincsen azon túl, ah, semmi reményem,
 Csak veled öszve hogy fűzzön az ég:
 'S létem, o lyánka! kegy-ajkidon csüggve,
 Rózsavirányokon lejtve habzik-le.

Szentmiklósy.

A' V E N U S Z O K.

Venuszok majd minden ég alatt tenyésznek,
 A' Küpriszi legszebb, mivel legkegyesebb,
 Szemet fület igéz, száll szívre, szóll észnek,
 Nálánál föld- 's égen nincs szerelmetesebb.
 Kis Isten fijával azért imádtata,
 Mert mindent szépíte, mert mindent meghata.

A' Római szintúgy szép de kecselenebb,
 Az irigy-bánat tört át gyenge kezébe,
 Ebből azt kikapja legszelídetlenebb
 Fija 's veri dühhel, keblek' fenekébe.
 Mivel véroltarán sok méreg gyült 's ége,
 Most is a' dühösök' kedves Istensége.

Az ég - sarki Venusz nem szűkebb szépségü,
 Arany haja, nyaka hófejér, kék szeme,
 Teste deli, de híg - 's lassú kegyességü
 Lágy meleg lelkéről, szív't nem gyújt kelleme.
 Az éjszaknak szint' olly szép Afroditéje,
 Mint fagyos hó 's hold közt jég - hajnalos *) éje.

Gr. Dessewffy József

HÁROM SZÉP ÉRZÉS.

Isteni elmetalálmány,
 Bájoló ömledezés!
 Dicső kézből jött adomány,
 Égi szent lelkesedés!
 Te a' magány' vad pusztájit
 Rózsa - ligetté teszed,
 'S az életnek bús órájit
 A' szívekről elveszed.

Te a' tyránn' szemeibe
 Könyet tudsz teremteni,
 A' szenvedő' sebeibe
 Édes enyhét önteni.

---

*) Jég - hajnal, Aurora borealis.

Te a' legdurvább lelkeket
 Érzékennyé míveléd,
 'S a' halandó embereket
 Istenekhez emeled.

Oh érzés, oh lelki erő!
 Nélküled ha kérdem mi
 Az élet 's az ember? — Merő
 Élő és mozgó semmi.
 Boldog a' kit karod vezet,
 Boldog a' kiben te vagy,
 Általad lehet a' nemzet,
 Általad a' thrónus nagy.

Előttünk három kútfőnek
 Csergedez szép kristálya,
 A' melly nagynak és dicsőnek
 Arany cseppjét kínálja.
 Játékszín itt a' legelső,
 Melly a' nyelvet kifejti,
 És melly által, a' szív belső
 Makacsságát felejtí.

Ott látni és bámulhatni
 Ama' régi hőseket,
 'S mintegy életre hozhatni
 Dicsőséges tetteket.

Látni, Hunyady mint vívott,
 A' vitézség' példája;
 Zrínyi le miképen rogyott,
 'S vég szava volt hazája.

'S egy asszony minő erős lett
 A' halált mosolygani,
 Gyöngé keze melly csudát tett
 A' várt földig rontani.
 Ezeket a' lelkes Magyar,
 Ha nézi mint hív polgár,
 Ezt mondja: míg győzhet e' kar,
 Ne félj, hazám! nem ér kár.

Elmegy nemes büszkeséggel,
 Köszörüli aczélját,
 Kész meghalni dicsőséggel,
 Hogy védhesse Királyát. —
 Második tárgy a' Poesis,
 Mennyei láng, szelíd tűz,
 Melly a' roskadt sírbolton is
 Örök koszorúkat fűz.

Ez majd Parnasszon rózsákat
 Szed, 's azoknak örvendez,
 Majd vitézeket 's csatákat
 Ossziánként zengedez.

Tőle minden éltet vesz : mint
 Pygmaliontól a' kö;
 Ha érez ott ember megint,
 Midőn teremt Isten ő!

Következik a' Muzsika,
 Olvaszt, emel, lángra gyújt,
 Mint Orpheusz' lantjátéka,
 Vadaknak is érzést nyújt.
 E' sphaerai zengzetektől,
 Kegyesebb az éghajlat;
 'S e' fellengző érzetektől
 Nemesebb az indulat.

Hol mind ezek gyűlve egybe,
 Tűnik ott a' setétség,
 Fénysugárt önt mindenekbe
 A' jóltévő Istenség.
 Itt mutatják vetélkedve
 Az elmék' remekei:
 Hogy bár porból emelkedve,
 Ők nem föld' gyermekei.

Dukai Takács Judit.

F Ü R E D

Te kedves olvasó! bizonyosan hallád már nevét e' híres gyógyító ferdőnek, 's tudom, némely lágy aszonyi kebelben többszer ébredt fel már a' vágyódás Balaton' szivemelő vidékeit szemlélhetni, melly Pygmalion' Galateájaként örök ifjúságban mosolygott ugyan; de időnkben még is csak az ének' hatalmától nyert szellemi életet. Egy gyönyörű táj nem hasonlít e virágzó leányhoz? Miként ez szép életének teljes mivoltát egyedül szerelmében érzi: úgy a' tündöklő környék is a' nézőnek annál bájosabbnak tetszik, ha egy költő azon lelkes alakokkal népesíté meg azt, mellyeket tölt keblében a' természet' vizsgálata gerjesztett.

A' Regéktől, mellyek ezen eszméletre birtak, megváltván, a' kedves kilátáson csüggve, kocsira ülék, 's a' Füredi vitzől Tihany felé indultam. Ha te ismeretlen, de kedves olvasóm Füreden valál, tudod: hogy mikor az em-

ber a' meszszirül kitünő félszigethez közelít, gyermekek és leányok az útas' elébe sietnek, 's ritka köveket vagy tókievetette csigákat emlékül, magokat pedig kaláuzul ajánlák, — így történt velem is. Egy leány állt út mellett, kérdvén: Vezessék úram? Éppen akkor kivüle sem fiu, sem leány nem vala itt; de lett volna bár ezer is, mindenkor csak őt választottam volna. Im leírom őt kedves olvasóm, ámbár tudom, lelki szemednek úgy nem mutathatom meg, miként megjelent nekem, 's most is még látom őt, ama festő gyanánt, ki hasztalan fáradoz képmássára azon deliséget le hellni, melly az előképnek friss, meleg életén elöntve látszik. Inkább kincsiny mint közép, de teljes mértékű termetét hasonlítani lehet a' Tündérékéhez, miként éjjeli táncaikban meglesve énekeltetnek a' költőktől. Míddőn a' sötét égen egy szelid csillag ragyog le: úgy mosolygott barna fürtei közül arczaí' fejérsége; vonásai pedig olly tiszta magyarosak voltak, hogy már hazámhoz viseltető vonzódásból sem tudtam szemeimet róla elfordítani, ha mingyárt egyéb kellemei reám nem hatnak is. És tekintete! — csak Carlo Dolce' menyői szüzei néznek ollykor így. A' rózsabim-

bó' édes fájdalma, midőn virágra hasad lát-
szott szelíd meleg néztében, és szeme olly tel-
jes volt, hogy midőn bezárta azt, sötét vé-
kony szemöldöke alatt semmi üresség nem ma-
radt, hanem szemfedele, egészen a' szempil-
láig szép homloka' folytatásának tetszett. A'
Francziák ezt így nevezik: Des yeux a fleur
de Visage. Nekünk erre nincsen szavunk. De,
ha így tovább rajzolgatok, nem érünk Tihany-
ba! — azért csak azt mondom: Menj, és ke-
resd - fel! 's ha egy leányra akadsz, melly
nyilt és zárt szemmel egyiránt elbájol — fel-
találtad őt.

Ninácska — így nevezem őt, mert forró
szemléletében felejtém nevét kérdezni, fürge
őzként fordult - ki Ninácska a' kocsíútból, 's
egy kies dombon által, kis völgybe vezetvén,
egy keskeny gyalog úton, melly a' sziklafal'
hosszában elnyult, állott meg. Mélyen alat-
tunk zúgott a' tó. Maximilián Császár ötlött
eszembe — védangyala, melly őt' Márton'
szírtfokáról ismét az életbe vezérlé, kedvesebb
nem lehetett vezetőnnél.

Merre vezetsz szép leány? kérdém. A'
Görög hölgynek barlangjához — viszonzá — ha
nem irtózol a' szűk ösvénytől?

Mitől irtózhatnék ha te vezetsz? felelék.
Ő elnémult 's tovább ment.

Elértük czélunkat! — mond nem sokára,
midőn egy szikla boltozatu tágos barlang elé
jutánk. Itt nyugodott a' Görög hölgy, 's ez va-
la oltárja. Ugyan is két, egyik simább nyug-
hel, másik idomtalan oltár formájú szikla da-
rab látszott az üregben.

Mikor tartózkodott itten a' Görög hölgy?
kérdém vezetőmet.

Ah úram! régen volt az már — felelt a'
leány — még Mátyás királyunk' idejében!

'S tudsz te is valamit Mátyásról?

Micsoda kérdés ez? hiszen Magyar leány
vagyok.

Beszéld el hát a' Görögné' sorsát! esdeklék.

Szívesen! mond a' leány, 's az oltár lép-
csőjére ereszkedvén, egy kemény szikla közt
tenyésző rózsának látszott. Mig szemem a' fel-
séges tónak éktelen térein legelt, 's annak kies
partjaitól a' még kedvesebb leány alakra tért
vissza; ő nekem e' következő történetet be-
széllte:

„Midőn a' Törökök e' világrészre is elá-
radoztak, 's édes hazánk lőn az egyetlen gát,
melly hatalmok ellen szegzé magát, a' Magyar

és Görög tartományok közt nagy divatban volt a' kereskedés. A' két hős, Hunyadi János, és Epirusz' hercege Skanderbeg követjeik által többszer értekeztek, mint lehetne a' köz ellenséget hathatósan megtámadni. Illy követtség között volt egy Pornai nevü ifjú Magyar is. Ez Epiruszban egy leányt ismert meg, szerette azt, 's viszon szerettetett. Szívbeli frigyökét senki sem ellenezvén, öszve-házasodtak. De rövid idő múlva az ifjú Magyarnek haza kellett tértie, 's minthogy útját az ellenség' táborán keresztül kénytelenítettett venni, kedves hölgyét nem vihette el magával; de szentül megígérte, hogy első alkalommal eljövendő érette. Irene, így hívták a' Görögnét, siratta az elválót, 's várton várta a' viszonzlás' napját: — de Pornai elmaradt; végre ez a' hír támadt, hogy Pornai minden kísérőjével egy pogány csoporttól öszvekonczoltatott. — Maga Skanderbeg is, így értesítettvén, igazlá e' szomorú esetet. Az elárvult Irene, a' titkos reménnyel, tán még is fellelhetni férjét, 's ha nem: ott végezné életét, hol a' kedvesé virágzott, eltökéllé magát az utra, közelebbnek vélvén magát hozzá, ha ott siratándja őt a' hol született. Elhagyván tehát mindenét bús-

magányos szarándokként Magyar - országba bujdosott. Ugy mondják: a' halál kerüli a' boldogtalant. Ezen mondás megalósodott Irenén; mert annyi veszélyt kiállván szerencsésen Veszprémig jött. Akkor ott egy Görög Apáczaklastrom vala, mellyet, úgy tartják, Sz. István első királyunk építtetett. Irene a' Fejedelem-aszszonynál jelentvén magát, felvétetett. E' barlang, 's több ehhez hasonló a' sziklafal' hosszában illy Apáczáknak szolgált lakásul, kik magokat nagyobb sanyaruságra szánták, mintsem a' Szerzet kívánta; azért a' mélységet, mellyen ide jövének, még most is leánykapunak hívják. Viz 's gyökér volt élelmök; kenyeret pedig minden héten kétszer a' Tihanyi Apáturságtól nyertek. Midőn Irene felvette a' fátyolt ezen barlang üres lévén, ide költözködött, 's elvonultan a' világtól gyászolta a' kedves holtat, egyedül fájdalommal által csatolva e' földhöz.

Nem tudván magamat tartóztatni, félbeszakasztám a' szép elbeszélést: te sem felejténéd el szeretődet, ha így eltűnne?

Szeretőmet? — kérdé a' leány — ki szeretne engem?

Téged! — felelék tüzesen — Irene bizonyosan nem volt ilyen szép, 's még is szerettetett! — A' leány pirúlva pillantott réám, 's rövid hallgatás után mond szorongva: ne szakaszsz félbe úram! különben nem végezhetem el történetemet, — a' dél is közelít — a' vízen sötétlő hegy-árnyék mutatja.

Szólj csak tovább — viszonzám — társaságodban nincs mértéke az időnek. Ninácska fejét kisded kezére hajtván, így folytatá beszédét:

„Hol most a' gyógyító kut 's roppant épületek állnak, ott akkor csak néhány hajlék vala, 's kevés ember jött Füred' látogatására. De egyszerre egy vitéz ott termett; — a' nagy király' udvari orvosa tanácsolta neki e' vízzel való élést; mert hosszú fogságban sokat szenvedett. Pornai volt az; halálos sebbe esvén, egy Töröktől feltaláltatván kigyógyított, kitől azután több esztendei hiv szolgálatjáért szabadságot nyere; de a' bú' 's rabságtól elfogyasztva, betegen tért hazájába, 's a' mint mondtam a' királyi orvostól Füredre küldetett.

Ez okból most is több beteg küldetik Füredre, szólék közbe.

Akkor óhajtom: hogy a' forrás neked is úgy használjon mint Pornáinak, mert ő nem sokára meggyógyult.

Ha te ápolnál, könnyen türnék minden gyötrelmet.

Ne így jó úram! — felelt lesütött szemmel, így folytatván szavait:

„Egykor a' már már felüdült Pornai, mint te cselekedtél jó úram, általjött Tihanyba, a' jámbor Atyáknak, kik egyedül gyámolíták a' betegeket, akarta megköszönni pártfogásokat, 's elhagyván az egyenes utat mint te jó úram! e' barlangba ért, és —

'S egy jó lélekre talált — szőlék közbe — kit szeretett.

„Képzelheted a' viszonzítás' örömét.“

Érzeni fogom, ha ismét itt talállak! — Ninácska nem látszott ügyni az indulat' szavaira, hanem tovább beszélt:

„Ez időtül fogva, mihelyt az éj leszált, Pornai általevezte a' ferdő és e' szirt között lévő öblöt, 's az éj' csendes szárnya alatt tűnődtek, mint lehetne megszabadulni Irenének a' Szerzetből; de az esküvés' feloldatását nem merték remélni. Már a' klastromban történt; hogy a' holtnak vélt férj vissza tért, de hit-

vesét vissza nem nyerhetvén, Baráttá lőn. Szökjünk el — mond elvégre Pornai — a' Török, kinek rabja valék, barátom, ad menedéket. Ismerjük a' világot — mit veszünk benne? Kövess engem távol földekre, legyen bár éktelen pusztaság körülünk, mit árthat? hisz szerelmünk' tiszta egét velünk hordozzuk. Irene zokogva mond: én követlek; de most távoznom lehetetlen, — a' sulyos út megölné gyermekemet, minekelőtte szemci a' tiédet üdvözlénék. Kétes örömtől rendült meg Pornai' keble, 's csak azon iparkodott, miként kerülhesse el a' Fejedelem - asszony' 's a' Barátok' figyelmét. Füredet elhagyá, 's alattomban mindent elrendelt az útra. Csak ritkán jelent-meg Irene' barlangjában, villámként, mellybár egy pillantatig, de még is világít.

Igy mult el a' tél. Irene egy deli fiacskát szülvén, elég erősnek érzé magát az útra. Pornai eljött, 's a' tulsó parton hagyván Imrét, hív szolgáját gyors paripákkal, kedvesét csolnakba szállítá.

És megszabadultak? kérdém vezetőmet. Ninácska viszonzá: „tapasztalhattad, hogy a' tó sokszor véletlen feldagad, 's háborogva zajlik. Akkor is így kellett történni, mert a'

szegények hullám közé süllyedtek. Többet nem tudok felölök; azomban egy írást hozok, melly bővebben értesít sorsokrul. Én Irene' 's Pornain kívül nem tudtam egyebet kiolvasni belőle, mert nem úgy van írva, mint mostanában szoktak.“

Miként jutottál az íráshoz? kérdém hirtelen. —

Minap általmentem Nagy-Vázsonyba taplót keresni, és Kinizsi romladik varának egyik boltjában lelém. Délután elhozom, nemde eljössz úram? kérdé enyelgő komolysággal. Éppen felelni akartam, midőn a' déli harang megkondult. 's egy Szerzetes Atya a' barlanghoz érkezett, 's reám ismervén, minthogy ebédre a' klastromba igérkeztem, magát társaságul ajánlá. Mig én a' Páttert üdvözlém, Ninácska elillant, 's elfogódva nem mertem kérdezősködni iránta; csak midőn ama híres Echóhoz értünk, többszer kényszerítém azt e' szavakat: „szép vezetőm!“ és „látlak ismét“ vissza-hangzani. A' szöllő-hegyetön, hol a' Balaton 's a' félsziget tellyes pompájában megnyilik, eleget néztem, nem leng e ruhája a' távolban; de hijában — a' Páter unszolt, — Szent Benedek' Klastromába menék.

Délután első András Király' Tihany' alapítójának hamvait megnézvén, 's a' minden utazótól annyira magasztalt folyosó ablakról néhány tekintetet vetve a' tóra, elbucsusztam, sietségemnek a' láthatáron tornyosodó felhők szolgáltak mentségül; de leginkább vonzattam kedves vezetőmtől, azért elhagyván a' klastromot, kocsimat délelőtti helyére küldém, magam pedig lángolva, a' szőlőkön keresztül, le a' gyalogútra, inkább szaladva mint sétálva az üreg felé sieték. Ninácskát ott gyanítám; de nem teljesült forró kíváncsiatom, már eltávozott, — de az oltáron feküdt az ígért kővel terhelt irás, 's mellette egy mezei rózsa. A' szép Nem, tudom megbocsátja, bár miként boszszonkodják is a' tudós, hogy én előbb 's nagyobb örömmel a' rózsához, 's azután a' levélhez nyultam; ez már szakadt, 's némelly helyen olvashatatlan volt, mindazáltal félig meddig értett tartalmából kivettem Ninácska' beszédét, 's a' történet' utóbbi folyamatját; közlöm ezt, mennyire még emlékezetem tartja:

„Azon éjjel, midőn Pornai 's Irene elszökni akarván vizre bocsájtkoztak, egyszerre nagy fergeteg támadt. Imre a' tulsó parton halál - félelem közt várta jöttöket. Hasztalan ki-

áltá úrát, pusztán hangzott el szava a' zúgó
vészben; híjában rakott tüzet: a' zápor elol-
tá, a' szél széttszórta azt. Hajnalhasadtával fel
's alá nyargalt a' parton, kémlelni, ha őket
a' fergeteg más felé hajtotta volna, 's a' mint
nyargal, egy deszkára kötött gyermekre akad.
Irene' gyermeke volt ez. A' szerencsétlen szü-
léknek, látván bizonyos vesztöket, kellett mag-
zatjokat ekként a' sorsra bízni. Imre a' kisde-
det élve lelé, feloldá, 's köntösébe takargat-
ván azt, ismét ura után száguldott: de már
azt, szoros ölelésben tartván hitvesét, holtan
találta. Zokogva ásta el Imre a' híveket, és
Pornainak úti pénzével Biharba költözött, 's
ott Kinizs helységben egy malmot vett, 's Por-
naí' fiát Pálnak nevezvén, saját gyermekeként
nevelte fel. Az egészséges gyermekből izmos
ifju vált, kit utóbb Mátyás király, látván ritka
érelét, fekete serege közé iktatott, és hazai
történetünk Kinizsi Pál név alatt dicsőül említ.
Midőn Kinizsi vitéz tetteiért a' Királytól Nagy
Vazsonyi uradalmat nyeré, Imre, vélte Atyja
is véle ment, 's őszinte megvallá születése'
titkát. Hihető, hogy Kinizsi, Imre' vallását irás-
ba tetette, és ennek másolatja lehetett az, a'
mit Ninácska az omladékban talált. Lehet,

mínhogy az öregség többnyire csevegő, Imre maga terjeszté e' regét a' nép között. "

A' fergeteg nőttön nőtt, 's megfosztott a' reménytől szép vezetőmet ismét láthatni. Egy kisdéd arany keresztet egyszerű sinóron, melyet azon reggel Füreden vevék, hagytam a' barlangban, és azon feltétellel, hogy őt másnap ismét felkeresem, kocsimba siettem, és villámlás, mennydörgés, zápor-esső közt Füredre tértem vissza.

Bizonyos vagyok abban, hogy olvasóim ezen történet' végével különös gondolatokra fakadnak, a' szép Nem kíváncsi lesz megtudni, mi történt tovább velem, 's Ninacskaival. Erre sajnosan azt felelem: hogy ezen nap' románomnak is vége szakadt, mert bár megnyit jártam Tihanyba, őt többé nem láthatám, sőt máshol sem nyerheték tudósítást e' kedves tünemény iránt. Tán valamellyik aszszonyi olvasóim közül olly kegyes lesz, 's az eltűnt Ninácska' helyét betölti. Ha esztendőre Füreden egy szép fekete sinóros arany kereszttel előmbé jön: a' sors' végzetének veszem, és hódolni fogok; 's csak tőle 's kellemitől függ majd,

mikor? miként? és meddig lehessen másod része e' Novellának tetszetős.

Ha olvasóim közül egy ultra - tudós találkozik, szinte hallom mondani: miért nem nyomtatta le inkább ez az ember a' Ninácskától nyert írást, több haszon hárult volna reánk; ki higgyen pusztá szavának? Erre mély alázatossággal felelek: helyes észrevétel, 's azon írást magam is közrebocsájtottam volna, de a' barlangból kijöttemkor, mint feljebb említém, nagy zivatar támadt, és kalapomat elakarta ragadni, 's a' mit hirtelen hozzá kapok, az ujjaim közt tartott papirost kapta el; néhány pillantatig a' szél játszott vele, utóbb a' tóba vetette, — így tehát bizonyosság nélkül maradván, el kell szenvednem, ha az egész szet költeménynek veszik; külömben is megelégszem, ha ez a' Szépeknek tetszik; inkább ezek' lágy ítéletéhez folyamodok — ebben legalább olvasóim igazat adnak.

Gr. Mailáth János.

M O H Á C S.

E l e g i a.

Hősvértől pirosult gyásztér sóhajtva köszöntlek,
 Nemzeti nagyletünk' nagy temetője Mohács!
 Holló - szárnyaival lebegett a' zordon enyészét
 'S pusztító erejét rád viharozta dühe,
 'S vak diadalma' jelét ropogó villámival itten
 Honni vitéz seregink' holt tetemikre süté.
 Tomory büszke Vezér! mért hagytad el Érseki széked?
 Nem halt volna hazánk' dísze virágja veled!
 Harcztüze lángítá bizton viadalra kikelted',
 'S értted mennyi dicsők estenek áldozatul!
 Szük vala egy ország! be kicsiny most néma lakásod?
 Tárogatód megszűnt, rozsdá emésztí vasad.
 Nyügodj! rajtad üzé dölyfét a' csalfa szerencse;
 A' békítő sír' enyhe takarja porod'!
 Hány fiatal szívet, tele sok szép földi reménnyel
 Sujta le kegytelen itt a' riadó csatavész?
 Élte' kies tavaszán kora sírt hány ifju találá,
 Kit nem rég az öröm' lágý öle ringata még?
 Disztelen itt fekszik, deli termete öszverutítva,
 Száguldó paripák' vasszegü körmök alatt.

Szöghaja' fürteivel nem játszik kedvese többé,
 Vér 's tapadó portúl elmerevültek azok.
 Hasztalan áll az uton váró Hive friss koszorúval,
 Nem jön e bajnoka még, félve remélve vigyáz!
 Hogyha levél zördül, őt sejteti véle szerelme,
 Néz, piheg, arcza tüzel 's keble feszülve haboz.
 Ah! de hijába tekint a' távol' lenge ködébe;
 Elmarad a' szeretett 's érzete búnak ered.
 Végre megérti Mohács' veszedelmét, gyöngé virágként
 Hervad el a' szép Szüz néma keserve között.
 Sirja felett enyeleg suttogva az alkonyi szellő
 'S a' hűség' csendes angyala örzi porát.
 Mennyi nemes hajnok méltó sok századot élni,
 „Fénytelen itt szunnyad 's kö se mutatja helyét!
 Ősi szabadságért harczolt bár férfi karokkal
 Rendzavaró hívvel vérbe füresztve vasát;
 Ám de hol olyan erős, kit meg nem dönt sok ezer kar?
 Testhalmok közepett küzd noha élte szakad.
 Sennli szokott terhét tüzménje, nyihogva kapar, vág,
 Rugdall, rázza fejét, hosszú serénnyé lobog,
 Elszáguld, haza tér 's így hírlí vitéz ura' hunytát
 Kit repedő szívvél hölgye zokogva sirat;
 Míg sűrű könnye apad 's ő is hű férje után hal
 'S a' kiürült háznak csak döledéke marad.
 A' tölgy, melly zivatar' közt annyiszor álla kevélyen
 Döltében viruló ágait így temeti.

Hány bajnok hala így? de csak a' boldog leli bérét
A' meggyőzöttnek csillaga véle tűnik.

Igy hamvadtak el ők alacsony mohlepte gödörben
'S a' feledékenység' éje borítja nevök'.

Hantra dül a' pásztor 's fűtyörézve legelteti nyáját
És nem tudja kinek hőspora nyugszik alatt'.

Titkon még is eped, szomorú dalt zengedez ajka:
A' hősrányékok csendesen ihletik őt.

E' csatasíkon mély borulattal ballag az útas,
Elgondolva minő kétes az emberi sors —

Néz — és elkomorul 's lesütött szemmel halad ismét,
Felpattant sebeit belseje érzi maga.

Ott, hol az esti sugár gözfátyolt úsztat az éren
Mintha fedezgetné hogy ne tekintse szemünk:

Ott vergőde Lajos rettentő sorsu királyunk
Süllyedező lova' ércz-himzetü terhe alatt.

Hasztalanul terjeszti kezét; nincs, nincs ki segítse!
Bajnoki elhulltak, nincs ki feloldja szegényt!

Tátogat a' mélység, aranyos páncélja fakó lesz,
'S öszvezuzott testét hab fedi 's barna iszap.

Ekként halni kinos! 's kegyalak neked életed így tűnt!
Veszteden a' Magyar-ég' napja sokára leszállt.

Ifju valál, nem láttad az örvényt, szörnyen adózál;
Szendergő porodat béke lebegje körül!

Hajh! 's ezt visszavonás okozá mind 's durva irigység,
Egységünk történ törve, hanyatla erőnk.

A' sorvasztó láncz így készülé árva hazánkra,
 Nem — nem az ellenség, önfia vágta sebet.
 Gyász emlékü vidék! mi sok inség' kutfeje lettél,
 Párolgó mezejid' bánatos oszlopa ez.
 Naggyá lett Soliman' gögjét Buda' ormai nyögték
 'S kénye' vadon dultán annyi vizálya jutánk.
 Hány szüz fonnyada el zsarlónk' buja karjain ekkor;
 'S a' Duna' szöke vizén, hány rabok úsztak alá?
 Birtok nem vala már, idegen lett a' Magyar otthon;
 Félhold kérkede szét városi' tornyaitól —
 El! ti komoly képek! ti sötétség' rajzai félre!
 Új nap fényle reánk, annyi veszélyek után.
 Él Magyar, áll Buda még! a' mult csak példa legyen most
 'S égve honért bizton nézzen előre szemünk —
 És te virulj gyásztér a' béke' malasztos ölében,
 Nemzeti nagylétünk' hajdani sírja Mohács!

Kisfaludy Károly.

A' V Í G G H L O E.

Húnyik a' nap, pirúl az ég,
Intesz édes enyhelyem!
Megyek, megyek, ah, elég rég
Vonza feléd kebelem.

Te vagy az én kis világom,
Virágim' szép ligete!
Gyermeki víg munkásságom'
'S kezem' első képzete.

Hozzád jövök, ha szívemet
Aggodalom terheli,
Hozzád, ha rám öröm nevet,
'S kezem lantját emeli.

Szép alakid' szemlillete
Új világba andalít,
Nyílt kelyheid' lehellete
Illat-özönbe merít.

Itt élnek eltűnt rémeim
 Gyermeki jelképekben,
 'S kedves titkos két betűim
 A' mindégzöld szívekben.

A' bús cyprusz' árnyékában
 Az úrnák 's nefelejtsek,
 A' két hív szívek lánczában
 A' viola - bilincsek.

Igy alkota ifju lelkem
 Egy szebb virányt magának.
 Hol égi gyönyör' 's szerelem
 Szebb rózsáji nyílnak.

De csak hamar felriadtak
 Rémlédező szemeim,
 'S karom között eloszlottak
 Tündér álmképeim.

Óh, mint sirtam, barátnéim,
 A' szerelem' könyeit!
 Mint ittátok, virágaim,
 Szívem' égő csepjeit!

Hervadtatok, hervadtam én,
 Míg rablánczom' szagगतám,
 Míg a' csalfa büszke remény'
 Bábjait elhányhatám.

Óh, nem jó halandó szemnek
 Az eget megmutatni,
 'S a' lepke-szárnyu gyermeknek
 Égi szárnyakat adni.

Nehéz a' mennyet elhagyni,
 Pedig le kell hullanunk!
 Jobb a' hív földön maradni,
 S' rózsákat itt szagगतnunk.

Nem álmodni, hanem élni
 Illik e' szép világon.
 Méh - ajakkal mézet lelmi
 Lehet minden virágon.

Egyik hervad, másik nyílik
 Mindenik csak tünemény;
 Annak nyílik a' legszebbik,
 Akki szabad 's vig, mint én.

Szabad pedig kiki lehet,
 Míg fejét — de hol vagyok?
 Lilim míg istenné tehet,
 Legyen, legyen, hallgatok.

Berzsenyi.

A' FELLEGEKHEZ.

Háborodva, csüggedezve
 Állok a' sík' közepén,
 Uj keservel, uj bánattal
 A' serény év' kezdetén.
 Búsan nézem a' fölöttem
 Elvonuló felleget,
 'S a' fuvalmat, mellyet éjszak
 Zugva délnek ereget.

Óh az égnek fellegével
 A' vad éjszak' vad szelével
 Délre sóhajt e' kebel,
 'S ott talán már a' lyány' szíve,
 Hü szívemnek rég nem híve,
 Mást vidámít, mást ölel.

Vörösmarty.

ANDOR ÉS JUCZI.

Hamis Páthosz.

Őszvezavart hangok, nap, hold, láng, fergeteg, ég föld,
Bú, panasz, és új szók a' költőt nem teszik ám még.
Benned azért ha nem él a' nagy''s szép' érzete, hagyj-fel!
Mert sasszárnyakon is, ha erőd nincs, szinte alatt jársz.

Kapd-meg, kezem, a' hárfát; zengj magas éneket! Zúgásod legyen, mint a' por-kalapáló bikáé; zengésed szíszeglő, mint a' berki szúnyog' estí furuglyája. A' húr reszket! halljuk!

„Pityergő szűz a' komor éjben! mint a' hold sötét felhők közzül, úgy fejezlik széles, alakod által a' sövényen. Hallgatsz deli szűz? ígék helyett melegen csapnak felém sóhajtasid; de érző keblem felfogván azokat, forróbbakat lódit helyettök. Jer! lebegj keresztül a' kegytelenség-rakta sövényen. Közel a' csárda, hol a' bárdok' tündér hangjai mellett vigadnak barátim; légy fénnye a' zajos ünnepnek.“

Így Andor; karja elterül, 's mint egy útmutató jel áll, a' néma homályban.

„Szívek' győzője Andor! tükröm a' sötétben! lángoló szemem arra néz, hová te készülsz, de a' sors' ércz keze itt tart.“ Így nyögdel hársogva a' vastag karú szűz, leánya a' mord tekintetű Simonnak. Szereté ő Andort, a' szöke üstököst; de atyáik nem ittak egy kulacsból, mert tusára keltek egy kajla tinóért; még is a' bátor szerelem túl emelé őket minden veszélyen, többször láták egymást a' lángszivűek, ott hol egy szűk árok, koronázva bozóttal a' ránczhomlokú Simon' kertjét hasítá a' marhalegelőtől. Csak éj vala tanúja e' biztos frigynek, 's egy borzas komondor, melly pörgő rokka mellől kíséreté az ahrándozó szűzet. —

Éj vala. Csípős szél ingatá a' bunkós Andor' fűrteit. Juczi újjain nézett keresztül hivé-re. Ment volna, de nem mert. „Leánya a' bajszos Simonnak! — így zeng a' szellemszózat — kövesd bátran talpas imádódat! ő pajzsod!“ Mint a' duda' szívemelő hangja, úgy hata Juczira e' szellemi nógatás, 's elszánva magát, nehéz ugrással átszökik a' sövényes árkon, és pipacs arcczal, de tele bojtorjával,

simúl Andorhoz. Mentek; vágyott a' komondor is utánok, de a' sövény közé szorúlva, csak dúdolván siratta titkos távozások'.

„Meddig hortyogsz még padlásod' hüsében, söppedezve lágy sarju-párnán, ura a' kémenytelen háznak? Nem hallod az udvari őrt a' kert alatt riadozni? Fel! fel! Juczi illan a' tölcd gyüölttel!“ így zúg az őslélek, szűrűjével érintve Simont.

„Mi zajong itt?“ így az ébredő Simon; szemét öklével dörgöli, hosszan ásít a' hold felé, 's nyújtózva az ajtóhoz tántorog, honnan egy létra alá vezérel. Rendületlen akarja maga látni, mi történik háza' körében, 's a' létrára hág; de hamarább alá ért, mint sem reménylette: mert egy bicczenés a' mámorost homokba zuhintá.

Énekeimtől elbájolt fül! hallottad e' Kárpát' fityegő szikláját megváltan leomlani, 's hosszan dördülni a' viszhangos tájban? olly zuhanás volt ez! az eperfán ülő kakas hetykén csodát kurrongata, 's a' kövér bundába leplezett béres ijedten kiszaladván, tátott szájjal néz fel: mi hull a' magasról? Simon próbálva tagjait, halkan feláll. „Hah! — mormol — órási végzet, kemény hánykódásaid' érzem; de

én férjfi vagyok!“ Ezzel megragadván kéthegyű fegyverét, hosszú vas - villáját, a' kert alá száguld. Pista béres nagy dolgot sejtven, kaszát markol meg, 's rejtélyes léptekkel dörögő urát követte.

Csillogó harmatgyöngyökön sötétlett széles nyomok az elszökötteknek. „Ucczu, Pista! — rikkant a' villámszemű Simon — látod a' pántlikát a' sövényen akadva? itt leányrablás történt! El, el utánok!“ Dölyfösen indultak, mint a' háborgó tenger' hullámai, hajtatva dörögő szelektől.

A' hívek azalatt nagy czéljokat, a' csárdát, elérték, mellynek papiros ablakja, világítva pislogó méctől, hosszú fénysugárt vete; tüzes-embernek vélné azt a' vándor. Benn a' hamvas teremben, három bárd ül a' kályhakuczkóban, recsegő hang lebedez szét az illendő-kép nyomott húrokból. Falúvégen laktak ők, 's most megjelentek gyántás vonókkal. Kettejük' vállán sujtásos mente lógott, foltozva külön külön színekkel. Veres dolmány, hímézve kopott ezüsttel ékesíté az érdemes brúgóst. Kályhatetőn ült a' hangok' mestere, a' félszemű Gyurkó; fordított pipaszár ajkai közt, 's a' dudának külön zengésű sípjain, az ősi üdő

nótájit billegeté; mellette font hempelygve a' csintalan fiatal macska, 's gyöngéden játszott ritka sinórrival hajdan zöld köntösének.

Örömjaj üdvözlé a' díszes párt, virágos kancsók, tele új borral nyújtatnak feléjük. Iszik Andor egy jót, 's Juczira pillant, ki piczinyke szemét a' földre sütötte.

„Három a' táncz!“ riad Andor, 's félre lökve kalapját kézcsattogtatva szórja lábait, Juczi szerényen aprózza. Kereng a' társaság, öszve ütött bokák' csipkés sarkantyúji pöngnek; mindenütt forr a' zavar, Juczi perdül, hujjogat Andor, 's fel-felszökve a' pávatoll kalapján meg-megcsókolja a' pipafüsttől barna gerendát. Hallgasd-el; kobzom, a' csípőre szegzett könyökök' kéklő hagyományit.

Mi zúg olly tompán, mint a' távol fergeteg? Símont látom jöni, a' hirtelen haragút; nem szól ugyan; de bajusz-pödrése mondja: itt lesz dolga karomnak. Zordon férjfiú! Nem puhít-el leányod' bájos lejte? hová ragad gyűlölséged, fija az üldöző sorsnak? nevet Simon, de mérgében, hallván rikkantani Andort; s' Pistát az ablakhoz állítja illő paranccsal, maga pedig hősként az ajtón megy-be dörögve.

Mint mikor az éhes farkas bécsap a' gyapjas seregbe, olly tolongás lön. Juczi asztal alá bújt. Andor a' mécset fúvta-el, hogy a' sötétség' kormában Simon ne lelje-fel.

Ektelen most a' zavar. Andor' homlokán a' borzadás' cseppjei állnak, 's az ablakhoz fúrva magát ügyesen kerüli Simon' vas tenyerét, megismervén őt harsány szuszogtáról. Juczi is elhagyja menedék szögletét, 's az ajtó felé nyomúl. A' kemény atya, tudván leányát legizmosabbnak lenni a' tájban, csak a' széles vállokat kereste; rájok is akadt, de bojtortól megszurva, komolyan rázogatja kezét; 's így, míg Andor kicsusszan az ablakon, Juczi is átsurran az ajtón.

Érzékeny hallgatója dalomnak! ne higgy a' rózsaszínű reménynek. Kívül áll Pista, 's parancsa szerint megragadja Andort. Szörnyű küzdés támad, csontjaik ropognak ércz ölelésőktől, de egyik sem hajlik; míg Pista, birkózni tanultabb, egy lábvetéssel a' földre nem gáncsolja, 's letartva, kiábál urának. Juczi hallja ezt, hősláng villan kebelére, 's elszánva addig csiklandozza Pistát, míg ez fel nem eresztí foglyát.

Kicsődült a' gyülekezet, maga a' hold kibukkant fellegi közzül, lenézve a' csatahelyre. Ott áll Andor, a' meggyőzött, 's olly fájdalmasan hadonáz kezével, hogy a' jégkeblű Simon is érzésre olvadoz. Már áldásra húzza szét ajkait; de Andor így szól irtóztató hangon: „Rejtsd - el foltos képed' szelíd hold! potyogjatok - le csillagok! süllyedj - el oh csárda! 's te Juczi menj dolgodra: én lemondok, 's nagylelkűen válok - el onnan, a' hol megugrattak!“ Így Andor, 's felséges léptekkel odább megy. Borongva néz utána a' társaság. Simon nem szól, csak gondos fejét rázta.

Sirt Juczi, 's szilaj kintől szaggatva nyujtja kezét a' kaszás Pistának.

Ki ül ott búsan a' vadkörtélyfa alatt duzzadt szemmel nézve Simon' kertjébe? Andor az, a' szőke fürtös ifju, a' szerencsétlen szerető. Így andalog ő estvénként 's forró sóhaj-tásával le-le fújja a' savanyú körtéket.

Némúlj - el, kobzom! nyugodjál a' fűzfa' csendes homályiban, míg egy lelkesült óra ismét fellengzőbb dalra nem ébreszt.

Szalay Benjámín.

EGY LEÁNYKA' ÉNEKE.

Napestig várom jöttödet,
 Éltemnek csillaga!
 Siratjuk messzetüntödet
 Én 's Ámor is maga.

Hervadnak bús virágaim
 Kertemben 's arczomon:
 Elfogytak rólok gondjaim
 Illy hosszas ostromon.

Echó az eggyik biztosom;
 Hív 's engedelmes ő.
 Az erdő is szent pártosom,
 'S bokor, gyp, viz, fa, kö.

Talám még eggy-két bús napig
 Szívem rád andalog:
 Addiglan édes tárgy! a' mig
 Könyek közt meghalok.

Makáry.

A' P O E T A.

Mint, majd ha lelkünk Lethe' vizébe néz,
 Minden földi tehert róla lehullva lát,
     'S újjá születve nyílt karokkal
 Elysion' rokon árnyihoz leng ;

Így, akki Casztal' vedreiből merít,
 Új tündéri világ' bája ragadja - el ;
     Magát felejtván, élve meghal,
     'S egy melegebb nap alatt lel eltet.

Ott gerjed abban a' esuda lángérő ,
 Onnét hinti alá égi virágait ;
     Ne nyúlj azokhoz durva kézzel :
     Mégfagy az égi hideg kezekben.

Berzsenyi.

P O M P E J U S.

S o n e t t.

Három földsarkot győzött fegyvere,
 Kevely Királyi, mint világ-urának
 Bilincsre füzve néki bókolának; —
 'S ő volt a' föld első hős - embere.

'S kinek honáért így langolt ere,
 Ki annyi sok babért szedett Romának,
 Vert rabjává tévé Caesar' hadának
 Azt egy rettentő vészes sors csere.

Te láttad a' futót Pharsália!
 Te döfted áruló kézzel szívébe
 Egyptom! a' halál' mord gyilkait.

Így járt ezen dicsőség nagy fia!
 Hálából vágta allyas sir - kövébe
 Egy szolga ezt: „Pompejus nyugszik itt.”

Szenvey.

A' C S E R M E L Y.

Ölelkezve görgedeznek
 Csermely! habjaid;
 Habcsók között ömledeznek
 Gyöngé partjaid.

Ébresztéd az alvó magányt
 Bús csörgésseddel;
 Ápolod a' szomju virányt
 Lágú szerelmeddel.

A' csöpp csókol hullámokat
 'S ah! bátran csókol;
 Hol hű melyem szebb lángokat
 Csak félve kostol.

Óh ha Milim' vidékére
 Eljuthatsz, kedves!
 Esküdj' csillogó könyére
 Hogy e' szem nedves.

Mondd: partod' lágy mohán ülve
 Nevét sóhajtom;
 'S kellő láng közé merülve
 Őtet óhajtom.

Mondd: könnyem' örvényed rejti,
 Panaszom' Zephyr;
 'S virágkorom' szélyel fejtí
 A' meghódolt sír;

Ah, hervad a' szép kor, ezt mondd:
 Emészti egy vágy',
 Hevitse már gyönyörű gond,
 'S legyen szive lágy!

Bárany Ágoston.

PÉNZNEK, ÉS FÖSVÉNYNEK URA KI?

Kérd' ura pénzének ki legyen? nem más, ha ki sok jót
 Azzal tenni szokott örömet, 's nem gyűjti halomra.
 Kérd' ura Fösvénynek ki legyen? nem más, ha szerette
 Kincsei, melyeknek rab módon hódol örökké.

Meritzay Antal.

A' T Ü N Ó D Ő

Nyúgszik a' szél, csendes a' hab ;
 De szívemben zaj vagyón ,
 Merre térjek, hol pihenjek ?
 Messze még a' part nagyon.

Messze, mint a' boldog élet'
 Vissza folyt jó napjai,
 Mellyeket még nem zavartak
 Ifjuságom' gondjai !

Nincsen már nekem vezérem,
 Nincs hajómnak csillaga,
 Melly felém a' szép egekből
 Olly szelíden ragyoga.

Hol körüle bájsugárral
 Új reménység terjedett,
 'S hő szerelmem' édes álma
 Hajnalodva repdesett.

Víg, derült volt más üdőkön
 A' magasban szép egem,
 Itt is a' víz tükörében
 Víg, derült volt az nekem.

Most setét, ha föltekíntek,
 Mert borúltak szemeim;
 Itt is a' víz' tükörében
 Megzavarják könyeim.

Kelj te zúgó fergeteg, kelj;
 Zúgd-el e' bús életet;
 Úgy is ennyi veszteséggel
 Kedvem gyászra vettetett.

Kelj, 's az örvényes habokba
 Szórd-el égő csontomat,
 Szórd, hogy a' szánó leányka
 Meg ne lelje síromat.

Hasztalan! még csendes a' hab',
 De szívemben zaj vagyon.
 Mérre térjek, hol pihenjek?
 Messze még a' part nagyon.

Vörösmarty.

A' CZÁFOLHATATLAN.

Tudjátok e, mi fele tárgy
Az, ti földi vándorok,
Mellyben a' sok, igen kevés,
És a' kevés, igen sok?
Hol az egyes szám, mindenség,
És a' többed, üresség?
A' hol emez Isten-átka,
Amaz pedig üdvesség?

Higgyétek, én néktek ezt nem
Hazug szájjal hirlelem,
Ez olly való, mellyet könnyen
Megfoghat az értelem;
Olly való, mellyet az ember —
Bár mindenkor átkozott
Perbe száll a' szent igazzal. —
Még kétségbe nem hozott.

Ember ha egy hív barátod
 Van, ki téged szeretvén —
 Igaz révész-társoddá lett
 Az életnek tengerén;
 Ki véled van, ha Scyllákhoz
 Taszítnak a' vad habok;
 Itt hálálva megismered:
 Hogy a' kevés, igen sok!

Hogy ha földi szerencsével
 Az egek megáldanak,
 'S ezer, ezer ember lelkek
 Barátidnak látszanak;
 De árnyékként elenyésznek
 Ha majd nem lesz kenyered:
 Ekkor, hogy a' sok, kevés volt
 Rettegve megismered!

Ha lelked egy tudománynak
 Szép nemét megkedveli:
 'S lelked minden erejével
 Magát néki szenteli;
 Ha e' részben ember-valód
 Tökélletes lenni ég:
 Itt az e g g y e s szám, mindenség
 De a' többes, üresség!

Ha egy embernél halmozva
 Hever a' sok földi kincs,
 'S a' szív' örök szomszár által
 Nyugodalma soha sincs;
 'S véled a' szük sárhajlékban
 Kezet fog a' békesség:
 Lásd ott a' sok, Isten-átka,
 'S itt a' kevés, üdvesség!

Ha naponként dúzs javával
 Kénynek áldoz valaki,
 'S örökök nyert sok arannyát
 Csak hívságra szórja ki;
 'S nálad szoros gazdasággal
 Gyűjtetnek a' garasok:
 Lásd, ottan a' sok, kevés lesz,
 És a' kevés, igen sok!

Ha magad egy Publikánus,
 Módjára megalázod,
 'S egy szivbeli Miatyánkkal
 Istenhez száll fohászkod;
 'S az álnok képmutatónak
 Egy olvasó nem elég:
 Ott az eggyes szám, mindenség.
 Itt a' többes, üresség!

Ha egy vérszopó Tirannus,
 Ki a' nép' hóhérja volt,
 Ezer fertelmes tettében
 Könnyezetlen oda holt;
 'S egy kegyes Királyt meggyászol
 A' háladó emberség:
 Lásd, ott a' sok, Isten-átka,
 Itt a' kevés, üdvesség!

Az élet néha sok ezer
 Időperczen által megy,
 De az élet kezdetéhez
 És végéhez elég — egy;
 Im rettegve ismerik meg
 A' halandó vándorok:
 Hogy itt a' sok, igen kevés,
 És a' kevés, igen sok!

Ha a' világ szived' szomját
 Ki nem elégítheti,
 Hidd el: hogy egy ölnyi földdel
 A' halál megszünteti;
 Hogy ha végtelent vadásztál,
 Egy keskeny sír most elég:
 Itt az egyes szám, mindenség,
 'S hajh! a' többes, semmiség.

Szenvey.

T I H A M É R.

A' hajdankor' hős-vonásin fellengve múlt a' buzgó maradék; 's a' lefolyt idők' homályiból világos árnyék gyanánt tűnnek fel a' bátrak, kik, nemzetök' méltóságát érezvén, csillagbetűkkel írák nevöket a' századok' könyvébe. Kit nem lelkesít első Lajosunk' kora? midőn polgári hűség, erő, egyeség, szabadság, szövetkezve törvényes királyi hatalommal, addig nem ért fényre emelék magyarországot.

Alig mult két év Lajos' koronáztatása után, midőn András öccse' Nápolyi király' szomorú halála minden szívet méltó boszúra gerjeszte. Hasztalan sürgeté Lajos, ifju még, de belső erejében férfi, a' gyilkosok' büntetését; Joanna, András' hitetlen hitvese, a' szép bűnös, csak gúnyolá a' vádat, melly őt részesnek kiáltá erőszakos vesztén nagyreményű férjének. Rákos' síkjain tehát lóra szólítja nemeseit a'

felingerült király, néhány száz lovaggal előre küldvén Konth Miklóst pártja' erősítésére; 's ugyan azon esztendő' végén maga is útnak indult, kisdéd, de bátor seregével. Őt követé Apor István Erdélyi vajda, lelkes, harczban forgott, vitéz; 's több nemes férfiak, mezőn mint tanácsban jelesek. Így a' király' példája sok ifjat hevített e' távol versenypályára, 's tomboló paripákon feszüle keblök az ott nyelendő dicsőségért. Ezek közt leginkább tündöklött Tihamér; korán árva, Apor' udvarában nevelkedett, 's ezzel már előbb megjárván az olasz földet, gyuladozó lelke ott a' Scipiók' 's Fábiuszok' honában lengé körül először a' hősek' sírjait, kikre nem kevély uraság 's hű ősiczimer, hanem valódi személyes érdem ültete borostyánt. Komolyan tüzelgett szeme ált futván a' tábort, 's lobogó zászlókat a' napot várván, melly hirdesse majd első hadi tettét. Megrezzent buzogánya, midőn a' honni partokra pillanta utólszor, 's az előbb előbbre kisztó nyers tárogató rivallott.

Az olasz fejedelmek mély tisztelettel fogadák Lajos királyt, 's azonnal több hatalmas frigyesült vele; csak Imola 's Faenzánál akará Romagna' grófja gátolni útját a' pápa' pa-

rancsára; de látván Lajost, igazságát fegyverrel védendő tökéltében, hamar kapút nyitott. Így haladott gyorsan a' magyar sereg, 's csak Rimíni' környékén, gróf Malatesta' birtokában, állapotékmeg rövid nyúgalomra.

Lajos' tiszteletére már ezelőtt ide érkezett a' német Verner is, néhány lovaggal. Ez gyűlevész csoportjával, hol egy, hol más, háborgó olasz fejedelmet szolgált, magát herczegnek hivatá, 's főkép rablásból, sarczolásból élt. Konth Miklós olasz-országba érkeztekor Lajos' zsoldjába fogadta őt. Verner déli korán álla ekkor, 's külseje első tekintetre elárulá a' kemény bajvivót 's vérengző mesterséget. Elbizottság, kegyetlenség, dacz, égett konyúló szőröktől takart szemében. Naptól barna képe, torzon bajusza őszvenőve fekete bodor szakállal, 's izmos alkotása rémítővé tévék. Minden indulat látszott dühösködni azon kebelben, komor elszánást hagyván csak életvezérül.

„Egy még győztelen kar emeli vasát éretted, nagy király! 's jaj annak, kire suhintni parancsolod!“ így köszönté ő Lajost, ki csak egyszerűen viszonzá délczeg szavait, megvetvén a' bolygó szerencsevadászt, ámbár a' kör-

nyúlállások' súlyjától nyomatva befogadni kénytelenitetett vad seregével.

Gróf Malatesta Pandolfo fényes ünnepekkel tisztelé nagy vendégét. A' belső várudvaron gyászalkat emeltetett, körösleg fekete, te tejére veres zászló tűzve, példázatúl: hogy végső csepp vérig üldözendik András' gyilkosait. Itt gróf Malatesta a' halotti mise' után feleivel hűséget esküvék Lajosnak, hit-zálogúl általadván fiját, kit Lajos akkori szokás szerént vitéznek ütött, 's drága kardot nyujtván neki, mond: „Magyarnak hívlak ezentúl; im ezen kard! méltatlan ne vond ki soha, 's bectelen ne zárd hüvelyébe. Igazságért harczolj, védjed az ártatlant; így hálálod meg adója' kegyelmét.“ Ezután Lajos a' nagy piacra kísértetvén hadi gyakorlásra jel adatott. Tolongva tódult ide a' nép az ifju király' szemléletére, kinek tiszteletparancsoló tekintete 's hősalakja mindent hódolatra vonza. A' sorompó' nyugoti részén, ékes mennyezet alatt ült Lajos, körülé a' háznak szépei, Apor, 's több alvezérek; jobbra magyar, bal felől olasz, lovagok állának.

A' viadal először gyalog kezdődött. Könnyű öltözetű ifjak párosan keltek szálkardra, most ügyes fordulatokkal egymás' vágásait ke-

rúlve, most szaladó, — majd győző képpen vívtanak; végre fegyvertelen ölbe kapván, hajlékony mozdulatikkal mutogatták testi erejüket. Eddig egy magyar sem vőn részt e' harcz-i játéokban; lóra szokván senki sem hajla elfogadni a' nyertes közdők' verseny ajánlatit. Közéjük tekint a' király, 's Tihamér kilép a' rendből, 's párduczát 's ezüst hímzetű melyvasát leöltvén, sugár termete minden szemet magára vont; barna haja, mentve a' nehéz sisaktól, gyűrűzve omladozott szerte vállain, nyíltan hagyván nemes vonásait. Így lép ő a' pályasíkra, szerényen, de bátran. A' győztesek közül mindegyik kiszáll vele; de mintha szunnyadó ereje egyszerre törne ki feszült tagjaiból, mindegyik homokba terítettik általa. Trombita harsog, a' nép' örömjaja hirdeti diadalmát, a' szépektől forró tekintetek röpülnek feléje; de ő csak királya' derengő szemében csügg.

A' gyalog küzdőket lovasok válták fel. Már itt több magyar állt ki a' viadaltérre, 's most egyenként, majd egész csapatokban viaskodván, karcsu paripákon tétova szökellve mutatták meg szittyá származásokat.

Kiürült a' küzdőhely, végzettnek vélé mindenki már a' harczi játékot, midőn Verner izmos ménjén, egészen vasba pánczélozva elévágat, 's engedelmet nyervén a' csatapróbára, fenhéjázó gúnnyal Tihamért imígy szólítja: „Te győztes valál gyalog, küzdj velem lovon, vagy pirúlj; e' mén legyen sajátod, ha földre buktatsz.“ Szóttlan csatoltatjafel Tihamér melyvértjét; 's szikrázó szemébe nyomva sisakját erdélyi lovára pattan, s míg Verner gögösen szétnyargal csodálatni magát, által-
szöktet a' sorompófán, 's pajzsára ütve várja támadóját. Verner, egy csapással elakarván szédíteni ellentársát, keményen neki törtet; de csak üres levegőt hasít, mert Tihamér fürgé lován könnyeden félre ugrott, meg-meg szembe száll, 's szinte játszva csalogatá a' hiu erőlködőt. Tajtékszik már a' mén, széles hablóg sügyén, gőzölg, 's nehezen fúj; Verner titkos mérgében nyúl szívűnek kiáltja őt, ki csak szaladni tud, ekkor neki rohan amaz sűrű vágástól csattognak pajzsaik, míg Tihamér magáét repedten elveti, 's forgószélként karikáz körüle. Verner, vérig sarkantyúzott nehézkes lován olly hirtelen nem kanyaroghatván minden ereje 's ügyessége mellett, egy

véletlen lökéstől nagy robajjal a' homokba zuhant. Míg a' nézők az önhitt' lebuktán zajlódva örültek, Tihamér ismét általszöktet a' sorompó - korláton, 's régi helyén áll meg; szégyen 's harag lángolt Verner' arczain, 's felkelvén a' győzőhez vezetteti lovát, mondván: „itt a' nyert mén, vak szerencséd' díja; ez nem utolsó küzdésünk.“ — „készen lelsz mindenkor!“ viszonzá Tihamér, semmi érdemet sem látván a' játékdiadalban, 's a' nyert lovat Verner' szolgájának ajándékozza. Titkon bosszút esküdve alázójára legott elbucsúzott Verner, 's Capua felé táborozó seregéhez tért vissza. Lajos pedig a' gróffal, 's néhány bízottival hosszan tanácskozik Nápolyi ügyéről.

Egyik fő erkölce volt azon kornak a' fentartott asszonyi méltóság; nem vak imádás, azért mulékony inger: hanem igaz tisztelet bélyegzé azt. Szépnem osztogatá az érdemdíjt, példázataúl a' durvább erőn győző szépségnek; így nem ritkán tevé egy pár szem' sugárzata a' hevült ifjút jeles bajnokká.

Ez ünnep más nap estve ment végbe. A' számtalan gyertyáktól fénylő palotában, drága

szőnyegekkel ékesült falak közt állt a' trónus, környezve hadi jelekkel. Felette hármassal szét ömlő arany sugárokban látszott a' kettős kereszt, ott ült a' király, ruhája nemzeti színekből választva; körülé vegyest a' vezérek és urak. Jobbra oldalast egy kisebb, Malatesta ház' címjeivel ékesült, szőnyeges karszékekben ült a' grófné gazdag öltözetben, mellette asszonyok és szűzek félkörben.

A' herold elő lép, 's gazdája' nevében a' királyt háromszor üdvözli, 's felolvassván a' küzdők' neveit, azoknak is köszönetét jelenti. Tihamért hirdeti első jutalmaztatandónak. Erre nyílik az ajtó, 's fejér öltözetű gyermekek sorában hozzák bársony vánkosokon az osztandó díjakat. A' grófné int, 's Tihamér elébe járul, 's minekutána főhajtván a' szék' lépcsőjére letérdelt, a' grófné egy aranylánczot nyakára függesztvén így ejti-szavait: „Szelid érzés hódolva simúl a' bátor erőhez, 's míg a' hős fellengve a' jövődönök él, gyöngéden nyujtja neki a' jelen' rózsáit. Vedd ezt emlékjelül! 's miként e' harczai játékokban győztes valál, úgy lengjen körül az asszonyi kegy' édes malasztja!“ Szelid méltósággal fogadá el Tihamér a' díjt, lelkes szavakkal hirdetvén a' szépség' ha-

J. Schnerer del.

J. Langer sc.

Tihamér.

talmát. Szorongva néztek a' szűzek a' szép ifjúra, ki önérzete' lángjaival így dicsőíté nemök' érdemét. Őt követék a' többi jutalmasok is, választott igékkel mindegyik a' szépnem iránt viseltető hódolatját kijelenteni buzogván.

Ott az ének' honában, hol az akkor élő Petrarca minden szívet elbájolt, minden hatalmas versenyge udvarában lantosokat marasztalni, kik nem szolgálai bér, de baráti tisztelettől lekötve zengének szép, és magas érzelmeket. Hallgatók' lángjától hevült az énekes, és szabad röptével nemesült az élet. Művészetnek kelle itt is befejezni az ünnepet; azért, mihegyest a' díjosztás elvégződött, csendes harmóniától zendült meg a' palota, 's egy kar szívhatólag zengé a' király' dicséretét, mely utóbb harsány diadal-énekekkel némúlt el. Azután egyes lantosok és szűzek váltva vetélkedtek önszerzett dalokban; a' tárgy bajnoki tett vagy hű szerelem vala; de egyszerre minden lecsendesült, „a' szép Róza!“ suttogák a' várbeliek, szinte feszülten a' következőre; 's ím egy ősz lantos, nyolczvan évtől görnyítve lép halkan elé; hó-szakálla melyét verdesi, de ősz pilláji alatt nemes tűz lángol, nyugottan nézve a' meglepett urakra; bal karján csügg

hárfa, jobbjára öltve egy sugár szűz, szép mint a' hajnal. A' tél 's bimbózó tavasz együtt andalogni látszott e' párban. Titkos félelem 's a' szemérem' égi pírja önté el arczait, szemében csodálat 's örömláng reszke. Szőke haja hosszú fürtökben lengé körül belső gerjedelemtől hullámozó kebelét. Egész külseje mutatá e' bájalaknak távol-éghajlati születését. Könyragyogva néz a' királyra 's magyarjaira, kik néma várakozással meredtek reája.

„Soká élj, király! — mond a' lantos — e' szív' gyöngé lobbanása derítse lelkedet; a' mit adok, vedd úgy, mint a' téli napsugárt, melly röviden melegít 's elborúl.“ Vissza ifjadni látszik erre az ősz, tüzesen nyúl húrjai közé, 's a' képzettől vezetve, most andalgva, most harsány akkordokban özönlő hangját; lassudan lankad ez, 's haldokló szív gyanánt, még egyszer ébred, és tágul, és — megáll. Esti homályban zengé így dalait Ossian, hőselekei vékony felhőkön odalebégve hallgaták szavait, 's kopár ormokon tompán viszonzák azokat a' harcznak fiai.

Mélyen hata bár az öreg' játéka az egész gyülekezetre, még is mindenki csak a' szép szűzre figyelmeztet, habozva nyúl ez hárfa-

hoz, 's melyéhez szorítván ez első bízatosát, gyöngéd hangokban ömledezteti érzetét, 's mintegy édes álomból serkenve kél szózatja reszkető ajkain. Búsán éneklé az elválás' gyötrelmeit 's veszteségét a' szerető szívnek, mely számkivetve édes hazájából, idegen földön könyezetlen hervadoz. Ön sorsát látszott panaszlani, olly valóan lebbent el fájdalmi' titka. De csak hamar, szinte fentebb erőtől lelkesítve vígabbra fordul éneke, 's mintha üdvözléné a' jövevényeket, bájosan zengé el a' hazafüség' felséges érzetét, 's a' viszonzlás' égi boldogságát. Öröm kapá el a' hallgatók' szívét, zajongva hirdetéek magasztalásikat; csak őt nem érdeklé a' köztapsolás, magába vonúlva, hajló fővel karolta által hárfáját.

A' grófné elhagyván székét, Lajosnak nyujtá a' jutalom-koszorút, mellynek virágai közt keleti gyöngyök ragyogtanak, 's ezt Róza nyeré el. Lángolva tér Róza a' királyi trónustól helyére, és kiragadtatva szinte magából fogván hárfáját, remegve át futja húrjait, 's fellengző néztekkel, magyar nyelven, ezen dalt éneklé:

„It a' langyos ég' virányin

Édes illat tévedez,

'S a' mult nagykor' omladekin
Höskivárat ébredez.

A' természet' bájos képe
Andalító kéjivel,
Felmosolyg a' déli naphoz
Mindégifju zöldjével.

Ah de bár mi szép az élet,
A' hazátlan árva szív,
Kelyhiből a' nyílt örömnék
Bút csak és keservet szív.

Ott a' nyugti ég alatt, hol
Fellegig nyúl a' havas,
Hol sötét erdők' hegyette,
Száll 's mereng a' büszke sas ;

Ott, hol harczfi a' nemes mind,
Ég a' szent szabadságért,
'S létét kötve birtokához
Megvet minden szolgabért.

Ott hazám, hol egykor Árpád
Érezkarral csatára kelt,
'S élve halva nemzetének
Messze fénylő trónt emelt.

Ott hazám, hol a' Tiszának
 Lejtnek könnyü habjai:
 Arra szállnak, arra kelnek
 Lelkem' néma vágyai!"

Ki szülőföldjétől távol, váratlan hazái nyelvét hallá, képzelheti azon örömezzést, melly csapongva tört ki a' jelenvolt magyarokból. Felindulva mindenki, közelébb akará látni a' rokon ajkút; de ez hirtelen vissza vonúl az ősszel, az ajtóból lövell csak vissza még egy tekintetet, 's ez minden egével Tihamérra szállott.

Az eltűnt lón most a' beszédek' fő tárgya; Lajos maga kérdést tőn iránta, de a' gróf csak keveset értesíthet felőle, tudnillik: az öreg lantos néhány év előtt jött birtokába, 's nem messze lakik a' vártól egy magányos házban. Az ősz magát olasznek vallja ugyan; de a' szűz' eredetét mély titokban tartja. „Ki kérdi a' zengő fülmiléről, mellyik bokorban marada fészke? művésznek az egész világ hazája “ ez mind eddig a' tőle nyert válasz.

„Hazája enyém is — mond büszkén a' király, — sajnosan látom országom' illy gyöngyét idegen földön ragyogni; holnap magától akarom sorsát érteni.“ Ezzel hódolatját jelent-

vén a' várásszonynak, szobájiba vonúlt; 's mi-
nekutána tölt billikomok vigan körülforogtak,
szét oszlott az egész társaság, 's a' kerengő zajt
mély nyugalom váltá - fel.

Éj vala, halotti csend a' várban. Sűrű
köd lépé a' földet. Tihamér korán elszökvén
a' vigadóktól magán tünődék, 's áradozó ér-
zetén. Róza lebegett körülé, annak édes hang-
jait lihegte vissza szorúlt kebele. Az itt tör-
téntet álomnak vélte, csak Róza' tekintete fény-
lett új élet gyanánt a' gyönyörű valóra. A'
szürkülő hajnal ébren lelé, 's mingyárt is kar-
dot övezve, ment le az udvarba, 's az első
fellelt grófi szolgát kéré: vezetné őt az öreg
lantoshoz. Ő kívánta Rózát Lajoshoz vezetni,
's ezzel forró vágyait teljesíteni. A' fáradt szol-
ga vonakodott, míg néhány körmöczi nem erő-
síté tagjait. Elindultak.

Mig Tihamér szép reményeket röpíte a'
jöveendőbe, késérője őt mulatni akarván, el-
beszélte: hányszor hívta már grófja Rózát ud-
varába, 's nem jött; milly büszke imádójihoz,
's koránt sem olly vidám mint az olasz leányok.
— A' küzdésnél is jelen volt — mond továb-
bad a' szolga.

„Jelen?” kérdé hirtelen Tihamér, ’s nem akarva örült szerencsés viadalának.

„Igen is, jelen — felelt a’ szolga, — de úgy befátyolozva, hogy magam is csak magos termetéről ismerhetém meg. Mind e’ mellett a’ szépet mingyárt kifürkészik a’ férjfiak: őt is több lovag kerülgeté.” Fellobbant Tihamér; de kelletlen ingere lecsillapúlt hamar, midőn valami ezer lépést haladván, az olajerdő-nyíláson Róza’ lakása fejezlét elébe. Kisded ház vala ez, körülnöve szőlőtőkkel; jobb oldalán kert, ennek közepén olajágból fűzött remeteség látszott, az egészet illatos olajerdő környezé. A’ mint Tihamér a’ bokor kerítéshez jut, egy nagy, fris sebtől vérző házi szelindek neki ugrik, de rövid szaglás után nyoszörögve ismét a’ kertbe vonúl. Az ajtók tárva, senki sem mozdult. Szívdobogva megy a’ házba Tihamér; az első szoba - padlaton vér ’s egy rozdás kard, a’ mellék - szobában a’ még bontatlan nyoszolyán eltépett fátyol, a’ földön törött hárfa fekszik. „Uram, itt raboltak!” kiált a’ szolga a’ dermedő ifjuhoz, ki vadon forgó szemekkel kardmarkolatját szorongatá.

„Nézzünk a' kertbe!“ mond ismét a' szolga, 's Tihamér félig kábultan követi. Ott a' fahajléknál vonaglik a' hív kutya, 's már már szakadozó párával az ajtót kaparja; gyors taszintástól felzörren az, 's világos lőn a' rettentő éji cselekedet: vértől elöntve, melyébe tör mártva fekszik ott az ősz lantos, marka öszve görcsülve, szelíd vonásai kín', 's haragtól szét húzva alig ismerhetők. „Irgalom' Istene!“ kiált az illyeshez szokatlan Tihamér, 's míg a' szolga haza siet a' szomorú hírrel, ő kardrántva, bőszülten futkos az erdőben a' rablókat nyomozni, éltét elszánva Róza' váltságára; de sikertelen, 's végre az életerő sem birván ösztönit forró indulatjának, lankadtan öszve roskadt.

E' gyilkoló rablás szörnyen béhatott az udvarra; magyar és olasz nyomozó csapatok különös irányokon száguldoztak el. A' király 's Malatesta nagy díjt vetének a' rablók' fejére; mind hasztalan: tikkadozva tértek vissza a' lovagok, Róza elmaradt, 's méltó gyanú senkire nem eshetvén, minden töprengés csak pusztá sajnálkodásban oszlott el.

A' fáradt Tihamért egy kémcsapat fellelven, a' várba késérte. Hajnali csillagként, mely

szebb létbe világít, tűnt fel Róza Tihamérnak, mélyen érzé sebes borúltát, bár hiú panasszal nem hirdeté. Különös állapot inkább rokonít, mint a' köz pályán való ismerkedés; így serken többször az indulat, veszélyek 's tartós áldozatok még inkább nevelik azt. Ha Róza' külső ékei valami ürességet hagyának is a' köz léten túl vágyó ifju' keblében, fölösleg betölte' bal esete a' hijányt, 's az óhajtott dicsőség Rózába vegyült, 's úgy nézett utána, mint a' vándor a' leszálló napra, tudván: útja még vad sivatagon viszi keresztül, de a' czélnál szent béke jutalmazza.

Az öreg lantos' hideg teteme más nap földbe takarított, 's temetési pompa végzé a' fellengző ünnepet, miként halál a' legfénylőbb életet. Most Rózához.

Károly király', Lajos atyja' udvarában élt Zács Feliczián, büszke nemes, kemény erkölcsű férfiú; előbb a' híres zendítő Trencsényi Máté párthíve, később Károly' meghitt tanácsosa. Ennek ritka szépségű leánya Klára, udvarnokszűz gyanánt szolgált Erzsébet királyné mellett. Kazmér a' királyné' öccse, utóbb

Lengyel király, Visegrádon mulatván szerelemre gyúladt Klára iránt, 's minthogy vétkes indulatja meg lőn vetve, erőszakkal töré le a' virágot, melly sorsára nézve alatta, érdemére sokkal felette tündöklött. — Tudva lévén, hogy a' királyné öccsét határtalan szereté, 's hogy Klára mindig társaságában élt, a' felingerült atya a' királynét tartá az alacson tett' eszközének, 's vizsgálatlanúl, boszújától örülésig ragadtatva dühösen rohan a' palotába, hol a' király önnönivel ebédnél ült; a' királyné' jobb kezének négy ujját elvágja, a' hitvesét védő király' karját megvérzi, azután Lajos és András nevendék hercegekre sujtá halálos vasát; de minekelőtte vak szándéka teljesülhetne, az oda siető udvarnokoktól megöletik. Zács' egyetlen fija hív szolgájával elakarván szökni megfogatik, 's lófarkon hurczoltatva irtatik ki az életből.

Az eddig történtet Feliczián' irtóztatós tetteivel, 's a' királyi házhoz kötelező jobbágyi hűség' megszegtével mentegethetni; de az akkori bírák' szégyenét, kik hízelkedéstől vezéreltetve az utóbbi ítéletet hozák, semmi idő nem moshatja le. A' szerencsétlen, ártatlan, olly rútúl megbántott Klára megfogatik, orrán, ajkain, kezein megcsonkítva, félholtan lóra

köttetik, 's az útszákon szerte vonczoltatva kínok közt ezen kiáltásra kényszerítették: „így járjon a' király' támadója!“ Zebának, Zács' idősb leányának, bár nem is sejté atyja' vétékét, Léván feje véstetik, 's Kopay, ennek férje, legott éhen múlik ki a' tömlöczben. De hogy a' fejedelmi bűnös ellen egy tanú, egy vád, sem maradjon fenn, Zácsnak minden ivadéka harmad íziglen hóhér-pallosra, többi rokon vérsége pedig örökös szolgaság.' 's birtok-elvesztésre ítéltetik.

Demeter, Zács' elhunyt hűgának férje, még jólkor hallván a' veszélyt, elkerülé az érte küldött poroszlókat, 's hat évű leányával, vérző szívvel hagyá el azon hazát, mellynek elsőji mellékes hasznokért áldozának fel egy ártatlan nemzetséget, álnév alatt olasz földre költözött, hol egykor tudományait gyakorolta. Itt tengődött, szüntelen rettegven Károly' kémjeitől; 's noha életét pénzé tett drágaságai szükségétől felmenték, fogyasztó bú rágódott még is belsején, szenvedő lelke egyedül hazájáért epedezvén.

Igy nőtt fel Róza sínlődő atyja mellett, mint a' magányos virág a' mohosult síron. Fő gondja atyjának, híven oztozott annak bújá-

ban, 's tudván élte' hajnalán milly veszély környezé, milly két színű többször az igazság, komorra lőn előtte minden földi ragyogvány; de annál inkább épült belső világa, népesülve tündér alakival képzetének. Még inkább erősült lelke ez irányban, midőn atyja Páduában egy híres lantossal szoros barátságot kötött.

Földi zavar közepett tisztán folydogál a' művész' élete, 's ha bár az indulat' láng hullámi dagadnak is, hattyuként lebeg a' zajló habokon; mert a' vadság' döllyfein játszva győz fensége a' szépnek. Carlo, még ősz korában is csodált, tisztelt lantos, békén járt a' háborgó nagyok közt, 's megismervén a' rejtező, de előtte megnyílt honvesztett hazafit, frigyesült vele, 's Rózát oktatva művész-ösvényre vezérlé; a' szűz' lány érzete 's hajlékony lelke könnyíté buzgalmát. Kis idő múlva ezer ajak ömledeze Róza' dicséretében, 's az elbájolt nagyok udvarjok' díszére őt magas ígérekkel csalogaták; de semmi szédítő kilátás nem tántoríthatá el, egyedül atyja' 's tanítója' körében lelé boldogságát. Mind e' mellett hazai nyelvét sem felejté el; csak ebben lehellé ki titkos vágyait legbiztosabban a' néma magány-nak.

Az alatt magyar - országban Károly' sírja felett a' rég ellenkező felek kezét fogtak, 's szent István' székébe ültetvén Lajost, a' nemzet ismét szabad egész testté vált. Örömkönnel hallá ezt Demeter, vissza készült honába; de a' rég lankadót halál lépé meg.

Rózat árva léte még inkább Carlohoz csatlá, 's ennek gyámoltában lele vigasztalást; ki is erejét fogyni érezvén, Riminibe költözött, ismervén birtokosának korát túl haladó lelkét. Hasztalan únszolta Rózat vigabb sors - választásra; büszke lévén ez meghálálhatni jótéteit, nyugodtan követé őt magányos lakásába. A' grófi ház kegyes gonddal ápolá őket, kedvet lelven lelkes társaságokban, a' kisdéd házi gazdaságot Róza intézgeté, 's az öreg Paolo, kinek fő tisztje vala naponként a' szükséges táplálékot általszolgáltatni a' várból.

Díszei' teljes nyíltában álla Róza, mídőn Lajos hadával megindúlt. Milly szorongva hallá jöttét! Paolo alig győzte hírekkel. Lajos érkeztekor forró kívánságát eléggé nem tudván oldani elment a' harczijátékhoz, csak Paolótól kísértetve; ott látta Tihamért, és — ebben valószínű azon édes kép, mellyet szűz keble titkosan alkotott, 's magát feledve, ébredő szíve

hevültében nem is sejté más 'szemek' kémlelő nyilait. A' dijosztás miként hata rája, nyilván mutatá elragadtatása, önkényt lefátyolozván mind addig gondosan eltakart születése' titkát. Ábrándozva tért azon estve még haza, szívlángjaiba avatva a' kegyes ősz, ki csendes aggódással, de tiszta részvétellel hallgatá kedveltjét. Első szerelme' nyíltán a' sors megbékülni 's új tartalmat látszott adni életének; 's míg Carlo azon eszmélkedett, mi módon intézze ügyét a' magát elárúlt szűznek, ő az ide-álok' körébe szállva, érzete' csapongásait ez énekkel kísérte:

Hajnali kellemű fény
 Hinti mosolygva sugárát,
 Mellyre az ifju remény
 Rakja le fellegi várát;
 'S édes irányra feszülten
 Nézi magas remekét,
 Érzete istenesülten
 Felleli bízott egét.

Így öröm-áldozaton
 Myrtuszi lenge hűsében,
 Kél az erő szabadon
 Tettre hevült kebelében

Képzete' lángözönéből
 Egy alak ömlik elé,
 'S elrepes élte' szükéből
 Álma' világa felé.

De miként a' hang, úgy reppen el az ifjonti álom is. Sajnosan érzé ezt Róza: mert egyszerre lódobogás 's a' házi szelindek' éketlen ugatása felrezzenté andalgásiból, 's minek előtte megfoghatná e' szokatlan zajt, négy álképű férjfi, sötét köpönyegbe burkolva Carlohoz lép, a' többi künn maradt az udvaron. Carlo mingyárt rablókat gyanítván, feltárja szökrényét, 's tölt erszényt feléjük tartva mond: „művészi éltém' kis szerzeményét áltadom, csak távozzatok!”

„Minek ott arany, hol friss kebel piheg — szól egy magas férfi, kitől a' többi függni látszék —; veled semmi dolgom, ősz ember, csak társadat bízd velősebb karokra. Hol Róza?”

„Uram, elégedjél! — mond ijedten Carlo —, vidd mindenem', csak túl ne hágj az emberiség' határin!”

„Nem jöttem én erkölcsi leczkét hallgatni, — kiált háborodtan a' férfi —: nélküled is fellelem én, a' kit keresek”; 's félre taszítván Carlot, a' másik szoba felé megyen, hol Róza vár-

fáját pajzsként magához szorítván, remegve egy szögletbe lapúlt.†

„Ne tovább! — mond Carlo —; ősz hajamra esküszöm, csak testemen törhettz keresztül a' szűzhöz! “ 's lekapván régi kardját a' falról, útját elállja; Paolo pedig felrettenvén álmából egészen elrémülve ölelgeti a' támadó' lábait; int ez, 's két czinkosa Paolot hirtelen kiragadja.

„Félre az útból rekedt síp, különben nem pengetsz többé lantot“ kiált mérgesen a' férjfi. Carlo eltökélve kardját csapásra emeli; de a' vívni szokatlan, erős b' vágástól véresen földre hanyatlik.

„Ah öregségem!“ sóhajt Carlo, 's vanczorgó testével a' küszöbre roskad. Róza ezt hallván, borzadva veti el hárfáját, rezegve pattantak szerte a' húrok; elszánva Carlo' sorsában osztakozni, kirohan az ajtón, 's tört ragadván ki a' rablónak övéből, lángzó szemekkel 's védelemre feszült karral az ősz megett áll.

„Kéméld erődet, szelíd galamb — mond a' férjfi —; még az éjjel messze kell röpülnöd; minek e' játék, vasmelyemen megtompúl aczé-
lod.“ “

„De nem saját keblemen — kiált Róza, 's a' tört szívének irányozza. — Így halok mint szabad leány, de békódat nem tűröm!“ Meglepetve lép hátra a' férfi, 's elmerül a' felséges szűz' néztében, önsüllyedtét érezvén annak lelki nagyságában.

„Nyúgodtan, édes leányom! — rebeg a' verző lantos — engedj a' sorsnak, bár mi tövispályára vet; míg híve léssz magadnak, döllyfe nem ártanak. Nyujtsd kezed' utóljára; válnunk kell; én örök nyugalomra — te“ — itt szava megakad, 's halálszín borítja el képét.

Ezen búcsuszavak megrendíték Rózát; feszült erei lankadnak, homály vonul szemére, 's törét elejtve oda omlik az öreg mellé.

„Ő is csak asszony, szülni tud, de nem magasban érzeni“ mond a' férfi, komoran szemét a' halavány vonásokon legeltetvén.

„Illyen az asszony — mond kacagva a' másik —: előbb ez öldöklő angyalként áll, 's mint a' sárkány őrizve kincseit; most érzéktelen fekszik itt, 's ha feleszmél ismét nevet. A' csirkét megsiratja, de jó kedvvel megeszi.“ Erre Róza fátyolát eltépi 's ágyára veti mondván: nyugodjál szűzjel! ha birtokosod vissza térend, más szemmel tekint reád.

„Most fel! siessünk!“ mond a' rablók' elseje, 's izmos karjaival felölelvén Rózát, lóra kap, 's ápoló gonddal az ájúltat maga elébe veszi; a' többi hamarjában öszve hidrott mindent, a' mit zsákmányra méltónak lelt; lóra kerekednek, Paolót is velök menni kényszerítvén. A' felüdült Carlo mécses fogván roskadozó léptekkel a' kertbe támolyg, hogy ott a' remeteséget meggyújtván a' várbelieket felláziítsa; de egy elkésett rabló megsejtvén szándékát, a' végső erővel küzdöt átgyilkolja, 's testét a' hajlékba veti, ekkor az urát védő hív kutya is mardosván a' latort, mély sebet kapott.

Elszáguldtak; borzasztón hangzott el robbanások az erdőn; 's ott, hol nem rég a' megindult szív' dala zengett, most az egyedül élő kutya dermedezve vonított, 's az éjjeli szél nyögve suhogott az üres szobákon keresztül.

Négy napi nyúgvás után Lajos, királyi ajándékokat osztván a' grófi háznak, megindult hadával, 's Volturno' kies partjain telepedett meg. Itt Tarenti Lajos, Joanna' második férje, szép külsejű, de gyáva férjfiu, 's Acciajoli

vezér Capuanál táborozva fegyverrel akarták gátolni átmentét a' vízen.

A' legyőzendő veszélyek Tihamért tette ébreszték; Róza' képe szív mélyébe vonúlt; 's míg egy osztály Urticellónál az ellenséget megkerüli, Lajos a' Capuai hidat ostromolja, ő más osztállyal átúsztat a' vízen, bevág, 's megzavarja az ellen - lovasságot. Néhány óráiglani harcz után gyérülten fut az ellenség; vezérjei magok lettek hirmondóji veszteségöknek.

Tihamér a' szaladókat üztében, félre az úttól, egyes házaknál Verner' csoportját rablásban leli. Épen akkor hurczoltak ki egy férjfiút, 's gyilkot szögezve melyének, pénzért únszolták. Közzéjük robban Tihamér, 's markában villogtatva vasát, békét parancsol; meg-hökkenve ereszték el azok foglyokat.

„Ott benn szabadíts!“ esdeklik a' férjfiú, 's reszketve a' házra mutat, honnan aszszonyi sikoltás hangzott ki. Tihamér leugrik lováról, villámként ötle szívébe Róza' története, 's néhány magyart leszállíttatván, a' segédért jajgatónak váltságára siet; a' megmentett férfi is hozzá szövetkezik.

Benn a' házban nagy volt a' zavar; a' rablók mindent törtek, szaggattak, egymás ke-

zéből ragadozván a' prédát. Halált dörögve a' hadi törvény-szegőre keresztül nyomúl ezeken Tihamér, míg a' végső szobába jut; hol egy fiatal asszony, bortól hevült hercegi tiszt' ölénben vergődik.

„Rendet a' király' nevében!“ kiált Tihamér alig birhatván fellázadt vérével.

„Verner a' mi úrunk! — felel büszkén az asszonyt-karoló, 's csókot czuppantván az elbágyadt asszony' halavány képére, kaczagva mond: „itt nem ösztözzünk, magyar!“ Kardlappal válaszolt erre Tihamér, 's olly hathatósan, hogy az elzsibbadt kar nem tartatá prédáját, 's a' kimentett asszony férje' keblére simúl. „Nehadd magad' Stefano!“ kiált több rabló 's kardot ránt; de Tihamér a' tisztet 's néhány pártfogóját jól megjelelve, hátra vonúl, sértelen vezetvén ki a' ház' lakóját. Azonban az éktelen lármára Verner ott terem.

„Zabolázd népedet, vezér! — mond Tihamér, igazsága' érzetében — elől az ellenség, ne vívjanak a' csendes polgárral.“

„Pelyhezd ki magadat, ifju: aztán oktass férfit; nagyra vittek álmaid, hogy velem kötelességről mersz szólni,“ mond Verner feszesen.

„Ha elmulasztád azt, ügyelj az ifjabbra, midőn királya' parancsolatit hirdeti “ viszonzá Tihamér.

„Tán a' szerencsés kardjáték tevé oly elbizottá, hogy ott is bíralsz, hová kiseded hataköröd nem terjed. Vigyázz! itt az eszköz megkurtítani szárnyaidat, ha idétlen röpülésre izgatnak“ mond Verner, 's villámzó szemeit Tihamérra szegezve kardjára csattant.

Tihamér fellobban, gyorsan lovára kap, 's Vernerhez szökvén „kard, ki kard! — kiált fendörgő haraggal — vagy pergő nyelvedre sütöm vasamat!“ Verner, oly bátor mint kevély, boszúlehelve kardot ránt; mindegyik' felekezete harczra készül, 's a' felbőszült gyűlölség vérsomját aligha károsan nem oltja, ha István vajda jólkor oda nem érkezvén, szelíd méltósággal szerte nem választja a' háborgókat. Tihamér okát adja szertelen lángoltának, 's szerényen engedve a' tisztelt vezérnek eltávozik, otalmába ajánlván mentettjeit, kiknek buzgó hálája követte.

„Az ifju tüzes, szeret vagdalkozni“ mond Verner színlett nyugalommal Istvánhoz.

„Midőn a' közös ügy' sérelmét látja. Néped' zsoldja kijár pontosan, gátold sarczaikat.

Kéméltetni óhajtja királyom a' fegyvertelent "viszonzá nyomósan a' vajda.

„Ura seregemnek, én számolok tetteikért; de minden pórázon nem szoktam tánczolni!“ mormolá Verner, 's elfojtott méreggel kürtöt fúvat, 's a' mint lehetett, öszve szedé zsákmány után kószáló csoportját.

Nem lévén czélunk Lajos királynak tetteit, 's Durazzo Károly herczegen vett véres boszúját leírni, csak azt adjuk elő, mi szorosan függ öszve történetünkkel: azért is Nápolyba követjük, hová egyszerű pompával tartá bementét. Tihamér vivé előtte a' gyász zászlót, a' megöletett András' képével; bús emlékjel minden jobb kebelnek. A' fővárosnak minden újságon kapó lakosi örömjajjal fogadák az érkezőket, 's látván a' szoros rendet, melly a' magyarokat leginkább különzé, szűnve szűnt a' retteget, melly nem rég minden szívet nyugtalaníta. Lajos áltvevén a' Nápolyi kormányt, öccsének kinyomozott gyilkosait keményen megbünteté, 's mindenkép iparkodott a' közbátorságot helyre állítani, 's a' szédelygő elpuhult népet hathatós törvény alá szorítani. Tihamér napról napra kedvesebb lőn előtte, Apornál szerzett ísméreti 's munkás, de önér-

zetétől függő lelke, fentebb czélokra jegyzék őt, az érdembecsülő királynál. Minden bájai az olasz szépeknek, minden hevítő 's szabad élelményre buzdító mulatságok, újak bár az egyszerű magyarnak, nem törülheték el benne Róza' emlékezetét: azon lelkek közül volt ő, kik ha egy tárgyat felfognak, többé el nem eresztik azt. Eleget serénykedett az elrablottnak nyomára juthatni, de nem vala képes a' gonoszság' fondor szövevényibe hathatni; melyeket itt közelebb szemlélünk.

Verner, miként feljebb említők, előbb jött Riminibe Lajosnál, hol a' gróf őt, mint a' magyar király' zsoldosát, ismerve bár véren épült hírét, minden becsülettel fogadá. Ott látá Rózát, 's céljává jegyzé vad ösztönének, 's bár kíváнатit tiszta hódolattal leplezgetve közeléte is hozzája, egyebet hideg tiszteletnél nem nyerhete, 's megbántott gögje még inkább gyúlasztá őtet. Nemtelen célját az öreg Paolo segíté elő; ez tudnillik nem keveset tartván magáról, ha Rózát a' grófhhoz kísérheté, mindenütt rajzolgatá e' szűz' tulajdonit. Vernernek egyik bízтosa, csak hamar kivett be-

lőle mindent, mi használhata urának, sőt a' házhoz is elvezetteté magát.

A' büszke Verner örömet köszönté volna magának a' Rózán vett diadalt, azért vizsgálga szeme fellelvén őt a' harczjáték' nézői közt, 's elértvén miként hata reája Tihamér, ezt önhitten viadalra hívá ki, megaláztával akarván fényleni. A' küzdés bal kimenetele vak gyűlölségre forralá őt a' kétszeri győzödelmű ifju ellen, 's Róza' kellemeit féltekenyűl irígyelvén, őt elorzani eltökélé; de hogy minden gyanút elhárítson magától, meghitt kémjét hagyván a' várban, búcsút vőn, 's néhány mértföldnyiről másnap vissza térvén, az erdőben rejtézet, 's a' díjosztás' éjjelén, kémjétől, ki Rózát nyomban követé, mindenről tudósíttatván, nemes vért ontva teljesíté pokolsugta szándékát.

A' sebes nyargalástól életre tért Róza elszörnyedt Verner' karjai közt; de ijedelmét csak hamar bátor elszánás váltá fel, hideg megvetéssel mondván a' kérlelő Vernernek: „Merítsd ki erődet éjjeli gyilkos, urává tehet ugyan durva hatalmad éltemnek; de nem soha e' szívnek!“ Néma komolysággal hallgatá rablója' szerelmi esküvéseit 's kedvező ajánlatit, eltökélve végső perczig védeni erkölcsét.

Paolot kérte egyedül társaságul, 's Verner, ki a' szükségtelen tanút inkább megölette volna, még sem tagadá meg ez első kérelmét, az időtől reménlvén önkényes hajlását. A' balgatag nem tudta, hogy a' szerelemben csak a' pillantat jutalmaz, az idő soha sem.

Külön táborozván a' magyar seregtől, könnyű volt rejtegetni Vernernek foglyát, hív öröket tartván körül; út közben nem is sokat háborgatá jelenlétével, nehogy valami szembetűnő tetről elárúttassék.

Nápolyban, egy a' tengerparton álló házban élt Brigitta, azon elvetettek' egygyike, kik rút nyereségért minden bűnt oltalmazva, kaput tárnak a' feslett életnek. Verner a' háború előtt Nápolyban mulatván megismerte az asszonyt, 's mind a' hely' állapotja, mind ön bátorsága végett oda szánta Rózát, képzelvén, az elveszettet ott senki nem sejtheti. Nápoly' elfoglaltatását követő éjjel mellékes úton ide kísérté foglyát. Az előre tudósíttatott Brigitta várta már, 's a' felső emeletre, egy ékes szobába, mellynek ablakai a' tengerre szolgáltak, vezeté őket. Róza örült elvégre asszonyi társaságba juthatására; de irtózva fordult el, midőn Brigitta ördögi mosolygással a' selyem-

kárpitozatú ágyra mutatván, mond: „itt nyugszol, szép fülmile! — ’s átszűrő tekintettel mérvén Rózát, Vernerhez fordul — sok szerencsét, herczeg, jól választál. Milly szőke, nyulánk, fiatal! Hm!“ Róza megrendült a’ kigyó fullánkként vonagló szemektől, komoran Vernerre néz, mintha mondaná: ez méltó hozzád.

Verner nem akarva becsülni kénytetvén Rózát, hirtelen az asszony’ szavába vág: „semmi illetlenséget — mond keményen — szorgalmadra bízom ugyan e’ szüzet, de tisztelve akarom látni őt.“ Ezzel, mintha ön vádja riasztaná onnan, eltávozik, maga után intvén Brigittát, kinek sívatag élettől korán eldúlt képen, az elrögzött gonoszság új fertelmet hagyja sejteni. Nyugtalan tűnődött Róza kétes jövőndőjén, de csak némán lebbentek el sóhajtsái az alatta tomboló hajósok’ vad lármáji között.

A’ veszély’ nagysága igaz mértéke a’ belső erőnek. Róza, ámbár szünetlen kitéve szerelmi ostromnak, ’s mindég ön védelmére feszülve; még sem csüggede, ’s nem hiú könnyekkel, hanem elhatározott érzéssel tavolítgatá magától Vernert, ki többször megjelent, ’s vad indulatában most fenyítő dühre mor-

dúlt, majd lábához omolva esengett; de állhatatosságát nem rendítheté meg sem Verner, sem az incselkedő Brigitta, ki a' bünt 's minden földi élelményt báj színekkel rajzolgatván, minden módon buja kéjekre buzgott hevítgetni az ártatlant.

Igy élt Róza ön erejétől támogatva; de elzárt madárként énekekre nem nyíltak ajkai. Paolo enyhíté egyedül fogságát: élelem-szolgálatáskor szabad volt ennek Rózát meglátogatni; a' mult lőn ekkor beszédök' tárgya, 's jótét a' viszonyos kiömlés. E' bal esetért magát vádoló öreg váltig törte fejét, miként tudatná Róza' sorsát a' magyarokkal; de sikertelen: sűrű rostély a' tenger felől, 's az elzárt folyosón járkáló örök gátlának minden közösülést.

Az első szerelem bár mi czéltalan, mindenütt életet 's reményt talál; így andalgott Róza egykor elmerülten nézve a' tengerre, mellynek csendes tükrén a' búcsuzó napsugarok tűzfolyámként nyultak el. Képzelete Tihamért festé elébe mint szabadítót; őt látá érte harczolni 's győzni. A' gondolat: véle 's neki élni! édes kívánattá olvadt ellágyult keblében.

Egyszerre a' szomszéd ablakból ezen (érzetével épen ellenkező) dal zengedez:

A' tavasz' báj kellemében
 A' szép rózsza mint virúl,
 Harmat reszket nyílt ölében
 'S attól édesb lángra gyúl:
 'S bár mi szíven ringadoz,
 Kéjlehellve illatoz.

Rózsza felserken. Eleintén úgy vélé, még egy áldozat tartatik foglyúl mellette, de tévedéséből hamar feleszmélt; mert nem a' bú' hangja volt az, a' mi tovább hallatott:

Boldog a' jelent kedvellő!
 Én malasztit érezem;
 'S rám melegre a' hűs szellő
 Honnan jő? nem kérdezem:
 Kétszer él a' csapodár,
 Míg a' hív tövösen jár.

Nem irigylem szerencsédet! mond Róza, 's el akar fordulni, midőn egy más igen kellemes ifjonti szózat figyelmét ismét arra vonzá:

Büszkén száll a' magyar vitéz
 Sötét zászló kezében!

Minden szem csak reája néz.

'S andalg szemléletében.

Miért láttalak?

Szép hős-alak!

Nincs nyugtom, nincs, azóta már! —

A' többi szavakat érthetetlené tévé a' kacaj, melly ezen dalt követé; csak Minetta név hangzott ki néha az enyelgő zaj közül. E' daltöredék különösen hata Rózára; önnön érzetét hallá fakadozni, 's csendes bizodalommal hajlott az ismeretlenhez. Már azon tünődék, megszólítsa e szomszédját; midőn Brigitta kémlelve hozzá lappang. „Melletted vigadnak — mond erőltetett részvétellel — neked is szebb lét derülne, ha intéseimre ügyelnél. Lásd! Ők az én tanítványaim.“

„Sajnálom őket!“ felel Róza, 's megvetve löki vissza elébe nyújtott kezét a' csábítónak.

„Nem illik harag illy szelíd képhez — mond hunyorgatva Brigitta, mint a' ki más kárán örül — ím jó hírt hozok: a' herczeg tüstént itt lesz. Te hallgatsz? úgy véled, annyi szép ruha az égből hull számodra? azonfelől egy bajnok — Lásd! én is fiatal valék, a' hét szépség közül bírtam legalább hattal, 's még is olly férjem jutott, ki, pénzét kivévén, nem ért egy szerelmes álmat. De látom, te sem vagy újoncz; a' makacsság vonzóbb, dicsérem mesteredet.“

De még is, Róza, ennek is van határa: adj mindent; csak úgy intézd dolgodat, hogy az egésznek minden tagocskája hasznót és gyönyörűséget szerezzen. “

„Nem értelek — mond Róza komolyan — ha annyiszor ajánlád barátságod’ — add jelét, ’s távozz!”

„Nem jövök üres kézzel — folytatja Brigitta, gyűrűt vesz elő, ’s azt forgatja — E’ gyűrűt a’ herczeg küldi; nézd mint ragyog! Más ember csak puszta szívvel áldoz, ’s annyit kíván érte: hogy agyon ásítnók magunkat csupa szerelemtől; a’ herczeg küldi e’ gyémántot, saját képét. “

Róza egy könyvet törül le, ’s szótlan az égre tekint.

„Ah! szelídülsz kegy-alak? Miért pihegsz olly nehezen, mintha már is ölelne? Nos? mit izensz a’ herczegnek?” kérdé az asszony gúnnyredős arcczal.

„Nekem szánta herczeged e’ gyűrűt?” kérdé viszont Róza.

„Neked, neked! szép angyal!” felel Brigitta.

„Legyen sajátod — mond Róza büszkén — csak távozz, ’s mondd a’ herczegnek; én inkább törét mint szerelmét választom. “

„Köszönöm — mond Brigitta — te olly nagylelkű vagy, mint szép; kívánom, soká maradj itt.“ Ezzel a' gyűrűt fonnyadt újjára vonja, 's örömmel nézegeti. Ekkor belép Verner, Brigitta hozzá fordul: „a' gyémánt nem használ, folyamodjál karjaidhoz.“ Ezt sugván mosolyogva megy ki.

„Illy méltatlanra bitangolod szerelmem' adományait — mond komoran Verner — magadra vess, ha türelmem' szakadtával sorsod nehézül.“

„Ha illy méltatlanra bízál, ne csodáld ajándékidat is azon kézben látni: különben tapasztalhatád, milly keveset indítanak fenyítő szavaid; nincs ugyan erőm lerázni lánczodat, de lelkem' szabad röptét le nem bilincselheted“ viszonzá Róza.

„Egy kedvező tekintet szabaddá tesz — mond Verner szelidebb hangon — simúlj e' szívhez, 's minden örömért kétszeresen adózik.“

„Gyilkos! — mond Róza felhevülten — tőlem vársz szerelmet? tőlem? ki undok tettedet látta és érzi — “

„Feledd a' multat, csak előre nézz“ — esdeklik Verner.

„Van is okod fátyolt vetni a' multra — mond fontosán Róza —; én örömmel nézek vissza, 's emlékezetem' egy szikráját nem adnám egész jövőödért.“

Verner' szemöldöki öszve huzódnak, 's mérges kaczajjal dörgé: „ismerem bálványodat! tán az a' karcsu ifju —“

„Ki porba sujtott“ esik hirtelen szavába Róza, büszkén tekintve Vernerre.

„Hah! — kiált ez, indulatja' teljes kirohantával, féltés' 's boszútól égve — Legyen tehát, imádd az idétlent; de kímélést tőlem többé ne várj: még ma eltépem pártádat, 's czégerül teszem ki e' bűnháznak. — Kifakadó dühhel — érezd tehát körmét a' vadnak, ha szelid bánás nem lágyíthata el!“ 's vad mozgással közelít hozzája; Róza félre szökik, 's borzasztó elszánással a' rostélyt ragadja meg.

„Erőd elalél a' hideg tetem felett — mond lángzó szemmel — ha csak egy újjal hozzám érsz, e' rostélyon szakad szét fejem; nézd véremet folyni, de tanúld tisztelni az asszonyi erkölcsöt!“ A' nap vég sugárát veti reá, megtörve omlik el a' szobában, 's Róza mint egy színváltozott lélek áll a' reszkető fényben. Verner hátra lép, ajkai remegnek, kezei alá

meredeznek, mind azé, ki mohón valami után kap, de szörnyű rémlettől vissza ijesztetik.

„Róza, te rettentő vagy: mennyire vonzasz, annyira taszítasz vissza — mond nagy halogatás után a' magával küzdő Verner — szólj, miért gyűlölsz?“

„Szánlak — felel a' szűz — szánlak, hogy annyira rabja lehetsz indulatidnak; van erőd, 's mélységben veszteglesz, 's a' gyöngeség játszik akaratoddal.“

„Igaz — viszonzá sötéten Verner — a' szabad vitéz, most asszony-imádó! de legyen úgy — kifakadó érzéssel — Halld Róza! te vagy első, kinél ezen kíváncsi éledt: légy hölgyem, 's olly fénytetőre emellek, honnan büszkén nézhettz alá bár mi királynéra; van érzetem dicsőségre; van hatalmam érte vívni; légy hölgyem, 's arany sugárait fűzöm homlokodra.“

„Ha vérpályád nem rettentne is — mond Róza —, lehetetlen veled egyesülnöm; bár olly sértőleg vágtaal is életembe, megcsalni nem tudlak — halkán pirúlva — én szeretek. Elégdjél e' szíves vallással; de ha szándékok tiszta: én magyar leány vagyok, 's készüljön bár pallos árva fejemre, nemzetemhez vágyok.“

„Én áldozzak illy fagyaló hidegért? — kiált Verner mérges hahotával — Te itt maradsz, 's szenvedésed enyhíttse bosszúmat. Tul esvén a' lány koron, melly vesztességét csendes könnyek közt felejtí; tőlem ne várj nagylelkűséget. Tudd meg, te olly házban vagy, mellyet pirúlva kerül a' jobb érzés, hol a' szerelem alku szerént megy, 's az adó, vevő, egyiránt csalódik. Én a' pula községnek martalékul vetlek; váltságot ne reméllj, mert itt hitvest csak bolond kereshet.“ Öszve borzad Róza, habzó keble kifakadni látszik, feje homlokán gyöngéd erei kékre dagadoznak; de csak hamar felerősül, 's nemes méltósággal mond Vernerhez: „Romlottság közt épen maradni olly érdem, a' milly alacsonyság ide hozatásom; ez nem változtat, csak téged' inkább megvetni ösztönöz. O miért nem vagyok férfi, hogy pór melyedbe mártva kardomat, megboszúlhatnám a' megbántott szemérmet. Bátran lépek sor-som elé, 's ha minden elhagy is, egy tő, egy üvegdarab elég a' halálra.“

Szégyen 's bosszu szaggaatá Verner' bel-sejét; most gyilkos, most szerelmi kívánat zavará elméjét, hasztalan keresse szót háborgó érzetinek; tűzkerék gyanánt forgó szemével

ott áll mozdulatlan, míg az ajtón kívül harsány szózat nem ébreszté fel kábultából; hirtelen felnyitja Róza' ajtaját, 's egyik örje Paolot hurczolja elébe: „többször mondtam, minek hizlaljuk híjába ezt a' vén dudvát; ím, késsel támadott meg, 's ha jólkor nyakon nem kapom, talpra kiáltja az egés házat, 's elárul“ dörögé a' meghitt ör.

„Örök átkom reátok!“ kiált Paolo, 's száraz öklét Verner felé szegzi. Róza reszkett. Verner lecsillapodva mond: „zárd el őt, adj neki bort, hadd oltsa tűzzel tűzét.“ Paolo elvezettetik. Verner Rózához fordul: „te most vér felől gondolkodál? légy nyugodt: az oroszlyánnak is vannak szelid pillantatai!“ — ezzel szorongva kiment, 's távozása szintolly jól esett neki mint Rózának, elgyöngülten hanyatlott ez székére; a' szomszéd ablakban így zeng ismét az ének:

A' földre kék homály terül,

A' bús álomba szenderül:

'S hová nyilt szem nem juthat,

Oda elzártan elhat.

„A' nyelv kész halni, de nem a' szív “
mond Brigitta Vernerhez, ki nála komoran
fel 's alá jár: érezvén hogy ott szeret, hol
megvették, csodál, hol örömet gyűlölné. „Te
szomjús vagy, 's a' forrás' csevegését bámulod
— mond ismét Brigitta. — Sokat változál, her-
czeg, mióta rabod' rabja lettél; előbb a' köny
még vonzott, 's nagy hőse valál házamnak;
most elijeszt az erkölcs, melly gögnél nem e-
gyéb. Látom álomporra lesz szükségünk. “

„Vipera — mordul ellene Verner — szí-
jat vágatok hátadból, ha valami szerrel élsz
parancsolatom ellen. “

„De csak ugyan szerelmes vagy — mond
gúnyolva Brigitta, — 's úgy rémlik más bol-
dog áll édened előtt. Miért lángolsz? eltalál-
tam? Az semmi, vannak neked derék embe-
reid, kik döféshez jobban értenek, mint imád-
sághoz; egy taszítás — 's vége: a' leány sír,
és sírtában az élő után nyúl. “

„Nem! — mormola Verner magában —
orozva nem gyilkolom meg az ifjút: ő nyíltan
aláza meg, boszúm is uyilvánságos legyen;
így kívánja hirem — Brigittához fordul: — te
pokol' szülöttje! más módot keress, aranyat
adok, de mást gondolj. “

„Bizd reám — felel Brigitta — majd bővebben értekezzünk. Most mennem kell, mert olly vendégeket várok, kik nappal sokat papolnak tiszta életről“ 's elmegy.

Kétkedve tért haza Verner; mielőbb csak vérjáték vala, naponként erős szerelemmé vála benne, 's váltig kiforgatta magából, vizbe süllyedőként minden hab után kapkodott. A' csábító Brigittától most kajánkodva tartott, majd segédet reménylett, 's így nyughatatlanokdva bünteté önmagát szerelem', féltés', 's boszútól egyiránt dult kebele.

Azon palotának, hol István vajda megszállott, földszinti szobájiban lakott Tihamér is. A' teli hold magasán állott már a' csillagos égen, midőn ő megvizsgálván az éji öröket; haza tért lovászával, 's míg ez hönni dalait fütyörészve fegyvereit tisztogatá, ő a' langyos levegőben hűtözött. A' torony-őr éjfél kiálta, 's Tihamér is fekünni készült, midőn egy lassu ének ablakjánál egyszerre minden cseppvérét gyors szökésre forralá; tartalma ez vala:

Sírva nyögdel a' fogoly szüz,
Bú emésztí napjait;

'S az kiért ég, bár közel van,
Még sem oldja lánczait.

Bajnok ébredj! híved vár!

Nincs szerelmed, szíved már?

Bajnok fel! ragadd aczéled'

Szép ártatlant védeni:

Díja édes; jer, ne késsél

A' bizót kimenteni.

Róza Róza Róza kér,

Ébredj, ébredj Tihamér!

„Róza?“ kiált Tihamér, 's hirtelen kardot ragad, 's pánczél-inget öltve, kirohan az ajtón, majd eldöntvén a' vajdai strázsát, ki bámúlva néz utána, 's egyenest az énekes felé siet, ki árnyékba vonúlt. „Csendesesen — mond egy sötét leplezetű alak — most ne kérdezz semmit, az idő rövid, csak kövess bátran!“ Ezzel gyöngéd szorúlattal fogja kezét, 's az álmélkodót elvonja magával. Szűk útszákon keresztül a' tengeröböl felé, majd félóraig mentek így; Tihamér türetlenkedve többször megszólítja vezetőjét, de az ajkára tett újjával hallgatásra inti. Végre egy barna ház előtt megáll az asszony-alak, 's kendőt vesz elő: „most

engedd békőtnöm szemedet — mond — min-
gyárt czélnodnál lesz. “

„Vakon nem megyek — mond Tiha-
mér —, ha tiszta szándékod, vezess nyílt szem-
mel; én védlek. “

„Esküvésem kötelez — mond az alak —
sem a' házat, sem rablóját a' magyar szűznek
fel nem fedezhetem. Köszönd, hogy szabadu-
lását eszközölöm. A' mit tudni kívánsz, később
Rózától meghallod, nekem szólni tilos. “

„Akárki légy, rejtélyes alak — mond Ti-
hamér — Róza' nevével hatalmamba esél, 's
vezetned kell. “

„Mint mondtam “ felel amaz.

„Igy hát kényszerítlek! “ mond türetlen
Tihamér, 's vezetőjét erővel tartóztatja; de ez
ügyesen kifordul hóna alól, 's a' nyílt mellék-
kapun besurran. Tihamér utána iramt, de sötétség fogta körül.

„Még rajtad áll, magyar! — hangzott fe-
léje a' sötétből — Most vagy soha! “

„Jer! vezess! “ kiált Tihamér szorongva.

„Békötött szemmel? — lön a' válasz —
Igérd ezt nemesi szavadra! “

„Legyen úgy — kiált amaz — csak jer! “
A' sötét alak ismét hozzá suhog, és szótlan be-

köti Tihamér' szemeit. Néhány száz lépést haladván, Tihamér ajtózörrenést hall, 's forró vágyástól égve, szorosan tartja vezetőjét. „Mind a' ketten elveszünk — sugá ez — ha csak egy szó kilebben ajkidon; akár mit látsz és hallsz, fel ne zendülj, különben Rózát örökre elvesztet; mert, légy bár mi erős, engedned kell a' nagyobb hatalomnak.“ Ezzel feloldja szemkötőjét. Keskeny csiga grádicsnál álltak. A' képét szorgosan rejtő kalauz levesz a' falról egy lámpást, 's világít. Örömborzadozva 's kardját megmarkolva megy Tihamér fel a' lépcsőkön. Szűk folyosóra jutnak, 's a' mint egy ablak előtt elmennek „Tihamér, Tihamér! szabadíts!“ hangzik egy szózat a' sötétből. Szívdobogva áll meg ez, de kísérője tovább vonja: „mingyárt meglátod — sugván — a' szerencsétlen még felkölti az öröket.“ Ezzel egy ajtót tár fel, 's a' gyöngén világított szobából, hol egy pánczélos férfi, képét sisakjába nyomva mélyen alunni látszott; egy fejer öltözetű sugár alak, sűrű fátyolban Tihamér' karjába röpül — „Te vagy Róza? te vagy!“ rebegé Tihamér, 's örömtől, fájdalomtól elfogódva, nem hallja nevét szint' azon sötét ablakból ismét bágyadtan kihangzani.

„El most, el!“ sürgeté Tihamért előbbi vezetője; a' karjába ragaszkodott fátyolos alak is esdeklő jelekkel sietségre inti. Ellappangnak, 's a' boldog Tihamér a' testesült szerencsét vélte karjain csüggeni; több kérdést rebege, de csak hosszú sohajtás lön a' válasz. Leérvén a' grádicson Tihamérnak ismét be kellett volna köttetni szemeit. „Nem — kiált Tihamér — én addig nem távozom, míg szemek közé nem nézek a' rablónak!“ 's ezzel a' magas alaknak hirtelen felhajtja fátyolát 's meg-hökkenve kardjához kap, midőn egészen más képet látott a' lámpás fényénél; e' perczben elalszik a' lámpás, 's egy jelre hat ember rohan Tihamérnak, 's még három kardját facsárja markából, a' többi köpönyeget vetvén fejére elfojtják szavait, és megkötözve azon házba hurczolják, hol először elillant vezetője; itt a' fulyasztó lepeltől megmentik 's kaczagva hagyják a' sötétben. Szégyen 's haragtól égve hijában erőlködött Tihamér eltépni, a' kezét lábát nyügző kötelet, midőn az őt ide csáló szöveget nevét újra hangoztatja.

„Hah kigyó!“ kiált Tihamér.

„De nem mérges, sőt szelídebb mint sem illik irántad — felel a' szöveg — im elhoztam

kardodat, jeléül hogy nem vagyok ellenséged, és lábaidhoz teszem. “

„Ha még egy szikra érzéssel bírsz csalárd ismeretlen, szólj! hol Róza? “ kérdé Tihamér.

„Felejtsd el és légy boldog — lön a' felelet — ím feloldom kezeidet; “ a' még fekvő Tihamér alig érzi szabadon azokat, mingyárt megakará ragadni az alakot; de csak sötét leplét kaphatá meg, maga eltűnt. Tihamér meglélt kardjával levágván lábairól a' köteléket, maga előtt tapogatózva beljebb megy az épületbe, melly egy földrengéstől lerongált klastrom vala; kőhalmok 's oszlop-darabok közt tétováz, de feje körül egyebet sivitó denevereknél se nem lát, se nem hall. Hosszu tévelygés után, egy más utszára szolgáló kapuhoz jut, mellyen a' járást ismerő személy 's férfiak rég elosontak. Zavartan nézi a' barna falakat, nem lévén képes öszvefüggő gondolatokra; szerelme' titkát elzárván nem foghatá meg, miért választatott épen ő célul e' kétes játékra, 's csak magára boszonkodott: hogy vak hevében, minden elővigyázás nélkül indult a' fondorlók' cselébe, 's nem ragadá meg a' beavatott énekest azonnal. Hosszu tusakodás után, a' képzelet, hogy Róza, kinek ittléte felől e'

történet által bizonyossá lön, tán emlétté őt, édesen hata szívére, 's eltökélve mindent elkövetni szabadulásáért szállása felé ballag, midőn egy oldal-útszából tompa moraj 's kardcsattogás arra vonzá lépteit. Egy férfi falhoz támaszkodva, már csüggedő erővel vív két más ellen. „Kettő egy ellen!“ felriad Tihamér, 's oda siet. A' két gyilkos váratlan érkezten megrémülve, elszaladt.

„A' czudarok — mond szorult lélekzettel a' megtámadott férfi — Jó csillagom hozott ide, magyar, különben a' gaz lelkek még elrutítnak, pedig magunk emberei.“ Tihamér mingyárt megismeré Verner' hadi jelét, 's távozni akar; de a' férfi karjánál tartóztatván kérdé: kinek köszönöm életemet?

„Csak hogy élsz, minek a' név? felel Tihamér.

„Szent Antal, segíts! — kiált a' férfi, Tihamért közelébb szemlélvén — az ördög játszik e vélem? Ismerlek, 's ha jó móddal hozzád férhettem volna, többé nem lehellnél. Stefanot még senki nem bántotta meg boszúlatlan.“

„Bűntelennek érzem ugyan magamat — felel Tihamér — de ha valami titkos ösztön ellenem izgat, emberedre találtál.“

„Nézd arczámon e' sebhelyet, holdfény-nél is megláthatod, 's emlékezzél a' Capuai ütközetre, hol szép prédámtól megfosztál, 's boszúm' okát tudod.“

Tihamér mingyárt vissza emlékezett az egyes házaknál történt rablásokra, mond: „az emberség' törvényét irám képedre; mérséklet nélkül a' legszebb diadal is csak hiu véráldozat.“

„Ha el nem nehezít kicsinyt a' bor, legottan megadtad volna kardlapod' árát — mond Stefano — Azonban élet életért, ezentúl ment vagy törömtől, 's ha lehet, megiszolgálom tettedet.“

„Jó éjszakát!“ mond Tihamér, kedve nem lévén hosszas beszédre, 's elhagyá a' mindég dörmögő Stefanót. Már megkondúlt a' reggeli harang, midőn borongva haza ért.

Eltikkadva az éji viszontagság után, 's Rózát érdeklő tünődéseinek, ült Tihamér szobájában, midőn egy csinos leány narancs és fügével beköszönt nála. Szép ízlésű ruhája, bár kaczer inkább, mint szerény, mind e' mellett kellemes magaviselete, különzé őt a' többi frissítő szer-árosoktól.

Nem volt ugyan azon tündér alakok közül, mellyek egyszeri látásra hódolatra kisztnek; de kiseded termete Bájjait ügyesen tüntette elő, 's fürgé mozgásával magát tetszetni tudta. Holló-haja tekercsbe szorítva, nyiltan hagyá hó-nyakát: csak homlokán lengének sötét fürtök, két tüzes szemet árnyékozva, mellyekből lélek, negéd, 's életöröm szikrázott; kiseded piros ajkai könnyelmű jóságot mosolyogtak. Forró nézetei mohón legeltek Tihamér alakján; de elkomorodtak, midőn ez alig tekintve réa, távozásra intí.

„Mért vagy olly kedvetlen, szép magyar? — mond a' leány enyelgve fogván meg Tihamér' kezét — az élet' nyílt öle vár, 's magadban epedsz; virágkertben állsz, 's kietlen pusztádat sénled “ Tihamér rá meredt; úgy rémlett előtte, mintha ez alakot már többször látta volna. „Hálátlan férjfiu — folytat a' leány — annyit járok körüled, 's te mindég magadba zárkozva nem találsz méltónak figyelmedre. Ne légy olly hideg mint otthoni levegőd — te öröme vagy alkotva 's nem komor eszméltre, melly árnyékot ölel a' szép valóság helyett.“ Elhallgat, és csintalanúl kacsingat Ti-

hamérra, ki néhány darab pénzt nyújt neki mondván: „vedd ezt tanításodért!”

„A' szív csak szívtől vár jutalmat; csak ebben nincs különség az emberek között — mond a' leány, 's szemei kémlelve villognak — mikor először láttalak, mingyárt érzém, hogy kincsédnél inkább szeretnélek.”

„Korán tanultál hízkelkedni — felel Tihamér — mi neved?”

„Róza! — viszonz a' leány — de, mi lepett-meg annyira? szinte felelevenülsz.”

„Szép név — mond Tihamér — egyike azon neveknek, melyet leginkább szeretek.”

„Még is csak üres hang, ha viselője nem érdemesíti azt” felel a' leány kedvetlenül. —

„Igaz!” viszonzá Tihamér, 's a' gyanútalan tán megvallotta volna, milly sajnós emlékezet csatolja e' névhez, ha egy vitéz sietve nem jön hozzá, 's őt a' vajdához nem hívja. „Légy boldog, Róza! — mond Tihamér — 's bocsásd meg hidegségemet.”

„Milly részvételt nem okoz többször a' pusztá név is!” mond habozva a' leány, 's szemei vad lánggra gyúlnak. Tihamér észre se' vévén a' leány' szorongásait, néhány aranyat ad neki“ ha szegény vagy, használd — mond

— ha nincs szükséged, tartsd meg emlékezetül. “

„Jég - tetem! — mond a' leány kitörő haraggal — te érzést tudsz csak gerjeszteni, de oltani nem tudod; lelketlen szobor, nem kell adományod “ 's elveti az aranyt. „Kár nevedért! — mond Tihamér komolyan — hová tűnt belőled az asszonyi méltóság, hogy feledve magad' illy úton akarsz szívet lánczolni? Légy boldog! “ — Megrendülve, 's boszútól lángolva távozott a' leány; Tihamér pedig a' vajdához sietett. —

„Készülj útra — így fogadá István vajda Tihamért — Dezső, a' Gravinai várnagy elbetegeesült, felséges urunk téged' neveze helyére; reménylem, megfelelsz a' királyi bizodalomnak. Részemről, bár sénlem távozásodat, még is örülök a' király' választásának. “ Uj pálya nyílt ezzel Tihamérnak, 's csak Rózán aggódó lelke hagyja hijányt örömében; őszinteséggel gondola eleget tenni szerelmének, 's híven mindent megvallott, mi eddig vele történt, a' vajdát kérvén: venné szívére Róza' ügyét.

„Ifju szívnek édes a' szerelmi titok, azért nem vádolom tartózkodásodat; gyorsan repül érzetünk, lépve jár bizodalunk — mond ke-

gyesen a' vajda — hazám' leánya engem' is érdekel, 's rajtam nem múlik kinyomoztatása.“ Köszönetet rebegvén Tihamér, elfogódva tartja nemes nevelője' kezét, mint a' beteg a' biztató orvosét.

„De, öcsém! — mond ismét a' vajda — az éjjel szived még is kijátszá eszedet; az ember sokszor meggy vakon hálóba, de legalább nyílt szemmel tér vissza; azonban vigasztalódjál, ki volt még szerelmes, és okos? “ Szép reménnyel jótévője' gondjában tudván Rózát, készült Tihamér az útra; 's még az nap megértvén a' király' parancsolatit, a' következő hajnal őt, kísérve ötven magyar lovagtól, már a' Gravinai úton lelé.

István vajda a' város' előjáróji által mindenkép nyomoztatá Rózát, kivált a' Tihamértól megjegyzett városrészen minden házat kikerestetett; de a' család Brigitta' mesterkedései, kinek a' keresők közül többen lekötözöttjei voltak, sikeretlenné tévé szándékát.

Nincs kinosabb érzés, mint a' szív' kedveltjét erkölcstelennek ismerni; milly fájdalmas tekintet vala Rózának, midőn Tihamért

illy helyen, 's olly méltatlan karokon látta. Borzadva rettent fel álmából, 's édes reményeit sanyaru lemondás váltá fel. Fájdalmíba zárkozva annál nehezebben türe Verner' szinlett diadalmát, ki most biztosabban újíta kérelmeit, de nem segített ügyén, 's mikor átkozva türelmét keménykedni akart, kifakadó érzetén ellágyult vadsága. A' csalfa, minden emberi szentséget gúnyoló Brigitta kaczagott magában; különben is az egész dolog csak annyira érdeklé, mennyire Verner' rablott kincsei gazdagíták; ennek fejében támadt a' gondolat gyanussá tenni Tihamért, 's így szerelmét előlni; teljesítését Minetta nevű leányra bízta; ez csinos külseje miatt szüleitől elkényeztetvén korán eltéveszté az irányt, melly nemét redős arcczal is tisztelet tárgyává teszi. Fényt ahító gögje világi zavarba döntvén, elvégre olly mélységbe sujtá, honnan lankadó ereje nem volt képes menekedni. Megcsalatva hiú vágyásitól utobb Brigittához került; de mindemellett volt érzete jóra, 's forró vére' hűltével többszer könnyezve nézett vissza az ártatlanság' béke napjaira, midön magát a' legjobbnak is érdemesnek tarthatá.

Mig Róza fogyasztó búban sénlödött, Húsvét hete közelíte. Nagy pompával ülék Nápolyban a' Feltámadás' ünnepét; ezer meg ezer szövétnek 's gyertya világtól fénylett a' város, 's a' pezsgő nép énekzaja harsogott a' levegőben; de éjjél tájban éktelen rémülést okozott egy rettenetes orkán: földalatti zúgás közt a' feldagadt tenger, mintha kiakart volna forrni ágyából recsegteté a' kevergő hajókat; a' föld megrendült, itt ott házak dültek öszve, sűrű, meleg port szórva a' tágosabb helyeken szorongó népre; a' mély sötétségben csak a' Vezuv' ropogó üszkei villogtak szemsértő fénnel az éj' kormán keresztül.

A' nehéz álmokból felrettent Róza első ijedtében az ajtóhoz tápolyog, de zárva lelé; hasztalan zörget; kiált, az örök 's a' többi házlakosi mind kiszaladtak; de tiszta, semmi büntől sem terhelt lelke, csak hamar erőt nyere, 's megnyugodván az Isteni végzésen, térdére omolva, várta a' szabadító halált. Egyszerre felcsattan az ajtó, 's Verner lélekszakadva rohan be: „Jer, jer a' szabadba! minden pilantat szörnyű halállal fenyeget!”

„Megyek — felel Róza — de hogy sem ide vissza térjek, inkább hagyj itt vesznem.”

„Te enyém vagy, ellenére minden földi rettenetnek” kiált Verner, ’s erővel ki akarja ragadni; ekkor egy sebes rendületre az ablak’ márvány - sarka elvál a’ faltól, ’s a’ rostéllyal együtt leroskad. „Eskügyj az égi haragra — mond Róza — hogy szabadon bocsájtasz!”

„Nem, tőled nem állok el!” zúg Verner kitörő indulattal — ’s ha nincs egyéb menetség, egyesítsen a’ halál, “ ’s a’ hijában vergődő szűzet magához szorítván, az ingadozó falak’ ropogása közt lihegte szerelmét. Róza nagy nehezen szakasztja ki magát rablója’ karjából, ’s az ablak-üreghez iramt „a’ sors maga nyit útát!” mond elszántan ’s a’ mélységbe mutat. Verner helyére gyökerezve, tördelt hangokkal kérlelé a’ szűzet. Az orkán azonban lecsendesült, az örök ’s a’ ház lakosi vissza tértek, az ellankadt Róza más szobába vezetteték; első gondja Paolo vala, de az öreg békén aludt.

A’ fölürengés nagy károkat tett, de csak előkövetje volt még a’ nagyobb inségnek, melly e’ boldogtalan országot pusztítja; mert a’ tikasztó melegben, rothasztó, lomha ködök boríták a’ földet, a’ tespedt levegő elnehezült a’ veszteglő szélcsendben, mintha a’ természet

megszűnt volna munkálkodni egészen, 's nem sokára a' mirigy halál tettető alakokban jelengeté magát. Naponként több több ember hullott el, 's a' temetők' telisége miatt meszes gödrökbe hányottak, hogy a' mirigyültek által a' ragadékony métel ne terjedhessen. A' harangok bús kongásaikkal nem győzték kísérni a' holtakat, 's papi szolgálat is csak általában nyújtatott a' népnek, még a' templom sem ada menedéket az osztorozó csapás ellen. Minden arczon halál - félelem boronga. Gyámoltalan szülék elhagyatva jajgató gyermekeiktől, sorvasztó magányban fetrengtek, 's nem rég virágzó ifjak emberi segéd nélkül hervadtak el. Ott fekszik egy anya, előbb házának malasztja, hijában esedezve egy csepp vizért fogyasztó szomja' olthatása végett; nincs ki hallaná, csak mosolygó kisdede csúsz hozzája, 's a' kétséggel küzdőnek fonnyadt ajkairól szívja a' halált. Borzongó hajjal látja a' hitves szeretett férjét, férj hitvesét végső vonaglásiban, 's nem mer közelitni, megtörött szemeinek bezárhatására. Itt egy pár hív szerető, szoros ölelésben, mérges lehelletet llegeve egymásba álszik el. Nincs nemzetség, melly kedves tagját ne siratná 's az emberek bús árnyékként lézengnek elzárt

házaikban. Irgalmatlanúl vág az enyészet a' büszke élet közé, és sötét nyomdokán éjjeli madarak visítnak.

Lajos király hívéi' unszoltára, 's elgyöngült serege helyreállítása végett István vajdát neveztvén Kormányzónak elhagyá Nápolyt, 's magyar-országba tért vissza, egyszersmind Vernert rabló népével, zsoldjából elbocsájtván, kitiltá az országból. Boszútól égve a' magyarok ellen fenni vasát, inditá el Verner felekezetét. Elköltözése' napján egy ősz ember jelenté magát Istvánnál, térdén esedezve, vén né oltalmába 's ha még lehet, szabadítana meg egy fogoly szüzet. Paolo volt ez, kit Verner szükségtelennek tartván ezentúl tettét titkolgatni önkényt elbocsájtott. A' Vajda tüstént oda sieté Róza' fogházához; de a' minden gonoszság' alacsony eszközét a' mirigy lesujtá már. Ott fekszik Brigitta, kénkö színü teste vad görcsöktől vonaglik; kezei, sárga esontszálók szünetlen a' levegőben hadaráztak, mintha valami szörnyü rémletet akarnának elűzni. Irtózva fordult István el a' bünöstül, kinek szétvonczolt képe, sivító hangjai nyilván mutatók, a' sivatag élet' végső szorongásait. Egy a' partnál ácsorgó hajóstól érté meg: hogy Verner nem szá-

razon mint serege, hanem bérlett bárkán egy fátyolos asszonyt tartván karjain Calabria felé evezett. A' nehéz gondoktól elfoglalt Vajda semmit sem tehetett Rózáért, visszas környül-állásoktól nyomatva kénytelen volt a' szűzet sorsának martalékul hagyni; mert alig távozott el Lajos, a' békételen Nagyok visszahívák Joannát, a' változást kedvellő 's rendet gyűlölő köznép pártot ütött, 's István elgyöngült seregével a' zendülést nem gátolhatván magyarjaival Nápolyt odahagyta.

Verner azonban nem messze a' Nápolyi öböltől partra szállt, 's gyors paripákon seregéhez tért. Joannához szegődvén tábort ütött, maga pedig gróf Sanseverino szép kastélyában vevé lakását. E' kastélyban Vernerén kívül csak az udvari mester, egy hideg fősvény ember lakott; ennek Lucia leánya, a' komoly magas alakot, melly néha az erkélyen megjelent herczegnének tartván, kíváncsi vala megtudni: miért nincs asszonyi szolgálata, 's kéré atyját, ajánlaná őt a' herczegnéhez. A' fősvény atya hasznot gyanítván szólt Vernerrel, 's ez annál inkább hajlandó volt Luciát befogadni:

minthogy a' titkos bútól epesztett szűz' arcza-
in, az élet' friss színe lassanként elhala. Mély
alázatossággal jött Lucia Rózához; de miként
elhült, midőn magokra maradván Róza így
szólítá meg: „én nem vagyok herczegné; csak
egy szerencsétlen rableány, szegényebb ná-
ladnál!“ A' lány érzetű Lucia, egy titkos sze-
relemtől méginkább a' különöshöz vonzatva,
hamar részvétre buzdult a' fogoly iránt, ki-
nek csendes türését és nyugalmat, a' tiszta
lélek gyümölcsét nem győzte eléggé csodálni;
mindent elkövette sorsa' enyhítéséért: hárfát
hozott, víg dalokkal mulatván boldog volt,
ha egy két mosolygást nyerhete. Rózának is
jótét lön új társa, 's az emberekhez való bizo-
dalom, melyet Tihamérral elveszettnek érze,
ismét feléledt elzárt kebelében.

Egyik nap Verner rövid időre Acciajoli
Vezérhez (ki Joanna' részére e' tájban sereget
gyűjtött) nyargalván, meghitt tisztjére bizta
foglyát; ez ura' izlését közelebb akarván látni,
minthogy a' szűz többnyire sűrű fátyolba rej-
tezett, Rózához megyen, kérdvén nem pa-
rancsol e valamit? Komoran lép hátra a' szűz
megpillantván a' czinkost. „Tán csak nem va-
gyok olly ijesztő — mond Stefano félig meg-

bántva — hiszem nem ujság előtted a' katoná; vagy csak a' sima kép méltó kegyes tekintetre? “

„Elég hogy tünnöm kell jelenléted’ — felel Róza — ne terheld azt még pusztá csevegéssel! “

„Nagyon fejünkre nőttél — mond Stefano — Azonban csak ne haragudj! vigyázok ugyan reád, mint a' féltékeny öreg fiatal hölgyére, de nem ártok; ezer villám! mióta Tihamér megbélyegzett, nincs szerencsém a' szépeknél. “

„Tihamér!“ rebeg Róza, félig kérdő, félig sohajtó hangon.

„Ő, ő! száradjon el keze — mond Stefano — azonban ismét megbékültem vele azon este, midőn galamb helyett varjút fogott; valóban, ha az ember így reád néz, nem hinné, hogy imádóidat ekként nyomorgassad. “

„Nem értelek“ mond nyugtalanul Róza.

„Még is lángolsz? — viszonzá Stefano — ne tetesd magadat, mintha nem tudnám hogy oda csalattad őt, tán csak mulatság végett, pedig érted él hal; azon személy, kit helyetted elvezetett mondá: mint reszketé örömeiben, 's milly szorongva rebegé: te vagy Róza, te

vagy? Most is bánom hogy, e' tréfát elmulasztám. " Ekként beszélé el Stefano mind azt, a' mit az öröktől hallott, 's Róza ámbár a' történet' mélyebb czélzását nem foghatá meg, Tihamért még is ártatlannak vallá, kétsége eloszlott, 's csak magát vádolá, miként táplálhatott illy fonák gyanút; gyermeki hittel üdvözlé ismét a' drága képet, melly tisztább fényben mosolygott életére. Te vagy Róza! ezt rebege többszer, midőn Stefano elhagyá: a' szerelem' édes hangját vélte ezen szavakban, 's öröm-érzéssel fogván a' hárfát, szorúlt keblén ez énekkel tágíta:

„Bár a' sors tőled messze zára,
Míg e' szív ver, csak érted ég.
Édes szerelmed' bájsugára
Által hat éltem' alkonyára,
'S bár a' sors tőled messze zára
Szent kéjre int emléke még;
'S ha ébredsz lantom' hangzatára,
Egy köny legyen hűségem' ára,
Hogy bár a' sors olly messze zára
E' szív még is csak érted ég!“

„Minő hangok!“ — mond álmélkodva
a' belépő Lucia — vagy csak erőszakos kiönm-

lésnek tartsam, melly a' bűt akkor gúnyolja, midőn az leginkább sebesít? “

„A' durvaság, melly örömet levonna mindent magához, engem most túl emelt a' közember' balga vágyain, 's a' mérget keblemből kiszívta fulánkja — felel Róza — O Lucia soha sem szerettél? “

„Ah! most is az bajam “ mond Lucia 's elfohászkodja magát.

„Igy hát tudod, milly boldog érzés a' kedvest egyszersmind tisztelhetni is “ mond Róza.

„Érzem — felel Lucia — csak más ember is úgy érezné! mit tagadnám, az uraság kertésze, egy szép ügyes ifju kéri kezemet; én örömet odadnám, de atyám nem engedi, mert mátkámnak milly teli a' szive, olly üres erszénnyé. Atyám azt mondja: jobb klastrom mint pénzetlen férj; én ezt nem hiszem ugyan, de még sem lehetek úgy vele, mint szívem ohajtja.“ Így közlé Lucia szíve állapotját, 's szíves vallása Rózát is őszinteségre gerjeszté. A' gondolat: hogy őt Tihamér szereti, új czélokra edzé erejét 's az édes tárgyan szárnyaló elméje fel-felderítgeté.

A' tettetést nem ismerő szűzön Verner mingyárt észre vette a' gyors változást; de ő

ezt a' kénytelenségre hárítá, melly úgy véle kifog minden érzeten, 's hogy ezen túl Róza hazafiában se bizhassék, maga tudósítá allapoljok iránt.

Tarenti Lajos már Nápolyi király, Verner' hűségét megnyerni óhajtván, meghívá ezt népével, hogy az öszvegyült sereg előtt övedzené fel őt vitézi karddal. E' megkülönböztetés Verner gögjének nagy élemény vala, 's ezer ígélet 's fenyegetés mellett, megsziporítván őrijeit, Stefanora bizá Rózáat 's reggel korán megindult seregével.

Még Verner nem is tünt el a' látkörbül, míg messziről látszott fényleni tollas sisakja, midőn Róza már szabadulása' lehetőségén tündött. „Most az idő — mond Lucia' karjában — egy bátor lépés 's ment lehetnék; ki nem mer, nem is nyer — ah segíts! tanácsolj!“ Lucia megdöbbsent 's eleintén lehetetlennek véle! „Ha mingyárt innen menekednél is — mond — hová illannál? úgy hallom mindenfelől rabló csapatoktól forr az ország.“

„Nehezebb sors ennél már nem érhet — viszonzá Róza — szívesen kötném életemet a' leggyöngébb reményre; nincs egyéb válasz-

tásom: vagy hosszú inség, vagy legfőbb szerencse. O csak a' szabadban egy lóra kaphatnék, mi kicsinynek látszana a' legnagyobb veszély; ha atyád —

„Nem, nem — szól közbe Lucia — ő soha javallani nem fogja.“ Róza elővesz egy arany karkötőt, mellyben elraboltatott 's Lucianak nyújtja „ez saját értékem — mond — boldogult anyám' hagyománya; nemes szíved tudom nem kér jutalmat, de tán atyádat részemre vonhatja.“ Lucia lesütött szemmel hirtelen kimegy.

„Reménytelen hágy itt!“ sohajt Róza 's mély bűnnek ered; de égő vágyai ismét felserkenték, nyugtalan jár ~~kel~~, majd az ablaknál állva a' távolba néz, míg az alatta dörmögő strázsáktól vissza nem rezzen, majd gondolatokba merül, míg ebből is a' mellék-szobában tanyázó Stefano' nehéz léptei nem költikfel, 's habozva így tétováz, míg eljött a' dél; Lucia néma komolysággal étket hoz, de Róza se nem evett, se kérdést tenni nem mert, félvén tagadó választól. Délután sétálni kívánczozott, de Stefano bocsánatot kérve jelenté: hogy parancsolatja van, míg ura visszatérend szobájában tartóztatni. Könnyes szemmel ma-

gában tépelődve borúl Róza kezére, nem is ügyelve a' szép alkonyi égre, melly arany szőnyeget terite a' kies mezőre; midőn Lucia egy kosár gyümölcssel hozzá lappang. „Róza! — mond a' leány — ha nem csal meg a' remény, még az éjjel szabad lesz “ 's a' felszökött Róza előtt kiöntvén a' gyümölcsöt, a' kosár fenekéről egy könnyü férfi-ruhát huz elő; öröm-reszketve áll Róza 's nem képes szóllani. „Már nincs egyéb mód — folytatja a' leány — férfiuvá kell lenned; im kertészem ünnepi ruháját küldi, ne irtózz felölteni, mert nemes szívet takart. “ Róza elpirul 's tekintete hirtelen elröpül a' ruha felett. „Ez úton úgy vélem legtanácsosabb “ mond ismét Lucia. „Elkövetek mindent — mond a' meggyőzetett Róza — mindent a' szabadságért! “

„Rejtsd el a' ruhát, azután fekügy le, 's ha majd az éjjel akár mikor a' mellék-szobában énekelni hallasz, hamar öltözz fel 's várd be jöttömet; légy addig nyugodtan “ így Lucia 's a' gyümölcsöt ismét a' kosárba szedvén, az ajtót Rozára csattantja.

„Mi boszont úgy kis leány? — kérdé Stefano Luciat — miért nézel olly sötéten, mint az elhagyott menyasszony? “

„Mikor annak ott benn — Róza' ajtajára mutat — semmit se tehetek kedvére; akaratos, mivel szép, megátalkodott, mivel imádtatik. Most haragjában lefeküdt.“

„Nem bánom — felel Stefano — ha fel sem kél, míg a' herczeg megjő; úgy is vájmi gonosz munka más rovására leányt őrizni. Hagyjuk őt! jér, ülj mellém 's mulass, úgy is a' sok ásítástól alig maradt páram, 's a' sok nyujtózástól majd minden csontom kiment helyéből.“

„Köszönöm szépen — mond Lucia csintalanul — hát csak az unalom —

„Legyen hát szerelem“ szól közbe Stefano, 's melleje akarja vonni.

„Majd később!“ sugá Lucia 's elillan. Róza minden perczet számlált, mint a' hívét váró tüzes szerelmes. A' harang tompán köszönté az estét, a' csillagok lassanként feltűntek, lágy szendergésre intvén a' zajos világot. Lucia, ki többször éjszél is Rózánál mulatott, most ennek betegségét adván örvül, könnyen menekedett atyjától 's egy korsó erős borral Stefanohoz ment; ez nem tudta, a' leánynak örüljön e inkább, vagy a' bornak, míg úgy okoskodott, hogy a' kettő együtt legjobb len-

ne: azért vígan neki ült, 's minden ital után, Lucia is szebbnek tetszett előtte, 's már háláját csókra hegyesített ajakkal készült jelengetni, midőn Lucia tőle elszökvén mond: „látom távoznom kell, ha le nem csendesülsz, pedig egy víg dallal mulattalak volna.“

„Maradj! — esdeklik a' lángoló őrtiszt — hol az ének, ott közel a' szerelem, 's így az agyak lelket szül. Énekelj, habár szavad nincs, annál szebb vagy magad.“ Lucia lassu hangon így énekel:

„Ha kis hajód' a' sors szirthéz veti,
Bizz 's tőrj! bú a' halál' testvéri párja,
'S ha szíved egyszer jégölébe zárja
Ellankadnak legszentebb érzeti!“

„Ez nálad a' víg dal? — kérdé Stefano — hiszen úgy zeng mint a' nagybőjti vecsernye. De hallgass! oda benn valami mozog!“

„Tán Róza nem tud aludni miattunk 's mérgében felkelt“ viszonzá nyugtalanúl Lucia.

„Hadd hallja, mint kellessék élni e' földön, tán észre jön — vagy a' mi van is elveszti — Legyünk vígan!“ kiált Stefano, egyet iszik 's így harsog.

„Üssünk öszve habzik a' bor,
 Szép leány most rajtad a' sor,
 Tellve csillog a' pohár!
 Kéjre, dalra lelkesedve,
 Buzdítson az élet' kedve,
 A' hívnek tűz-csókja vár!“

„Te az egész házat fellármázod — mond Lucia szorongva — ha atyám itt lel boldogtalan leszek!“ 's ezzel kiszökik a' szobából. Stefano dörögve kiüríti a' korsót 's egy zavart monologot tartott minden üresség ellen, 's tántorgó léptekkel egy ideig ingadoz, azután székre hanyatlik 's nehéz fejét kezére hajtva elalszik. Lucia kinn leskelődván, az ajtón többszer betekinte 's Stefanot látván álmában, a' már talpig felöltözött Rózához ment 's a' remegőt szívdobogva az udvaron keresztül, hol néhány örök, még a' vélt kertésznek enyelgve szerencsés jó éjszakát kívántak, a' kertbe vezette. Kimondhatatlan érzés fogá el Rózát, midőn a' kert' végén, egy kis ajtónál, a' valóságos kertész elébe jön, 's egy nyerges lovat eloldván egy fától így szól: „az ég vezéreljen! ez üdvözlésem 's búcsuzásom! Ül; fel, ez árok hosszában egyenesen az országútra jutsz, melly a' Bari földre vezet; ott még Magyarok vannak,

két napig oda érhetsz. Én pontosan mindenről tudakozódtam 's azt találom: hogy így leg hamarább menekszel.“ Róza hálát akart rebegni, de sűrű könnyei elfojták szavait, némán dült Lucia melyére. „Siess — mond a' kertész — minden pillantat most drága!“ 's Rózát a' lóra segíti; még egyszer terjeszti ez kezeit a' nemes pár felé 's eltűnt az éji homályban. „Francesco! — mond ömledezve Lucia — ez a' boldogtalan minden értékedet magával elvitte!“

„A' legszebb megmaradt — felel az ifju — a' te szíved; a' többit fáradtság 's iparkodás könnyen kipótolja.“ Lucia az ifjura hajul, 's szerelmének ezen tettéből még az éjjel éde sebb titok szövődött.

Minduntalan visszanézve, nem sarkalják e üldözőji, nyargal Róza a' sötétben; hevült vére, 's a' természetes asszonyi félelem iszonyú rémletekkel ijesztgetik; minden bokrot egy rablónak, minden szél - suhintást hideg karnak vélt, melly őt megragadja, 's jég-cseppektől ázott arcza, bár keble zajlódva forrott. Így lelé őt a' hajnal; az üres káprázatok megszün-

tek ugyan, de új aggodás terhelé: mert a' kifáradt ló már alig léphete; itt ott útasok is mutogatták magokat, 's külön külön kérdésekkel ostronilák. Végre kénytelen volt leszállni, 's a' mindég nevekedő melegben gyalog vezetni lovát; így haladt egy darabig; de gyöngéd teste, illyeshez nem szokván ellankadt, hozzá járulván az éhség, minthogy felingerült érzéki közt, a' mult nap semmi táplálékot se vett magához; fogyaték erővel tehát kifordul az utból, 's közel egy faluhoz, egy pázsinton megáll, 's magát egy plátán' hűsébe vetve pihent, míg lova mohón ropogva faldosá a' friss füvet.

„Hogy mersz itt legeltetni?“ dörög meggette egy izmos férfi 's káromolva ragadja meg a' reszketőt.

„Engedj csak rövid nyugalmat — esdeklik Róza — tüstént távozom.“

„Nem távozol — harsog a' férfi — hanem velem jössz, 's ha nem tudsz fizetni, lovad nálom marad.“

„Ne légy kegyetlen a' szegény idegenhez; életem 's ez a' ló mindenem.“

„Idegen! — kiált mérgesen a' férfi — annál inkább velem jössz, különben megérzed

kezem' sulyját!“ E' végső szükségben eszébe jut Rózának karkötője, melyet egy asszonyi ruhával, kendőbe takarva magával vitt 's az-zal kínálja. „Ez asszonyi partéka — mond a' férfi, majd Rózára, majd az aranyra pillant-ván — te ezt loptad? vald meg tüstént!“ a' megszorult Róza egy szót sem felelhet. „Ta-lállok helyet számodra!“ mond ismét a' férfi 's megkapván a' ló' kantárát, 's Rózát a' szél-ső házhoz vezeti, hol az elfáradt egy köpadra dül, képét kezével eltakarván.

„Mi baj atyám?“ kérdi egy fiatal leány a' férfit.

„Nem elég — mond a' ferfi — hogy min-den hatalmas kényye szerént sarczol, még illy kóborló is pusztítja az embert; ez a' tol-vaj, országfutó, kertemben gázolt.“ Róza egy esengő tekintetet lövell a' leányra 's ez min-gyárt tüzesen pártját fogta, vélvén: hogy illy szép ifju országfutó nem lehet, úgy az ide siető házi asszony is oltalma alá vette, 's a' fér-finak bár mint dörmögött, elvégre engedni kellett. Míg Rózát a' kíváncsi asszony ezer kérdéssel kinozta, sebes vágatva jön egy lo-vas 's a' ház előtt megáll. Róza majd öszve

roskada, midőn ezen lovasban Stefanot ismerte meg.

„Hej gazda! — kiált ez — pénzért, szép szóért enni innya, 's lovamnak szénát; de szaporán, az idő sürget“ ezzel leugrik, 's a mint lovát beljebb vezeti az udvarba, meglátja az előtte rejtező Rózát. „Hát ez a' legény mért bukdozik, mint kánya előtt a' csirke? — mond — hadd lássalak!“ 's fején fordítani akar, 's a' mint Róza kirántja magát, könnyű kalapja és hálósüvege, melly haját öszve tartá, a' földre esik, 's hosszú szőke haja szét omlott tetemén.

„Ezer villám! — kiált Stefano — ha Róza nem vagy, én lettem bolonddá!“ Az elárult Róza, e' kétes állapotban is hamar vissza nyeré lelki erejét 's csendes méltósággal a' bámuló háznép felé intvén, kérdi Stefanot: „értem jöttél?“

„Szöktem Róza, szöktem — felel Stefano — de mint hogy vaktában rád lelek, együtt térünk vissza.“

„Stefano! — mond a' szűz — magadtól hallám: hogy Tihamérnak köszönöd éltedet, ezen tettéhez adom örök hálámat, ne gátold útamat; o ne légy eszköz a' gyilkos' marká-

ban, hogy kényén pörgesse létedet, míg becs-telen oda vet, csúfjára az emberiségnek. „Stefano, ki ha reá kelt a' dolog bátor vitéz a' harcban, de ezen kívül többnyire még is csak az uralkodó pillantattól függött, Róza' kérésétől most is könnyen meggyőzetett. „Maradjon hát Verner — ugymond — ha addig nem tudott meghódítani, nem érdemes veszednünk; merre szándékozol? “

„Bari földre “ felel Róza.

„Én késérlek — mond Stefano — a' jó kar mindenütt lel munkát, most kivált, midőn a' világ új borként forr, 's több szüksége van katonára, mint egyházfira, 's békés gazdára. De ne késsünk; tedd félre az asszonyt, mert Verner ma este megtér 's ha útol ér, én legalább tudom hogy járok.“

„Ő tanított lovagolni — mond Róza — erőm pedig újjul oltalmaz alatt.“

„Csak jól takard el képedet, mert a' merre megyünk valamennyi asszony fellázad “ mond Stefano 's hamarjában a' lovak után lát, és még néhány, drágán fizetett étekkel lakoztak, Stefano egy történetet koholt, mellyben Rózát, egy Nápolyi nagy úr' leányának vallá, kit most véletlen meglelvén, 's egy

titkos helyre kísér. A' háziasszony, szintűgy leánya, megtudván Róza' nemét, mingyárt ösve suttoztak 's nem olly részvétellel néztek reája; ellenben az előbb dagályos férfi szelídebb lön 's a' csekély kárért vett zálogot is ingyen vissza adta. Körüllengve édes reménységtől folytatá Róza ismét utját.

Az indulat' szárnyain sieté Verner a' kastélyba 's Róza helyett ezen írást lelé: „Szabadság az élet' fő java, ne csodáld tehát, hogy elszakasztám a' bilincset, mellyre indulatod fűzött; megbékülve válok tőled el, végső kérésem ez: ne állj bosszut ártatlanon miattam. A' mit nálam nem lelhetél, adja meg egy nemes szív, 's lelki erődet fordítsa nemesebb czélokra. — Légy boldog!“ dermedve álla Verner, mint a' kincsásó, a' minden értékébe került 's izzadva felemelt üres ládánál; mérges kacajjal veti el az írást 's dühre gyúlva elő szólítja őrijeit, kik egy szóval Stefanot vádolták. Hasztalan száguldozott szerte a' környékben, az elszököttek' nyomára semmikép' sem juthatott, és nem sokára sovár tüzzel hallá a' harczjelt, melly a' véres munkára ébreszté.

Az elgyöngült magyarok egymás után több várost veszlettek el. Tihamér mindenkép törekedett Gravinát fentartani; de a' többnyire németekből álló őrizet, zsold elmaradás végett pártot ütött. Férfias intézeteivel lecsillapítá ugyan Tihamér rövid időre a' háborgókat, míg Acciajoli a' várt bekerítvén azt felkérte; melyre a' lázzadók összevegyültek, 's vagy a' vár' feladatását, vagy zsoldjokat kérték. Tihamér ezt nem teljesíthetvén, amazt nem akarván tenni, bátran közéjük lép, 's míg bennök a' becsület-érzést 's vitézi dicsőséget újra felébreszteni buzgott, kívül elrivad az ércz, 's az ellenvezér ostromot parancsol. A' megrémült zsoldosok elvetvén fegyveröket, vonakodnak a' viadaltúl. Tihamér ezt látván, bús haraggal magyarjai elé áll, „csekély számunk — így szól — a' várt nem menthetjük; de ezen rabellekek tanuljanak, pirulva hűséget; ki hazáját szereti, kövessen engem!“ ezzel kitör a' kapun, és szerencsésen keresztül vág az ellentáboron. Manfredoniába akart vonulni, hol a' vitéz Csúzi János álla; de útjában gróf de Baux' a' magyarok legdühösebb ellenségére találkozott. Nem volt menedéke, ismét harcolnia kellett; elszánva, életét drágán eladni, rohan az ellenség

közé, utána bátor, de kis számú serege; de az elfáradtakon a' sokaság győzött. Tihamér, bajnoki maga védelmezésében, minekutána lova is agyon szurattott, megfogaték, 's vérző szívvel kelle néznie társai' felkonczoltatását; békén részesült volna e' sorsban velök, de a' gróf maga elébe vezettetvén, kevélyen kérdi: „te valál ezen csoport vezetője?”

„Én — felel Tihamér — mit kívánsz tőlem?” de Baux kardjára támaszkodva, sötét szemmel méregetvén őt, kérdi ismét: „milly áron válthatod meg éltedet?”

„Sokat nem adhatok, kevéssel te nem elégszel, azért semmit sem ígérhetek,” viszonzá Tihamér.

„Mit adhatsz kérdem? a' győző előtt állsz!” mond de Baux felingeredve Tihamér' egyenes, bátor választól.

„Hol ötven esett egyre, ott a' győződelem nem méltó kérkedésre” felel Tihamér.

„Könnyen felelsz, én pedig szinte olly könnyen felfüggesztetlek, például a' vadaknak, kik ide zudulva erdejikből, pusztítják szép földünket,” mond a' gróf kitörő haraggal.

„Ti buja élet közt sorvadó lelkek, ti hivatok minket vadaknak — mond Tihamér büsz-

kén — ha vadság az: hogy nem tudunk orozva gyilkolni, nem hizelkedni mérges kebel-
 lel, nem porban heverni a' megvetett előtt,
 nem minden percznek színében öltözni; ha
 ez vadság? akkor nem irigyeljük mivelődése-
 ket, melly hiú gőzével az élet' velőjét szárítja
 el, 's a' természetet elaszalt vázzá törpéti!“

„Lánczot neki! — harsog de Baux —
 hadd harapja csorbára agyaráit; boszúmbra ki-
 csiny, nem mocskolom be kardomat véreddel,
 de a' kizsarolt földnépe lássa vesztedet!“

„Poroszló!“ mond megvetve Tihamér,
 békén nyujtván kezeit a' békolóknak. Gróf de
 Baux, Bitonto városnak vevé útját, hogy ott
 több vezérekhez csatolja magát. Tihamérnak,
 a' rekkenő melegben mindég gyalogolnia kel-
 lett, 's a' földnépe, felháborodván a' magya-
 rok ellen, kik a' zsoldosok' kielégétetése miatt
 nagy sarcczal terhelék, a' merre ment, vad
 szidalmakkal illeté. Fogsága első napján egy
 parasztházba záratott, száraz földön fekvé,
 elmerülve az élet' változásain lépé meg az éj;
 bágyadtan pislogott a' mécs egyik szögletben,
 halavány fényt vetve a' barna falakra; kívül
 szózat hallatik, 's egy fegyveres nemes tartá-
 sú férfival belép egy asszony-alak, 's a' fo-

golyhoz közelítvén, mond: „Tihamér! a' jövő nap léted' utolsója; csak egy úton kerülheted a' bizonyos halált el, ha lemondasz hazádról, 's magadat németnek vallod, vagy olasznak.“

„Ki vagy te szomorú hirmondó, ki a' jótét' szavaival sérteni jöttél?“ kérdi komoran Tihamér.

„Nézz meg jól; tán megismered bennem azt, kitől inkább boszút, mint segédet várhatál?“ mond a' leány 's tüzes szemeit Tihámérre szegzi.

„Róza!“ kiált Tihamér, mingyárt megismervén ama Nápolyi frissítő szeráros leányt, ámbár most egészen más formában jelent meg nála. —

„Én vagyok — mond a' leány — 's megvetésedet így hálálom meg.“

„Köszönöm jovoltodat, bár sajnálom, hogy olly tette tarthatál képesnek, melly örök homályt vetne nevemre,“ felel Tihamér.

„Engedj a' szükségnek, legalább fortély gyanánt — mond a' leány — több magyar menté meg így már életét.“

„Nemzetem' átka reájok — mond Tihamér nemes tüzzel — kik becstelen életért ta-

gadák meg hazájokat. Ki eredetét szégyenli állatnál rosszabb, szemtelen gaz; melly minden földön elgyökerezni kész. A' kötél-kerülte tolvaj mentse így életét, nem szabad vitéz, kinek nagyobb hatalom ereit megnyithatja ugyan, de elfajultságra nem szédítheti; mint magyar nemes szálltam sikra, 's mire büszke voltam és vagyok, azt a' sírnál sem irtózom megvallani."

„Így hát minden jó akaratom mellett is elnémulok — mond a' leány, 's ellágyulva, mély gerjedelemmel Tihamér kezét fogja — mennyivel vagy boldogabb mint én, te lánczokon is dicső; én szabad vagyok, de belsőmben roncsolt, 's most éltem' szebb kezdetén, örök küzdés sorsom; egyet kell szeretnem és — magamat siratnom." — Ezt rebegvén hirtelen elvonúl; a' férfi, ki mind eddig szelíd komolysággal hallgatá Tihamért, jobbát nyujtván neki, mond: „én tisztellek magyar, elégedj e' szóval, míg tettel megmutatom." Erre a' leánnyal együtt eltávozik.

Ámbár Tihamér, Rózát képzelteben édesen vonzatott az élethez; a' gondolat még is, nemzet - tagadóként élni, elkeseríté minden ábrándozatit a' földi szerencsének. A' vak sors-

tól függ napjaink' száma, ön erőnktől a' nem-
mes, a' tiszta halál; ez emberlétünk' felséges
tulajdona; melly akkor is él, ha sírhantunkat
már rég az idő elszórta; így vigasztalá magát
Tihamér, 's a' kakas' éjféli kiáltására nyú-
godtan hajtá le fejét, tán az utolsó álmra;
de kevés vártatva künn nagy lárma közt, kém!
kém! hallatik, 's egyszerre a' felzörrent ajtón
két férfi - alakot taszítanak be az örök; „Itt
várjátok a' hajnalt — mond az egyik — 's hol-
nap az első fára veletek!“ ezzel az ajtó reájok
záratik. „Tihamér!“ rebeg az ifjabb, resz-
ketve megy feléje, meg - megáll, végre érzék-
telen karja közé dűl. Tihamér felfogja a' ha-
nyatlót 's ruháján tágitani akarván, a' legszebb
asszony-kebel hullámozik elébe; lángolva hajt-
ja fel szemére vont süvegét, 's Rózát, sóhaj-
va, kimondhatatlan érzéssel szorítja magához.

„Az ördög késértett, midőn szerelmesek
közé avatkoztam — mond Stefano, a' földre
vetvén magát — szép mulatság ezeket fohász-
kodni hallani, osztán holnap Ábrahám atyánk-
hoz ballagni.“

A' viszonzlás első öröme édes könnyeket
csala ki a' feleszmélt Róza' szeméből, de a' sze-
relem' lágy hangja közé csörgő láncz, kino-

san érezteté vele a' kedves' állapotját; a' viszonzkiömlést minduntalan félbe szakasztá, a' jelen' 's a' jövődönnek félelme, 's minden kérdésnek bizonytalan válasza új rettegést, új kétséget szült. Csak tördelten adhatá Róza előszövevényes életét, a' hosszú beszédnek nem lelvén szavakat. Tihamérnak minden ere meg-rándult, midőn rablója' nevét megérté. A' kérdésre, miként kerültek ide mond Stefano: „a' szerelem' útján, azért vakon.“ 's elbeszél-lé, milly szerencsésen érték el a' Bari földet, de a' sebes úttól elgyöngült Rózának egészsé-ge koczkáltatása miatt néhány napig nyugod-nia kellett; hogy az alatt Acciajoli seregével oda érkezvén, ők egy pásztor - hajlékban rej-ték el magokat, 's midőn Róza egy német zsoldostúl hallá: hogy Gravinát Tihamér vé-delmezi, minő megátolkodva vágyódott ar-ra, de csak az ostrom alatt juthattak azon tájra, 's hogy messzirül látván az elszáguldó magyarokat, ők is utánok siettek, de csak holt tetemekre találtak, 's végre egy, a' holtakat szebülő parasztól hallván a' magyar vezér' fog-ságát, Róza feledve, hogy a' háboruban igen olcsó az élet, makacsúl meg akarta tudni mi történik vele. „Fordultunk volna a' tenger fe-

lé — így végzi szavait — most jobban állna fejünk, de lappangva mind addig nyomoztunk, míg kém gyanánt becsiptek. “

„S te mindenütt követted!“ mond érzékenyen Tihamér.

„Ha egyszer benne van az ember, mit tegyen? — felel Stefano — Halld Tihamér! derék fiak voltatok, a' csata-helyen járván szinte fellobbantam; többnyire minden magyar körül néhány olasz feküdt; lelkemre! már így tudja az ember miért hal.“

Kín 's üdvesség fogá el Tihamért, elgondolván milly szívet nyere, 's milly szívtől kell neki megválni, egész teljében érzé ezt Róza is, csak a' változó szín arczain mutatá keble harczait; így hanyottak külső, belső ostromtól a' szerencsétlen boldogok, a' szebb élet 's az enyészet' határán.

Alig szürkült az éj, egy őrtiszt megjelen, hogy a' vélt kémeket vallatni kísérje a' vezér elébe; megrendülve simul Róza Tihamér' melyére, ki őt szoros ölelésben tartja, mintha elakarná rejteni a' világ elől. „Micsoda játék ez?“ kérdi a' meglepett őrtiszt.

„Varázs - játék — szól közbe Stefano — mert ha akarom, ez az ifju olly szép leánnyá

változik, hogy csak hült helye lesz szívednek; inkább igézni mint kémlelni jött. “

„Mit tagadjam — mond Tihamér — igazság az igaznak legbiztosabb paizzsa; ez egy nemes szüz, melly az ellenségtől is méltán tiszteletet várhat, irántam való tette, a’ legtisztább indulatból fakadt; legyen azért a’ szív bírója, gyöngéd neme szószólója, ’s az emberiség pártfogója!“

„A’ fővezérhez vezetem — felel az őrtiszt — ha ártatlan, nem leszen bántása; kövessetek.“ Róza mind ezt csak félig hallá, el-lankadva az elválás’ gyötrelmitől, némán hagyá magát Stefanótól elvezettetni, kinek Tihamér kezét tüzesen megszorítván, mond: „ha áldozat lennék, vezesd hazámfiához!“ Nem sokára ő is kivezettetett, ’s feloldatván lánczaitól, ló adatott néki. Utfélben gróf de Baux egy bosszus tekintetet lövellve reája, nyargalt el mellette, ’s ekkor hallá, hogy mult este, Acciajoli fővezér hozzájuk érkezvén, ennek köszönheti szelídebb bánását.

Gróf de Baux osztályserege a’ mezőn tá-bort ütött, Tihamér pedig erős őrizet alatt Bi-

tonto városba vezettetett, hol a' nép megtudván, hogy a' Gravinai Várnagyot hozzák, tompa zúgással mindenfelől elébe tódult, 's bámulva nézte deli termetét 's bátor magaviseletét; 's a' mint többnyire történni szokott, hogy az áldozat' láttára, a' legdühösebb nép is megengesztelődik (mert e' háhorúban majd nem minden magyar fogoly elvesztetett) itt is a' nagyobb szám részére hajla; kivált egy fiatal asszony „ő az, ő az!“ kiáltván, minden erővel hozzá szorонkodott, de az öröktől keményen vissza hajtván, kíváncsi csoportot gyűjtött maga körül, 's hálás szívvel hirdeté e' fogoly' emberségét, ki az alatt egy magas épületbe kísértetvén, egy takarékos szobába szállítatott.

A' veszteség villám-tűz, melly vagy egyszerre lesújt, vagy az erőt gyors elszánásra kíszt; de a' bizonytalanság, olly lassan rágódó féreg, mellynek minden perczen új fulánkja nő, 's ez epesté leginkább Tihamért; hijában kérdé a' tömlöcztartót Róza iránt, ez csak válonítva felelt, 's azért szinte könnyebben lehellett, midőn a' vezér másnap magához hivatá.

Tágos palotában ült a' fővezér, körüle de Baux 's több alvezérek; komolyan, de minden félelem nélkül lépett közéjük Tihamér.

„Te emberül vívtál — mond a' fővezér — ezt megvallanom az igazság ösztönöz; de a' zivatar az erős tölgyet is a' gyöngével ledönti; fogoly levél.“

„Katona sors!“ felel Tihamér.

„A' kizsarolt nép áldozatot kér, 's véres bosszút kiált pusztítói ellen!“

„Nem a' nép, hanem a' törvénytelen uralkodó.“

„Nem bizták reád a' királyok' ügyét“ — szól közbe Acciajoli —

„Királyom' jussait védeni, szent kötelességem.“

„Ha már zsoldért szolgálsz, mindegy, akár kiért harczolsz — mond Acciajoli — mi többet ígérünk, ámbár a' szerencse kedvez. Vedd a' szabadságot és állj soraink közé.“

„Követlek uram! mi Magyarok nem szolgálunk zsoldért; a' rab bérli el karját, mi hazánk' 's a' király' javáért 's a' becsületért vívunk; kéméld azért szavaidat és ítéld halálra ha tetszik, és ha bakóid' pallosi nemzet-tagadásra birhatnak, akkor vess meg, mint a' legnyomorultabb lelket.“ mond Tihamér nyugodtan — nagy hallgatás lön, minden szem csak ő rajta csüggött.

„Mit késel vezér? — megszólal de Baux — hadd függjön, mint több társai, minekelőtt új veszélyt forralna.“

„Mi nem vagyunk szegődött hohérok — mond Acciajoli, kemény tekintetet vetve a' grófra — élj Tihamér; de fogadd vitézi szavadra: hogy e' városból addig nem távozol, még a' háborúnak vége nem szakad, 's nem fogsz ellenünk kardot, még ki nem váltatol.“

„Ezt ígérem“ felel Tihamér.

„Bizok lelkedben, ura lész szavadnak!“ mond smét a' fővezér.

„Bíhatsz! — viszonzá Tihamér — Halld fővezér! akár mint idegen, mint ellenség állok köztetek, esyben úgy hiszem még is hasonlók érzéseink: egyiránt tiszteljük az aszszony-érdemet; ez olly égi sugár, mely minden földre elhat; bátran kérem azért vissza ama kémgyanánt elfogott szüzet.“

„Már ő szabad“ felel a' fővezér.

„Ezzel alacsony rablóját, Vernert, szálkardra hívom ki — mond Tihamér — idézd ide fővezér az éjjeli gyilkost!“

„Nincs idő most személyes megbántásokért küzdeni — felel Acciajoli — a' közügyé most minden tehetségünk.“

„Tudasd vele tehát; hogy őt színed előtt haramiának nevezém, ki méltatlan a' vitéz-övre, 's hogy ezt kész vagyok minden perczen megbizonyítani, esküszöm Istenemre, kardomra!“

„Szabadságod' első napja, legyen boszúdnak elseje. Légy boldog!“ felel Acciajoli.

„Ha így bánsz az ellenséggel, minő kegyelem marad a' hívnek?“ mond de Baux elfojtott haraggal, midőn Tihamér eltávozott.

„A' vak gyűlölség többet árt, mint használ, vérszomja többnyire saját vérét issza; — felel Acciajoli — fegyvert a' fegyveres ellen, mérséket a' meggyőzőtthöz; ez a' hős' jelszava.“ Ezután az elkezdendő hadi munkáról értekezett.

A' mint Tihamér az udvarra ért, ugyan azon fiatal asszony, ki behozatásakor olly tüzesen pártját fogta, férjével együtt karjába esvén, e' szavakkal: „jótévőnk, megmentőnk!“ szállással kínálja. Azok voltak, kiket Tihamér a' Capuai ütközet után, Verner' embereitől kiementett, 's honnan ők, a' férjnek atyja itt előkelő polgár lévén, ide költözködtek. Tihamér, kinek Róza égett fejében vonakodott, fogságával mentetgetvén magát; de végre annál is

inkább engedett, minthogy a' fővezér' biztosa, ama férfi, ki a' Nápolyi leánnyal nála volt, azon polgári házat jelelte neki lakásul. Szinte diadalmasan kísértetett a' házhoz, hol őt egy tisztos ősz fogadta; de millyboldog érzés fogá el: midőn belépven, Róza, már asszonyi ruhában, lángzó arcczal elébe jő; minden eltűnt körülé, csak a' kedves' égő pillantatiban lelé életét, világát. „Még fogoly vagyok nem mondhatlak enyémnek — rebegé Tihamér — ha egyszer a' kard oldalamon csörög, 's rablód' vére patakzik, akkor fűzöm a' mátka-gyűrűt kezedre. “

„Még egy lélek ohajt osztakozni szivedben — mond Róza — ő volt fő eszköze szabadulásomnak; sorsomba avatván a' fővezért, az ő könnyei vitatták ártatlanságomat; neki köszönjük e' boldog órát.“ Ekkor belép Sabina (úgy hívták a' fiatal asszonyt) 's karján csügg a' Nápolyi leány; de már ama negédes tűz, melly egykor szemében égett, szelid komolysággá vála, 's halavány képe, titkos bút hirdete. „Itt hozom — mond Sabina — boldogtalan, eltévedt, de megtért öcsémet!“

„Róza! te itt?“ kérdi lágyan a' meglepett Tihamér.

„Minetta nevem — mond a' leány — Róza névvel egykor csak ingerleni véltelek.“

„Előérzés volt, midőn ama rút házban úgy szívedhez vonzattam, midőn a' hivságos dalok közt, te a' magyar vitézt zengéd“ mond Róza.

„'S én gyülöltelek — felel Minetta — mivel szerettetél; szenvedni hagytalak, pedig csak egy szóba került volna váltságod. — Tihamér-hoz fordul — Tudd meg Tihamér, én valék az, ki tettetett hangon ablakodnál énekelt 's olly csalárd játékot üzött veled; mélyly süllyedtemben, a' midőn a' gyász-zászlóval először láttalak, mingyárt bűnhálót szőttem erkölcsödnék, méltó megvetés lön bérem, 's az indulat boszúra gyúladt; így hagyám el Nápolyt, de Baux karján véltem meghűtni véretem; midőn elfogattatál a' táborban valék, 's érzetem ismét fellángolt; hasztalan esdeklék a' kegyetlen gróf előtt, ő vesztedet eltökélé; ekkor felébredt bennem az asszonyi büszkeség, mélyen érezvén, milly kevés hatalma van a' bűnnek, bár habozva nyujtsa öröm-kelyhét, 's azért alig érkezett el a' nemesb lelkű Acciajoli, hozzá szöktem, oltalmáért és neked kegyelemért esedezvén; ő biztosával hozzád küldött; minthogy

több magyarok haza-tagadással válták meg életüket, neked is ezen ajánlást tettem; a' nemes makacsságodról értesített vezér, ez által inkább részedre hajla, és sikeretlenné tevé a' daczos gróf mérges szándékát. Mielta szüleim' házát oda hagytam, nem érzék tisztább örömet, mint mikor Rózát szebb sorsban, és nénémet, ki annyit pirult, bánkódott érettem, itt lelék. Bocsássatok meg ha lehet; minckelött egy klastrom' magánnya elrejt a' világtól."

„Ki megbocsájtani nem tud, sem az égbe, sem a' földre nem való — mond Tihamér — testvéri szívvel, fogadd el kezemet." Ekkor berobban Stefano. „Tihamér — kiált — én búcsúzni jövök — körül nézvén magát — ezer villám! mennyi ismerős egyszerre! — Sabinához — Haha! te vagy? miért fordulsz el? tán csak nem haragszol most is? jer béküljünk öszve; hiszen tudod, hogy a' háborúban nem ér rá az ember, órákig egy csókért fo-háskodni, hanem a' mit hamarjában kap, ahhoz nyúl, aztán nézz arczámra, lám engem is megcsókoltak érted."

„Stefano — mond Tihamér — mi annyi köszönettel tartozunk!"

„Soha se köszöngess — felel Stefano — én leginkább örülök: legalább egy jó tettel dicsekedhetem. Most tudd meg: én Acciajoli zsoldjában állok 's innen egyenest a' táborba megyek, magyar fejeket aprítani; az az, ha lehet; Isten veletek!“

Cornetto városában sötétkedett Verner, mióta Rózát elveszté, kegyesség' és irgalmas-ság' ellenségének hivattatá magát, 's hol csak lehetett e' nevezetnek meg is felelt; a' katonai pompa, előbb élélme, most izetlenné lett elfásult szívének; komor magányba vonva magát, szilaj vadként csak akkor rohant elé, ha vérben gázolhatott, zordon kedvvel nézván a' tátozó sebeket, mellyeknek sötét veres üregéből hörgött ki az élet. De annál vigabban élt serege, zabolátlan örömök közt pazérolván az őszverablott prédát, 's az erős falakban bizva, nem ritkán mulasztá el minden hadi vigyázatot. Illy zajos mulatságban tombolt épen az őrizet, midőn István vajda, egy felleges éjjel Vernerre üt, 's álttörvén a' kapukon, seregét megtámadja; elrémülve ragad fegyvert az őrizet, de az álom' és bortúl' részegek, a' zavar-

ba elegyedett lakosokkal együtt levagdaltatnak, vagy elfogattatnak. Verner, az éktelen lármára egy ingben kiugrik ágyából, hirtelenében egy láncsát markol meg, 's népéhez akar irámlani, de már háza körül-véttetett, 's minden felől magyar szablyák villognak elébe; dühösen védelmezi magát, míg láncsája egy vágástól ketté nem pattan, 's így fegyvertelen lévén, a' ház' fedelére szökik. Hajnal' hasadtával látzott csak, egész szörnyűségében a' vihangzó éjjeli munka, minden utsza telve zsákmánnyal 's holt testekkel, 's Verner a' ház fellett. Dacz, szégyen 's harag köté le nyelvét, midőn illy nyomorult állapotban Istvánhoz vezetteték, dermedtő hidegségével, egy életunt embernek hallgatá annak szavait, 's kifeszítvén széles, szőrös melyét, várta a' halálos döfést; csak midőn a' Vajda Rózát emlété, lobbant fel egyszerre elfojtott tüze, 's mérges kacajjal csapott ki elzárt ajkain; „ha még hatalmamba lett volna; — mormol — e' nap többi nem sütné szemeinkbe!“ István vajda, a' kemény harczostól még hasznót reméllvén, népeivel együtt zsoldjába fogadta.

Előbbre lobognak ismét a' magyar zászlók, 's több városok önkényt megadják mago-

kat. A' gyáva Tarenti Lajos, a' harczban meg-
 őszült Vajdát egy ütközetre, mint valamely
 kettős viadalra kihívja; az öreg vezér ezt el-
 fogadja. Nap és hely meghatároztatik; de a'
 csatát megelőző éjjel, Tarenti Lajos haladékot
 kér, 's a' Vajda észre vévén a' vesztére czélzó
 fortélyt, néhány száz dzsidást rejt el az út
 mellé, 's midőn a' Napolyiak véletlen mega-
 karnák támadni, magok esnek a' kiszétett les-
 be; véres harcz után az ellentábor megfutam-
 lik, 's több alvezérek, kik közül gróf San-
 severino, 's de Baux a' legnevezetesebbek, el-
 forgattatnak. E' fényes győzödelem után egész
 Bari föld meghódult, 's a' gróf Sanseverinoért
 kiváltott Tihamér, örömtelve röpül Rózával ked-
 ves övéihez; hol az öreg Paolo, ki minded-
 dig Istvánnál maradt, ázott szemmel üdvezli
 Rózát. Gróf de Baux borzadozva várta a' ha-
 lált, hallván Tihamér' váltságát, de ez a' bosz-
 szú helyett patfogója lön, 's azon feltétel alatt,
 hogy a' háború végéig ne harczolna a' magya-
 rok ellen, még szabadulását is eszközölé.

Mint mikor az orosz lány 's tigris véletlen
 öszvetalálkozik, meghökkenve egymás' szemé-
 be villant, 's torzongva, füstölgő torokkal a'
 vívásra bőszi: úgy álltak szemközt Verner és

Tihamér, midőn egymást megpillantották. Mindenik kardjához kap, a' helyet nézve, hol leggyöngébb az élet. „Régen várt kardom!” mond Tihamér, 's egy ketté tört nyilat vet lábához. „Életre halálra!” felel Verner, 's öklét a' föld felé szegzi, mintha lesujtna valakit, 's némán, de zajló kebellet a' Vajdához mennek, engedelmet kérni, 's hogy időt rendelne. Kemény tekintettel fogadá ez őket, 's békére inté; de látván az elrögzött gyűlölséget, különben is az akkori idő' lelkét követvén, melly karddal vívott ki minden vitézi pert, a' harczy bíróságot elvállalta.

„Jer té is a' harczhoz — mond Tihamér a' rettegő Rózához — erőmet nevelni fogja jelenléted, és ha vesznem kell, hadd essen rád végső tekintetem!” szótlán nyujta kezét feléje Róza, 's azon magában tett szent fogadással, hogy a' kedves' vesztével, ő is örök gyáza temetkezik, letörli könnyeit.

Tisztán tünt fel a' nap, a' földi pára szétvonult, csak vékony füstként lebegett még a' sárga lapályokon. István vajda, reggel korán lovagjait a' síkon négy szögletbe állítja, maga pedig Rózával 's több alvezérekkel közepett helyet foglal. A' tárogató harsag 's a' két baj-

vívó leugorván a' lóról, sisak, 's pánczél nélkül a' négy szögletbe lép, 's fenszóval, küzdő vágyódását jelenti a' vajda előtt. Verner' homlokán a' megvefett szerelem 's bosszú sötétlik; szeme' villámai Rózáról hirteten Tihamérra szállnak, ki elszántan, a' boldog szerelem szelíd tüzével csügg kedvesén. A' második jelre, mindenik kardot huz, Verner, kétélű, széles, egyenes vasát; Tihamér görbe, sugar szablyáját, 's hüvelyöket a' földre vetik. Komor csendességben állnak a' vitézek, csak Róza' kebléből tör ki néha mély sohajtás. A' küzdők szerte mennek, Tihamér haját vissza simitgatja, 's a' távolról nézteit Rózára függeszti, míg Verner vasát próbálgatja. Harsog a' harmadik jel, 's a' háborgók összeütköznek. Füttyölve hánynak szikrákat a' vasak, a' mint össze csattognak. Az erős Verner, rettentő vágásokat sujtogat Tihamérra; ügyesen védelmezi ez magát, 's villogó kárdjának csak villáma látszik a' gyors forgatásban; sokáig fel fogja Verner' csapásait, de a' súlyos vágásoktól erei zsibbadoznak; már két sebből fecskenedezik vére, 's gyöngébben harczol. Tompa zugás hangzik mindenfelől, a' derék ifjat mindenki már elveszettnek tartja. Róza' homá-

lyos szemmel szédelegni kezd. A' köz részvét-től még inkább felingerült Verner, habozva emeli kardját a' végső, halálos csapásra, midőn böszült nekiestében, bal lába megszikamlík, 's hanyatt esik. Tihamér büszkébb, hogy sem e' vak szerencsét használná, hátra lép, 's leeresztvén kardját, mond nehéz lélekzettel: „Kezemben volt életed, de illy módon nem akarok győztes lenni.“ Verner felugrik, merőn maga elébe néz, elveresül, keble feldagad, erei vonaglanak, 's ajakát vérig harapja; türetlen várakozás ég, a' jelenvalók' képén. „Átkozott szerencse — kiált Verner — többé nem leszek bolondod!“ egyszerre kardját ketté töri 's a' földhez sujtván, Tihamér-hoz fordul. „Halld Tihamér! én meggyőzöttnék vallom magamat, reményilem megelégszel.“ Azután Rózához fordul, szólni akar, de csak tördelt hangokat rebeghet. Lovára kap, és elszáguld. A' sok vértől megfosztott Tihamér elgyöngülvén, öszveroskadt; de csak hamar felüdült, 's Róza' ápoló karjain szebb életre tenyészett. Verner még azon éjjel eltűnt, merre, hová, azt senki sem tudta meg.

Könnyű lett volna Istvánnak a' fővárost ismét elfoglalni, de a' németek elmaradt zsold-

jokért pártot ütnek, 's a' pénzben szükölködő vajda ki nem elégíthetvén őket, 's még nagyobb veszélytől tartván, hív magyarjaival Manfredonánál bajóra szállt, 's elhagyá ezen országot, hol ledöntött várfalak, kirablott templomok, leégetett faluk', 's temetetlen holt testek közt lézengő koldusok, előbb birtokos polgárok, halavány képpel hirdeté a' pusztító háborút.

Mint a' hajos, ki annyi zivatar után, kedves hazája' partjait kékelteni látja; úgy álla Róza a' drága határnál, midőn Tihamér mondá: „ez a' magyar föld!” hosszan szívta be a' honni levegőt, 's egy édes könytől kifejlett lelkes tekintet, Tihamérről; a' környékre szállott, melly bájosan nyílt meg előtte.

Látható örömmel fogadá Rózát a' nagy lelkű király, 's megértvén történetét 's nemzetségét, megilletődve emeli fel a' lábához borulttat; „a' vér-ítélettől felment királyi szavam — mond — az üldözés' napja megszűnt. Élj szabadon nemes szűz, atyád' birtokában; a' törvény' oltalma, 's egy nemes férj' szeretete boldogítsa létedet!”

„Uram királyom! — mond elragadtatva Tihamér — ezen kegyességéért véremmel adózom, 's csak a' legutolsó cseppel, szünjön meg hálám.“ Lajos elértvén kiömlését a' teli kebelnek, felel: „vitéz karodat még most elfoglalom; ha egyszer Nápoly meghódol, akkor élj bizvást szived ösztönének, és a' repkény mellett viruljon a' myrtusz.“

Az új hadviselésre, gyors készülétek tettek; a' királyát szerető magyar nemesség, országgyűlésen kívül is, számosan megjelenik. Róza fentebben érzett, hogy sem Tihamért, csak egy szóval is tartóztatta volna, ambár valami nevezhetetlen szorongást érze; mint Tihamér' jegyesse Apor vajdánénál maradt, 's édes dalokat röpitvén a' távol mátká után, a' hárfa lön ismét egyetlen biztosa.

Lajos Király Manfredoniában partra száll, 's érkezett seregét megindítja. Útközben a' nyughatalan, csak rablást forraló német zsoldosoknak, a' gazdag Baroli városa éleszti kapzsiságokat, 's minthogy a' király zsákmányozásokat gatlan akarta, az engedelmességet felmondják. A' felhevült király, fenytésöket Apor Andrásra 's Tihamérra bizza; két ezer lovaggal elszélesztik ezek, 's a' városból kiűzik

őket; de a' zsoldosok, egy más kapun ismét vissza rohannak; erre szörnyű vérontás támad, melly a' zsoldosok' 's a' közéjük elegyedett olasz rablók' eltörlésével végződött; de hajh! a' győzödelem' ára Tihamér — midőn a' pártütők vissza fordultak, ő volt az első, ki közéjük robbant, 's míg a' más felől üldöző magyarok segédjére érkeztek, hátul egy rabló, nyak-csigolájába döfé láncsáját. Vérében lelék, 's néhány óra mulva, Rózát rebegvén, kedvcs nevelője' karjában adá ki lelkét. Komoran állák körül bajvivó társai, és sok szem, melly soha nem sirt, könnyezett felette. Fegyverestől, pajzsa vankosúl, tétetett a' sirba, 's a' szomorú király maga veté reá az első marok földet, melly kedveltjét örökre elrejté.

„Teljesedett tehát az átok, és én, egyetlen élő csak nemzetségemből, szerencsétlenebb vagyok, mint a' kit a' pallos elaltatott!“ mond Róza, hallván Tihamér' halálát. Annyáról maradt birtokát szegényeknek osztá el, 's ama kertésznek, ki egykor szabadulását eszközlé tetemes jutalmat küldött, melly által az, Lucia' férje lön. Paolot a' Vajdáné ápolására bizván, búcsut mondott a' világnak, és szent Klára' klastromában, fájdalmára mind azoknak, a'

kik csak ismerték, a' fátyolt vette fel. Belseje' képét, egy szép elmének ezen soraival festjük:

— — Keblét szomorún bezárja,
Nem szeret semmit, de nem is gyűlölhet;
Szíve óhajt még, de üres vadonban
Hal ki nyögése!

Sok évek lefolytak, 's Róza mint Fejedeleml-asszony, az Isten mellett Tihamér szívében, egyedül csak sanyarú kötelességeinek élt. Egy szarándok jelenteté egykor magát nála: Róza magához bocsájtja, és Verner omol lábaihoz; mély sebhelyek fedék arczaít, izmos teteme elgörcnyítve a' sok viszontagságtól, előbbi erejének, csak vázzeit mutatá; csak a' komoly tűz égett még előszült pilláji alatt. Vad indulatjait az idő előlte, de Rózát szelídült lánggal keblében hordozá. Tíz esztendeig járt 's harczolt a' szent földön, de a' vágyódás Rózát még egyszer láthatni, magyarországba kiseteté. „O ifjuságom' emlékezete! — sohajt Róza — milly komoran tünsz fel! Verner így látjuk meg egymást?“ 's a' rég elapadt könyforrás ujonnan kifakadt.

Verner remete lett, 's élelmét a' klastromból nyeré. Többször látá Rózát, 's midőn

a' templomban az, ájtatos kar megzendült, fel-
lengző lelkét közelebb vélte az élő szentéhez,
melly csendes békére tanítá. Nem sokára a'
harang, melly Rózát kora sírjába kíserte, Ver-
ner felett is szomorúan megkondult.

Elhamvad a' szív,
Forró vágyásival,
És a' sötét falak
Hideg tanúji
Csendes fájdalomnak,
Reá szakadnak.
De a' mit érzett
Rokon kebelbe tér;
Örök, miként az ég,
A' mellytől származott.

Kisfaludy Károly.

ÉNEK A' HARANGRÓL.

Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango.

(Schiller után.)

Földben már az agyagforma,
 Rajta mostan legények;
 Hogy a' harang kész legyen ma,
 Most legyetek serények.
 Csak akkor, ha a' komoly
 Homlokról veríték foly,
 Fog a' mív mívészt dicsérni;
 De égből kell áldást kérni!

Midőn fontos mivet készítünk
 Csak illik egy valódi szó,
 'S ha szelíd, ébresztő-beszédünk,
 Dolgunk vigan, és jól folyó.
 Munkálva most nézzük meg, a' nyert
 Csekély erő által mi lesz,
 Utálni kell azt a' rossz embert,
 Ki nem fontolja, a' mit tesz.

Az embert hisz' ez dicsőíti,
 Agyában ész azért lobog,
 Hogy szíve' mélylén meg sejdíti,
 A' mit keze alkotni fog.

Vegyetek fenyőhasábot,
 De jó száraz légyen ez,
 Hogy a' jól egyben szorított
 Láng csapjon a' kártölyhez
 Ha a' rézállaték fő,
 Csak a' fejr-önt elő,
 Hogy rendes módon folyhassék
 A' nyulós harangfözeték.

A' mint e' gátnak mély aknában
 A' kéz tűz által dolgozik,
 Maid a' magas torony' boltjában
 Messze környékre hangozik;
 Egy pályán jár maid sok időkkel,
 Buzgón illet sok füleket,
 Szomorgni fog az epedőkkel,
 'S Istenhez szítani népeket.
 A' mit alatt a' föld' fiának
 A' titkos arczú végzet hoz,
 Azt a' harangszó-több társának
 Hiven viszi hajlékihoz.

Fejér búborékot látok,
 Forr immár az érczelegy,
 Most a' hamusót adjátok
 Bé, 's az öntés hamar megy.
 Tiszta légyen a' tajték —
 'S habszenytől a' keverék;
 Úgy fog ki hatni a' harang
 Tiszta érczéből tiszta hang.

Mert az örömnék innephangján,
 Köszönti ő a' csecsemőt,
 Ha érénti az álom' karján
 Az első élet-szellem öt.
 Ah, néki még a' jónak, 's rosznak
 Koczkái éjködben nyugosznak!
 Anyagondok, és szerelmek
 Vigyáznak arany reggelére. —
 Évek nyilgyanánt szökellnek
 A' holt enyészet' tengerére. —
 A' gyermekek büszkén szakad a' leánytól,
 Vadul üget ki az élet' vésszibe;
 Kémli a' világot — vérzik a' heánytól,
 Haza tér nem ismért vándor' képibe!
 'S az ifjuság' gyöngy virágjában
 Auroraként Olympuszon

Áll a' szemérem' biborában
 Előtte a' szüz hajadon.
 Kiváratot - nevezhetetlent —
 Érez az ifjú szíve itt,
 Könnyezve járja a' kietlent,
 Társaknak futja rendjeit.
 Pirúlva lép a' hölgy' nyomában,
 'S ha idvezlő szavát veszi,
 Szerelmét a' mezőn jártában
 Leg szebb virággal díszezi. —
 Óh drága vonzat! szent reménység!
 Első szerelem' gyöngy kora!
 A' szemnek, szívnek nyitva az ég,
 A' boldogság' nagy sátora:
 Óh mért így örökké nem
 Virít e' zsenge szerelem! — —

Im a' sipok hogy barnúlnak!
 Most e' vesszőt mártom be,
 Ha az érczek rá simúlnak,
 Itt az öntés' ideje.
 Most legények, mennyetek!
 'S nékem próbát tegyetek,
 Ha a' lány ércz a' keménnyel
 Meg eggyez é - jó reménnyel,

Mert hol keményhez szelíd járúl,
 Hol finom az erőssel párul,
 A' hang ott bájos kellem;
 Nézze hát, ki örök kötést tesz,
 Simúl é jól a' szív a' szívhez;
 Az ábrány fut — bánat nem!
 Igézve leng a' Menyasszonynak
 Hajában a' szűz koszorú,
 Ha innepén harangot vonnak,
 'S gyűrűt vált vele az ifjú.
 Oh ez élet leg szebb napja
 Végezi a' gyöngy Tavasz t,
 Az övet, fátyolt el kapja,
 'S minden bájkényt el szakaszt!
 A' szebb Remény száraz ág,
 Férjt szeretni örök cél —
 Hervadoz a' szép virág,
 'S le hultában gyümölcs kél.
 A' Férj az ellenes
 Életbe mégyen,
 Nem tudja, mit tégyen,
 Gondja olly tetemes;
 Fő 's kézzel törekszik,
 Száz dolgot cselekszik,
 Maid azt, és maid ezt
 Vet, plántál, termeszt,

Munkál, fut, izzadoz,
 Ás, vés, gyűjt, ragadoz;
 Merészkedik, próbál,
 Kétes habokra szál;
 Mint karjai győzik,
 Mindennel mérkőzik, —
 Csak hogy, bár hol érje
 Fortúnát el érje.

'S ím' itt a' végtelen áldások ömlenek,
 A' csürök sok drága javakkal tellenek,
 A' térség nagyobb lesz, nyúlik a' ház;
 'S benne szelíden

Tart kormányt az Asszony,
 A' gyermekek' annya;
 Ő bölcsen, 's szerényen
 Jár házi körében.

Tanítja leányit,
 Fi magzatit inti,
 Kezeit száz helyen
 Jártatja szüntelen,

'S nő szép rendtartása
 Ált' a' ház' áldása.

Kincsekkel tölti a' ládákat kéz alatt,
 Forgatja a' pergő orsón a' fonalat.
 Szép rakásra gyűjti uzsorától ment
 Szorgalma a' gyapjút, 's a' hó színű lent;

A' jóhoz váltig a' kellő fényt ragasztja,
'S végét nem szakasztja.

'S az Atya örömpillantatát
A' távolba vetve — kémli házcsucsáról
Szerencséje' virágzatát.
Látja itt a' magas támaszok' rúdjaít,
Ottan az áldással tele csür' gyomrait, —
Itten a' bőséggel halmozott pajtákat,
'S ott a' lágy szelekben rengő gabonákat;
És dicsekszik pajkosan :
Mint a' földszin biztosan
Állnak a' vész' habjai
Ellen házam' javai! — —
De a' sors a' föld' szülöttivel
Örökös kötést meg nem szivel :
'S nem várva szórja menykövét.

Az öntést már el kezdhethük,
De most jó szerencse kell,
'S ha a' jó véget szeretjük
Egy könyörgést mondjunk el.
Üssétek ki a' csapot!
Ház, — Istentől jó napot! —
Füstölgő lánghab' képébe'
Lövell az ércz a' eső' ürébe.

Jóltévő a' tűz' hatalma,
 Ha az ember fékezi,
 'S a' mit alkot ész' - fuvalma
 Azt ez, égszesszel teszi;
 De csudát szül, és iszonyt,
 Ha a' zabolán ki ront,
 'S elő léptet önnymán a'
 Természet' szabad leánya; —
 Jaj, ha túl a' zabolákon,
 'S nem szívelve gátokat —
 Hordja a' népes útszákon
 Keresztül a' lángokat!
 Mert gyűlöl az Elementom
 Porkézzel tett dolgokat. —
 A' felhőkből
 Jön az eső.
 Foly az áldás;
 Lételet a' felhőkből vesz;
 A' cikázó villámszesz!
 Halljátok é ott fent
 A' toronyba' zúgó hangot?
 Félre verik a' harangot —
 Ez tűzveszélyt jelent! —
 Mint a' vér
 Piros az ég;
 A' nap illy szint nem ismér!

Melly rémültség
 Futja az útszakat el!
 Vad füst emelkedik fel!
 A' tűz - oszlop terjengve szállal,
 'S a' szélnek sebes szárnyain
 Repül keresztül rémhalállal
 Az útszak' hosszú sorain.
 Lángol, ég, forr rettentő
 Szintjátstva a' levegő!
 A' házgerendák ropognak,
 Fedélfák földre zuhognak —
 Ablak pattan
 Lángizzadtan, —
 Gyermek jajgat — egymást tolva,
 Anya lézzeng kéz kucsolva,
 Barom nyöszörg
 Ömlás alatt,
 Minden szalad, fut - menekszik,
 Az éj napvilágnak tetszik —
 Száz kezekből repül széllyel
 Köz vetéllyel
 A' veder, — nyomó szerszámok
 Ált' - szállnak a' vízhullámok.
 Süvöltve jön a' forgó szél,
 Melly a' vad lángot nyomozza;
 'S itt a' sors az órát hozza,

Mellyben minden veszni kél! —
 A' láng pattogva —
 Sustorogva
 Csap a' száraz gabonába,
 Csürbe, fedélgerendába —
 'S mintha a' föld' színét végig
 Akarná ki irtani —
 Vagy magával rántani,
 Tolyong gyorsasággal,
 'S óriás nagysággal
 Fel a' véghetetlen égig
 Létijesztve! — —
 Reményvesztve
 Hátrál itt az ember egek' hatalmának, —
 Hivalkodva —
 'S álmélkodva
 Látja minden ágát szerzett vagyonának
 A' semmibe oszlani.

Ki égve

Feküsznek a' házhelyek —
 Körül zúgják vad szelek,
 Irtózat fészkelé
 Magát az ablakok' odvában —
 'S a' felhő vegyes színformában
 Néz a' magasról belé.

Még egyszer,
 És utoljára
 Tekint az ember
 Vissza java' sirhalmára;
 'S vigan megy vándor útjára.
 Bár mindent el vett a' pogány
 Tüzhész — de egy nyugodtá teszi,
 Kedves cselédit számba veszi —
 'S lásd! a' számban nincs heány.

Már a' földben készen volna,
 A' forma meg töltetett,
 De ha célunk nem pótolna
 Mivész - igyekezetet?

Ha az öntés hibás lett?
 'S a' forma meg repedett? —
 Óh tán — még éltet reményünk —
 El is tűnt szerencse - fényünk!

A' szent föld' setét kebelére
 Bízunk mi a' kéz' dolgait;
 Így a' vető szórt magvait, —
 'S reményli-hogy azok az ég' végzésére
 Ki kelnek, és áldás lesz jutalma' bére. —
 Még egy magot szebb alkatokból
 Rejtünk mi a' föld' méhében, —

'S reményljük, hogy a' koporsókból
Fel kél nemesb sors' fénnében.

Ott a' kúptetőről
Bús halotti hang —
Rezgéssel szól a' harang ;
Szomorúan késér ő be
Egy Vándort a' temetőbe.

Óh! a' drága Feleség az ,
A' hív, nemes lelkű Anya ,
Kit Férje mellől az árnyéknak
Rémlelke el visz martaléknak.

Árvák szerelmes gyermeki,
Kiket virágzva szült neki —
'S éltek' arany reggelén
Mosolygva ápolt kebelén —
Óh! a' ház' szép kapcsolatja
Örökre ketté oszolt,
Mert a' sír' gyász vermét lakja,
Ki a' háznak anyja volt, —
Mert hibázik hív kormányja,
Szerelme nem tér soha
Vissza; — árváit nem szánja
Maid a' hideg mostoha.

Mig a' harang meg hidegszik,
 A' dologtól szünjeteK,
 Mint a' víg madár cselekszik,
 Most bátran úgy tégyetek.
 Ha itt van az estidő,
 'S a' csillagfény szembe jő,
 Szabad a' legény dolgától;
 Csak a' Mester forr gondjától.

Víg kedvel ballag a' vándor
 Távol, a' rengő vadonban
 A' drága honkarám felé. —
 Bádgyadva gyűlnek a' Juhok
 Az aklokban,
 'S a' széles homlokú csordák
 Bögve telepednek
 Meg a' szokott istállókban. —
 Gabonával
 Terhelve tér
 Be a' szekér;
 A' kévéken elegy
 Színt játszva látni egy
 Kalász koszorút, —
 Az aratók' virgoncZ népe
 Tánczra fut. —
 Piarcz, útsza csendesebb lesz,

A' szelid gyertya világnál
 Gyül öszve a' ház' lakossa,
 'S a' városkapú
 Csikorogva bé tevődik.
 Setét lepel
 Terül a' földön el;
 De a' Polgárt nem rettentí
 Az éjszaka,
 Melly a' gonoszt fel döbbenti,
 Mert a' Törvény — őrző anyala.

Szent Rend! ég' dicső leánya!

Ki ált' a' közjó' eránya
 Vigan egy testé szövődött, —
 'S ki ált' a' város kezdődött, —
 Ki be hívtad szent szándékból
 A' vad embert a' magányból,
 'S be térvén a' hajlékokba
 Szelid rényt vittél azokba —
 'S mint leg nemesb gerjedelmet,
 Éllesztéd a' Hon-szerelmet!

A' vidor szövetkezésben

Ezer kezek mozganak,
 'S e' tüzes vetélkezésben
 Az erők ki látszanak.

Mester, 's legény mozog a' szent
 Szabadság' védszárnyai
 Alatt, — kiki sorsán örvend
 Márják bár más' gúnyjai.
 Munka — polgár' ékessége,
 Áldás a' köz jutalom;
 Királyt — dicsőit felsége,
 Minket kézi szorgalom.

Drága Béke,
 Szép Egyeség —
 Maradj — maradj
 E' Városnak gyöngy disze!
 El ne jöjjön ollyatén nap,
 Mellyen dúrva hadi csordák
 E' szelid völgyben dühöngnek —
 És az Égbolt,
 Melly az alkony' biborától
 Most nyájasan mosolyog,
 Falúk', városok' lángjától
 Egy borzasztó
 Tűz - tengerre válni fog!

Verjétek a' formát széllyel,
 Már céljának meg felelt,

Hadd lássuk, a' mit tökélyel

A' mesterkéz remekelt.

Fel a' pörölyt emberül,

Még a' forma öszve dül;

Mert a' hüvely' szét omlása:

A' Harang' fel támadása.

Művész ronthatja szét a' formát,

Ha itt a' rendes időpont,

De jaj, ha lángfolyókban a' gát —

Falon az ércz önként ki ront!

Vad dühhel, menykö csattanással

Veti szét a' sárfalakat,

'S pokolbűvészes lángolással

Okád ki vég romlásokat.

Hol dúrva erők ész nélkül uralkodnak,

Szép szabású képek ott nem formálódnak;

'S hol önként a' Nép le rázza lánczait,

Veszve látni ott a' közjó' dolgait.

Jaj! hogy ha városokban a' tűz-

Kanócz titkon meg sokasul,

A' nép rettentő szabad kényt űz —

'S imígy ön-segítséghez nyúl.

Vadul rángatja a' harangok'

Istrángját itt a' lázzadás,

'S a' szerte - szét süvöltő hangok:
Köz erőszakra jeladás.

„Szabadság!” harsog égre kelve,
A' csendes polgár fegyvert fog,
Útszák, tornácok embertelve
Száz gyilkos szerte csavarog.
Az Asszony egy hyéna lészen —
Szilaj tréfat üz szerte - szét,
Pardúczagyarral, vad-merészen
Tépi az ellenség' szívét.
Nincs semmi szent már. Szakadoznak
A' szüz szemérem' fékei,
A' jó, lakást ürít a' rosznak,
'S törvények a' Bűn' kényyei. —
Veszély oroszlányt háborgatni,
A' tigris váltig vérbe dül,
De szörnyek' szörnyének mondhatni
Az embert, hogy ha dühre gyúl.
Jaj, hogy ha a' vak pórság égi
Világfáklyához juthatott!, —
Csak gyújt — de nem világít néki,
És város, ország hamvad ott.

Áldás szállt reám az égből!
Nézzétek-arany csillag-

Gyanánt pattan hüvelyéből

Ép természetben az érczmag.

A' sisak mindenfelől —

Mint a' napfény tündököl;

Képe is a' sok czimernek

Diszt ad a' tudós Mesternek.

Be! legények, be!

Mindegyik rendbe helyhezödjön,

Hogy a' harang keresztelödjön;

Concordia legyen neve.

Szívbeli buzgó eggyesülés végett

Gyűjtse öszve a' jámbor közönséget.

'S ez legyen az a' czélegész,

Mellyért alkotta a' Mivész!

Fenn a' porélettől oszolvá —

Hol kélik a' levegő,

A' menydörgéssel szomszédolvá,

Több századig lebegjen ő;

Szózatja legyen ő az égne,

Mint a' csillag' sok ezere,

Mellyektől a' nagy Mindenségnek

Példaztatik nagy Mestere.

Örök, komoly, 's valódi dolgot

Hírdessenek csak hangjai,

Illesség ötet óránként a'
 Futó idő' gyors szárnyai,
 Nyelve legyen a' sors' testvérje,
 'S bár mesterétől érzetet
 Nem nyert, mozgása ált' kísérje
 A' földi koczka életet.
 'S miként az a' nyers hang mulandó,
 Melly ércz torkából ki zendül,
 Tanítsa: hogy itt nincs állandó,
 Hogy minden földi szét repül.

A' harangot most verméből
 Húzzátok ki kötéllel,
 Hogy rejtékeny műhelyéből
 Az aetherbe szálljon fel.

Rajta! csak húzzátok meg, —
 Ime mozdul, — már lebeg. —
 Legyen ő a' város' éke —
 Első hangja: Örö m, 's Bé ke!

Szenvey.

AZ ISTENI VÉGZÉS.

(Napkeleti Rege.)

Abdul, Egyiptomi Kalifa, a' szerencsének virág koszorúkkal ékesített karjain ama boldogságnak, mellyet a' föld adhat, kedves ölében tsendesen nyugodván, és ez élet' báj-körében az öröm' hullámi lebegvén, kellemetes létének több éveit már leszámlálta, midőn egyetlenegy fia, kit végtelen értékű temérdek kintsei, 's naponkint meszszebb határokra kiterjesztett Országá' Örökösének vélt, amint ez a' vadak' üzésével magát mulatván, fondor ellenségének nyilatúl megtaláltatván, és földre terítetvén, tizen nyoltz tavaszon által virágzó élte után lenni meg szünt.

Ezer darabokra részelte eme gyászleplet lebegtető sebes szárnyakon a' fejedelmi palotába felrepülő hír szívét Attyának, ki nagyon szeretett fiának illy nem várt gyászos eltünté-

vel önnön enyészését egybekaptsolva lenni vél-
vén, töre ki sebes léptel, az élet' minden
gyönyörjeirül örökre lemondván, ama lakhely-
bül, hol sok boldog éveit élte le, egy köze-
lébbi kő-meredeknek üregébe, hol ártzra omol-
ván, és ön maga ellen kegyetlenkedvén, egy
egész az érzéketlenségen túl térő indulattal
még ama enyhülés' poharát is, mellyet a' bé-
kességtűrés' rajta szánakodó Angyala nyújtott
néki, dühössen és vadon vissza üté, 's szívét
minden vigasztalás ellen elzárta.

Hű szolgálit, kiknek minden esdekléseik-
re, 's zápor gyanánt öntött könnyeikre meg-
kérlelhetetlen maradott, magátúl rideg kemén-
nyé vált szívvel elüzvén, a' setét éj' madarai
a' magos Égbe nyúló emlék - alkotványok' bol-
tozatjaitúl vissza hangzatott, 's a' magány'
csendjétül rémitőbbé tétetett szomorú, 's lel-
ket megrázó huhogásainak nyitá meg egyedül,
— máskint öröm hang előtt elzárt füleit.

„Lehet e' az Istent — mély keserűségé-
bül zokogva felkiáltott, — jónak mondani, ki
a' halandók' szíveiket olly véletlenül egy he-
gyes törrel által veri, 's alkottait illy rettenet-
es sújtással egyszerre öszve zúzza. Ti ravasz
Imánok! — ne bátorkodjatok ezentúl a' ti ál-

lításaitok szerint mindeneket böltsen igazgató, 's a' határtalan szeretett karjaival ölelő főbb Valóság' igazságának, 's jóságának magasztalására ezentúl ajakitokat megnyitni! — Ó, ki-riül valjátok, hogy az Ég' kékes boltozatjátul fogva, melly alúl mindenhatói trónja ragyog le a' halandók' szemébe, egész a' tenger si-ma tükréig minden az ő jóságát hirdeti, — örülni látszatik, midőn a' halandók' remény-kertének tarka színekkel borított ékes, 's kel-lemes virágjait hatalmas kezével egyszerre ösz-ve tépheti, és menyköveket szóró haragjának óriási erőtül ingatott vaspáltzájával a' szeren-tse' minden földi erőt, 's időt megdúló tor-nyait földre teríti, lerontja, 's szét szórja. Ha a' jóság lenne tulajdona, 's ama végtelen ha-talommal birna, mellyet a' tsalfa Dervis reá ruház, nem tartozna e elnyomni, 's fel tar-tani ama számtalan roszzsak' özönárját, melly e' világot elöntvén, 's szörnyüleg pusztitván azt az inség', 's sanyaruság' rettentő lakhelyé-vé változtatja? — Utálok a' létet, mellyet al-kottottainak tsak azért ada, hogy felülről ezek-nek nyomorúságaira mintegy örömmel nézzen alá. Vegye vissza ezen erőszakkal reám kö-tött ajándékát.“

Midőn az illy kínos érzésekben elalélt, — elkeseredett szívének mélyéből a' megrepedésig felsohajó — a' lét, 's szünet közt dühösen küzdő Abdul, ama szavakat törekező hanggal, kinyögvén, meg átkozott éltének határt vető damaszki atzélját hüveléből ragadva ki rántotta, hogy azzal pokolbéli kínokkal dühödő melyét által üsse, azon szempillantásban egy hirtelen villámlás nagy fénnel váltja fel a' kesergő kínos jajjaitól szörnyen rengő barlang' setétjét — és egy minden földi szépet, és nagyot le alatszonyító felséges Lény sebesen le veré a' vakmerő 's bűnhödt teremtés' ön maga ellen felemelt karját. Égikéket játszó ruha símulva fedé e' mennyeinek nyulánk, 's deli állású testét, — amirant koszorú ékesíté álmélkodásra vonzó, 's tiszteletet - parancsoló homlokát, jobb kezével lengetvén egy kedvesen zöldellő pálma ágat. — „Utánnam léptemben, — mondá Abdulnak eme boldogabb világi Lény, — ama fejével a' magosan repülő felhőket fentartó hegy' tetejére, — és oda eljutván imígy folytatá szavait: „Én vagyok Kallók, a' Béke' Angyala, tekints alá a' mélységbe, melly láthatárodiban megnyílik.

A' mi itt szemeibe öttlik a' Kalifának — az egy kopasz — sivatag, a' napnak egyenesen leverő sugári által leégettetett, 's a' természet kellemeitül megfosztatott sziget. — Ennek közepén üle egy halotti vázhoz hasonló szerencsétlen ember, kinek rémitő artzvonásai lelki kínokat, küzdést, és kétségbeesést hirdetének. Ez vala egy a' tenger tsalfa habjain boldogulására törekedő, 's kintseket szomjúhozó Kereskedő, ki a' vizeket fenéig dúló szélvész által okoztatott hajótörés után, létét csak azért látszatott megtartani, hogy azt itten az éhséggel való küzdés után annak emésztő kínnyai közt végezze, ki illy rémitő gondolatok között, illy szavakat zokogott ki: „Nem látok többé még csak egy földi epret se, mellyel elenem dühösködő éhségemet üzhetném — nem találok egy csep vizet se, mellyel szomjóm' égető tüzét el olthatnám. De ha az éhség - halált meg dúlom is — prédája vagyok a' fene vadaknak, kik e' pusztá rengeteg - helynek egyetlen lakói lévén, rémitő orditással a' levegőt hasitják. — Drága kövekkel rakott ládikáját, — mint ama betstvesztő rongyokat lökvén el magátul — tsúszva, 's küzdve az erőtlen-séggel, jut el ama hegy térre, a' hol az égi

abroncson hűladó napot többnyire látá a' maga fénnében feljönni, 's a' tenger' vizeibe lemerülni, — vizsgáló, 's száguldó szemeit remegő szívvel veté szerte minden tájra, egy hajó után, melly őtet a' kínos halál karjai közül ki ragadná, mélyen sohajtozván.

„Mennynek Lakosa! — esdekle Abdul, Kalok lábaihoz omolva — „ne engedd e' nyomorúttat így elveszni! — „Ne szóljál, 's ne béketlenkedjél, — felelé ez néki, — hanem inkább figyelmezzél!“ Ekkor tekintvén látott egy hajót, ezen szerencsétlen által felemelve lobogtatott keszkenőjével adott jelre, feszített vitorlákkal sebessen a' sziget felé tartani, 's hasítván a' vizeket végre ehhez el is jutni. Lefesthetetlen azon öröm, melyet e' szerencsétlen egész létében érezett, midőn a' hajósok, rövid szóváltás, és alkudozás után, megígérék néki, hogy óhajtott hazája keblébe vissza viszik őtet, ha jutalmúl drága köveinek felét nekik által engedi. A' világ' minden kintseit kész vala nékik feláldozni, ha azokkal birt volna. — De ezen méltatlan teremtések alig pillanták meg az iskátulát, 's alig veték fel a' benne lévő kints' értékét, midőn az egészt szomjúhozván, telhetetlen fekete lelkük, azt

magokévá tévén, szerencsétlen emberlársokat oda hagyják, 's hajóra kelvén, annak setét ködbe borult szemei elül sebesen eltűnnek.

Minden esdeklései, 's sebes vízár gyanánt orczáján lerohanó könnyei meg nem lágyíthattak ezen kegyetlenek' kő-sziveiket, bátor ön maga ajánlotta nékik díjúl egész kintseit, tsak vinnék magokkal ötöt szülötte édes földére vissza.

„Vallyon elnézheti, 's büntetlenül hagyhatja e' a' Mindenható ezen szörnyű igazságtalansággal egygyesített gonoszságot?“ — jajgatva zokogá eliszonyodtában Abdul. — Vak halandó, nézd tsak ama hajó, a' melyre megszánt embertársodat bízni kívántad, — a' habokat tornyokra emelő szélvész által mint sújtatik a' rendithetetlen kőszirthez, mint zúzatik ez által ezer darabokra? — nem látod a' rajta volt népet küszködni, őket a' mélybe sújtó habokkal? — nem hallod e egész a' magas Egeket verő jajos kiáltásaikat? — omolj le a' porba — 's földig meg alázódva, ne bátorkodjál az Örökkévalónak eseteink' bölts elrendelései ellen vakmerően, 's megelőzőleg kikelni. A' halandó, kinek sorsa te benned a' könyörületesség' érzéseit támasztá, meg men-

tetik a' végső veszélytül — de nem akként, amint határok közé szorítatott elméddel képzeled, 's felérheted.

„A' fösvénység' büne fogta el, 's utálattossá tette lelkét. A' kintsét úgy tekinté ő eddig, mint a' tündér veszszőt, mellyel a' szerencsét ön magának hódolni kénytetné — a' szerentsétlenséget pedig magátul megszszire üzné el. Most tanulta meg azt igazán megvetni, 's meg esmérni, hogy az veszélyt is hozhat a' halandók' fejére, hogy tsak a' helyes használás és erkölts határozza el annak betsértekét.“

„Szerentsés az, kit a' viszontagságok, és bal esetek tanítván, böltsé tesznek. — De Abdul emeld fel szemeidet, mellyek elébe ismét egy tekintetre, 's szemlélésre méltó eset tűnik majd.“ — Tekintvén a' Kalifa, — szemeibe ötlík egy felséges nagy fejedelmi épület, mellyet ékesítettek eldődeinek emlék oszlopai, a' mellyek ragyogó jáspis kőből látszatának emelve lenni. Ketté repülnek az elefánt tsontbul mesterségesen készített ajtó szárnyai, mellyek arany sarkakon forgának. Bent tűnik az álmélkodónak szemébe egy gyémántokkal tündöklő fejedelmi trón, mellyet számtalan követek, 's külömbféle nemzetek' nagygyai, mély

megalázodással környékezésnek. E' királyi székben ül maga Aborám, olly igen búsan siratott fija a' Kalifának — oldala mellett pedig egy fejedelem aszszony, kinek szépsége magát az alkotó természetet felül múlván, minden érzőket egész a' néma álmélkodásig ragadá el.

„Nagy Isten! — magán kívül lévén, felkiálta Abdul — ez az én szülöttem! oh bár tsak ezen kedvest, szenvedő, 's a' fájdalom által martzangolt atyai szívemhez szoríthatnám — bár tsak vérig öszveroncsolt karjaimmal őt ölelhezném — bár tsak könnyeim' özönének forrása az ő mellyén szárodna ki!“ — „Abdúl, miként karolhatsz által egy lelki lényt? — mondá néki a' mennyei követ. — Eme tűnő jelenés tsak azt képezi, 's példázza, melly sors érné nagyon kedvelte fiadat, ha élte' fonala ketté nem metszetett volna.“ Ah! — sebes zokogással, — rebegő nyelvel fel szól a' fejedelem — mért kellett hát a' kegyetlen halál' visszszaverhetetlen kezének, annyi sok remény' kellemes virágjait így egyszerre szét tépni, 's el szórni — mért kellett engem' ama örömtől megfosztani, melly reám háromlana, ha szülöttem' ditsőségének, és hatalmasságának szemlélője lehettem volna!“ — „Mérzsékeld

indulatodat, visszönozá az Angyal — és figyelmezzél! “

Tekintvén Abdul, látja, és veszi észre, mint vonódik most lassan kedves fiának ez előtt felséget, — magasságot, — erköltsöt, — és ártatlanságot áruló homloka, mély dühöt, és rettentőséget jelentő rántzokba — mint hulnak lassan le számtalan kellemeivel másokat bajoló ortzájának kinyíltt piros rózsai — mint váltják fel az ő, kegyességet, és nagy lelket valló képének szép színeit, a' vadság, és fene indulat' remítő vonásai; — Szörnyeteg, — mély boszszú, 's ennek elválhatatlan társa, a' dühödés — mint egy mindent megemésztő tűz, veri ki kékkel vereslő langjait, a' rettentőnek vadon villogó szemeiből, és mindent öszve zúzó karja vérrel vagyon fődve. — Abdul maga, 's Aborámnak hitvесе, kik ez előtt minden nagy tetteinek tárgyai, 's az ország' ékességei valának — a' dühösnek önnön kezei által meggyilkolva vérükben fekszenek a' trón' emeleténél, — melyet már most iszonyodással remítő képek állanak körül. — A' riadó pártütők' borzasztó hangjai töltik az útzákat, 's verik az Egeket. A' napkeleti ékességgel ragyogó királyi palota most változik által egy szen-

nyes mély homályú tömlöttzé, — itt a' pusztá földre lesújtva, — kezei, 's lábai szorító bilintsekkel terhelve, — eget, 's földet rendítő átkokat hörögve fekszik Aborám, ki már szemeitül is a' felzendültek' dühös boszszúja által megfosztatván, ragadja, egy a' nem lét után égő vágyal szolgája kezébül a' méreg edényt, hogy istentelen élte után mohón abbúl halált, 's enyészetet ihasson.

„Boldog az a' halandó, kit az örök végzés eleve való halál által ment meg a' büntül — így szóla az Angyal, — mert úgy nints többé hatalmában, ön magát, és másokat bús epekedésbe dönteni, 's keserves jajokra fakasztani.“ — A' Kalifa pedig viszszonezá: „Örökké való! a' porba leomolva hódolok felérhetetlen szent végzésednek, 's azokat földig le alázódva imádom. — O melly nagy, 's iszonyú gonosz tettektül mentetted meg fiamat önnön elenyészte által — engemet pedig mely szörnyű veszélytül! — ki esztelen én ötöt, mint minden boldogságom' eltüntét olly igen könnyeztem bús fájdalmamban merengve. A' béke', 's artatlanság' gyenge karjain nyugodva tsendessen hagyott hátra bennünket, — áldott e' földön az ő emléke, — lelke pedig fel emel-

kedvén annak porából, a' mennyeiek közé eljutott, hogy a' Proféta által a' jóknak lekötött kimondhatatlan örömeknek legyen örököse. "Lökjed hát magadtúl el, — mondá ekkor neki az Angyal, — ama öldöklő fegyvert, melyet mint egy elvetemedett gonosz önnön véredben takartál meg forgatni; — az örökké valónak jószágárul, és böltsességérül való kétség, 's bizodalmatlanság már ezentúl lelkedhez ne férjen; hanem inkább annak alázatos imáadásában, és annak való mélységes hódolásban folyanak ezentúl életed' napjai. — Mint ama víziárkok, mellyek parantsolatodra a' Nilus folyamnak ásatnak, a' tenger' vizeit felnem foghatják — szinte úgy a' halandó le nem hathat az isteni böltsesség' feneketlen mélyébe, 's azt ki nem meritheti."

Minekutánna ekkép felséges hangon megintette Abdult — felemelkedve vissza tért az ötödik menybe — a' honnét le szálla. Suhogása a' levegőt verő szárnyainak, mellyeken a' napfény kimondhatatlan kellemes színeket játszott, hasonló vala a' magasról sebessen le zuhanó vizek' zúgásához. —

Meritzay.

HUNYADY VITÉZEIHEZ.

Hány nagyralátó, hány kifajúltt irígy,
Kohol bilincset 's lánczokat ellened?

Arany szabadság, ég' leánya,
Honnom' örök disze, örje, védje!

A' szolga - vasban sorvadozó pula
Rab - lelkek, és a' gyáva bagoly - szemek,
Nem tűrik égi lángu arczod'
Mennyei fényt ragyogó világát.

Öt századoknak szent hagyományait,
Dicső Előink' bajnoki vérekén
Nyert birtokát, és fény - örökjét,
Vágyna bitanglani a' kaján; de

Rémülve adnak hátat, az ellened
Támadt poroszlók' büszke csoportjai,
Kiknek haszonvágy nyújta tómpa
Fegyvereket remegő kezekbe:

Ha harczra hívja a' Haza' szent szava,
 Attila' 's Árpád' törzsöke' sárjait,
 Az elnyomókon bosszút állva.
 Győzni; 's ha — nem: szabadon kimúlni.

Értted vivának Hős - eleink, viszont
 Te lelkesítsed hív unokájakat,
 Edzett kebellet bírni, a' vad.
 Fergetegek' rohanó viharját.

Állsz még, Honomnak Palladionja, 's állj!
 Míg ősz Dúnáknak habjai, fel felé
 Nem folynak, és a' Táttra' bércze,
 A' Tisza - mosta lapályra nem hull.

Fenyéry Gyula.

TISZTA SZEMÉREM.

Tiszta szeméremnek jele lesz deli Lányka, ha arczod
 Akkor is, a' mikoron senki se látja, pirul.

Szenvey.

ARTEMISIA AZ Ó VILÁGBOL.

A' nagy szív csak nagyot tehet,
 Ha érzési közt fel mehet,
     Az örökös hűségre;
 Már itt a' földi indulat'
 Csalfa ingere nem múlat,
     'S csak egy lépés az Égre.

Caria' Tartományában
 Az uralkodók' sorában,
     Egy boldog király vala,
 Mert szép Artemisiája,
 'S népének minden osztálya
     Érte éle, és hala.

Mausóleus vólt a' neve,
 'S azzal, hogy királlyá leve
     Csak számosabb gondja vólt,
 Virágzott minden alatta
 Az érdemet apólgatta
     'S népe hozzá bátran szólt.

Artemisia' karjain
 Enyhülve földi gondjain,
     Nyugodalmát fellelé;
 Így házi boldogságában
 Meg újjolván országában
     Csak a' köz jó ment elé.

Szép reménye kedvesének,
 'S forrón szeretett népének
     Messze időkre kinyúlt,
 De a' mint a' sorás mostoha,
 A' jó meg nem érhet soha,
     'S a' király hamar ki múlt.

Hív népe' kettős jaijára
 A' bús özveggy nagy sokára
     Férjét el temetteté,
 De sir - oszlopa tetejét,
 Majd néki is nyúgvó helyét
     A' felhőkig viteté.

Hogy így fel érvén az égig,
 Szerelmének állna végig
     Örök tanúja benne,
 A' mester Görög - országnak
 Remeké — és a' világnak
     Hetedik csodá lenne.

Hogý kő kövel egygyesülvén,
 Szellők hozzájuk repülvén,
     Tanulnának érezni,
 Hogy a' hűség' Planetája
 Sárga fénnel járna rája
     Est-harmatba könnyezni.

Minden reggel, minden este
 Itt ült férje' hideg teste
     Kedves társaságában, —
 Bájjvidek nyílt mindenfelé,
 De kedvét másban nem lelé
     Tsak szíve' hiv kinjában.

Szép királynéja' példáján
 A' szegény özvegy is kaján,
     Sorsát itt kesergette,
 Népet is jó asszonyához,
 'S önn szívek' indulatjához
     A' sir hivebbé tette.

A' mint így a' sirhoz jára
 Egyszer a' nép viradtára
     Férjénél halva lelte.
 Boldog, hogy meg pihenhetett, —
 Teste hamvához tétetett
     Mint éltében rendelte.

Az áldozat jutalmat nyert,
 Nyugott a' vágyódó szív, mert
     Kedveséhez el ére;
 'S nálunk is hív szerelmének,
 Szép kinnal zárt életének
     Örök hír lett a' bére.

A' M Á I A R T E M I S I A.

Egy Férj lévén nem régibe
 Halálos betegségibe,
     Másútt volt é! vagy nálunk? —
 Még is hogy meg történhetett,
 'S a' dolog igaz lehetett,
     Tanút itt is találunk.

Ápolgató felesége,
 Hogy a' mint kötelessége,
     Halálán is segítsen,
 Még a' sirból is fel kelő
 A' jót másnak irigyelő
     Aggódásin enyhítsen:

Hív özvegységét ígérte,
 'S hogy ne kételkedne kérte
     Az örök fogadáson,

Tudván hogy az a' túlsó part
 Jó messze van, attól nem tart,
     Hogy onnan ide lásson.

Mig férje a' halált vívta
 Mindenünnen össze hívta
     A' mester embereket, —
 Így el hűnyva szép álmába,
 Által ment a' jobb a' hazába
     Hallván, látván ezeket.

Hitte hogy a' hív febelet
 Az oszlop majd sirja felett
     Édesen nyomni fogja;
 De hűséges felesége,
 Hogy a' temetésnek vége
     'S bánatját ki zokogja:

A' poros gyászt el vetette,
 Más napra fel készíttette
     A' kastély' állás - fájit,
 Hogy más ki jegyzett alakja
 Új szerelmei közt lakja
     Tágított palotáját.

Szatthmáry.

GÖRÖG-ORSZÁG' ISTENEI.

(Schiller után.)

Még a' szép világon ti uralkodtatok
 'S az örömnék könnyű vezérfékei
 Ált boldog népeket ti igazgattatok,
 Tündér világnak bűbájos lelkei!
 Ah! még ti tettetek örömszolgálatot,
 Be más volt a' világ' sorsa, 's virtusza,
 Még szép templomidnak koszorú fonatott
 Amathuntnak Vénusza!

Még a' költés lelke bájos ihletésben
 A' szent Igazzal hiven szövethkezett,
 Életkedv ömledett itt a' teremtésben,
 'S a' melly soha sem fog érezni, érezett,
 Akkor a' természet' tiszta édenében
 Minden valók még szeretni tudtanak,
 Minden tárgyak a' szűz bölcseség' szemében
 Egy Istent példáztanak.

Höl most lelketlenül, 's élet-veszteséggel
 Egy tüzgolyó forog az ég' aetherén,
 Ott akkor Heliosz csendes dicsőséggel
 Járt, és kormánykodott arany szekerén.
 Oreászok laktak ormán e' halmoknak,
 Ama' fában egy Drüasz rejtezkedett;
 A' folyók' hullámja ékes Nájaszoknak
 Vedreiből ömledett.

Azt a' babért Daphne lelkesíté vala,
 Ezen köben itt Nióbe halgatott,
 Ama' berekből hangzott Syrinx' gyász dala,
 'S Philoméla e' ligetben sorvadott.
 E' patakban ejté könnyét Demeter — a'
 Vesztett lányt nyomozván a' boldogtalan;
 'S ott ama' dombtetőn kiáltá, Cythera
 Szép barátját — hasztalan.

Le Deukáliónnak nemzetéhez szállni
 Akkor még az égi karnak kedve lön,
 Pyrrha' szép leányi közt kedvest találni,
 Köz'tök Hyperion pásztor-sorsot vön.
 Ember, Isten, Hérosz körül a' negédes
 Kis Ámor egy szép rózsza lánczot fűzött,
 Ember, Isten, Hérosz Amathunban édes
 Szövetkező kénynt üzött.

A' setét komolyság derült környezetekben,
 'S szomorú le mondás számkivetve volt,
 Boldogság ömledett ah! minden szivekben,
 Mert a' rokon láncz boldogokhoz csatolt.
 Akkor a' szép volt csak szent — világ' színén; a'
 Nyájas Isten minden kedvben osztozott,
 Hol a' szemérmesen piruló Kaména,
 'S Grátzia törvényt hozott.

A' nyájas Papasszony' Grátziák' oltárához
 Térdelve rebegett imádságokat,
 Több csendes óhajtást küldött Cytherához,
 'S tett a' Chárisznak hit-fogadásokat;
 Nemes büszkeség — ott fenn is parancsolni —
 Tanítá az éggel-rokon rangra őt',
 'S a' szépség' szent övét hiven meg őrizni,
 Melly meg győzte im magát a' Menydörgőt.

Mennyei volt az a' tűz, és halhatatlan,
 Melly büszke hymnuszt Pindárnak ihleté,
 Árion lantjában lángzott olthatatlan,
 'S Phidiász' követ csúdasán élteté.
 A' valók, és formák szebb, nemesb jelekből
 Hirdeték itt magas eredetjeket;
 'S az Istenek, kik le szálltak az egekből,
 Nyitva látták itt viszont az eget.

Egy Isten' jósága becsesebbé tette

A' természet' minden adományait,
 Iris z' bolthajlása szebb színnel himzette
 A' gyöngyöktől rengő rét' hullámaait;
 Akkor Himerának rózsás lepelében
 Szebben pirkúlt a' természet' reggele,
 És a' sip a' pásztor Istennek kezében
 Bájosb hanggal volt tele.

Gániméd' képében virágzóbb színekkel
 Rajzolás magad' Ifjúság' kellemé!
 Istenkedőbb, és hős-merészb szellemekkel —
 A' Medúza paizssal — erkölcs' érdeme!
 Boldogítóbb volt, és szentebb a' szíveknek
 Örök kapcsa, még Hymen köté vala,
 Lágyabban simúlt ált a' Párka szüzeknek
 Újjain az élet' vékony fonala.

A' Thyrsus - forgatók' Évoe - zsinatja,
 'S a' párduczok' pompázott fékzete,
 Jelenték, hogy jön a' vidám kedvnek atyja,
 Faun', 's Szatyr elő tántorgva léptete.
 Körülötte pajzán táncz között, riadva
 Dicsérték borát a' böszült Maenadák,
 'S Liber' láng arczái a' serget vigadva
 Billikomra nógatók.

Nagyobb lön értéke azon adománynak,

Mellynek izletében adója részt veve,

Közelebb volt Ura a' nagy alkotmánynak

A' gyönyörhez, melly mivében ömledé.

Látszik é az enyim elmém' lángzatában, ?

Vagy talán a' felhők' sátorába' van?

Kémlelem ötet az Ideák' honában,

'S az érzékvilágban; — de csak hasztalan!

Szép templomitok, mint paloták mosolygtak,

Hösi játékok dicsőitettenek

Titeket koszorús innepin Iszt musznak,

Hol a' sok kocsik célra dörögtenek.

Lelkes szép lejtésű tánczkarok öveztek

A' pompás oltárt, — 's myrtusszal bé fonák,

Homlokitok' győztes koszorúk himezték,

'S hajatokat koronák.

Istenének kiki leg kedvesb jószágát,

A' pásztor leg szebb báránnyát áldozá,

A' nemes vendéglő' házi barátságát

A' harsány vendégi kedv jutalmazá.

Hová lépek? hát e' bús csend' állatéka

Hirdeti é itten nekem Alkatóm'?

Setét, — mint ő maga — az ő boritéka,

'S őt' csak le mondásom - ált' imádhatom.

Akkor a' haldoklót ágyán nem fenyíté
 Kaszás csontszörnyeteg ; — vég lehelletét
 Kékült ajkáról egy édes csók repíté,
 Egy Génusz hajtá le szövétnekét.
 Im' még az Orkuszi nagy birói széken
 Is egy földi Asszony' unokája ült,
 'S egy Erinnisz Thráker' panasszán érzékeny
 Indulattal fel hevült.

Elüzionban szép öröm-érzedelmét
 A' boldog árnyék viszontag fel lelé,
 Szűz vonza érte itt a' Férj' hív szerelmét
 'S a' Lovász is ment az érdem - út felé.
 Szekott énekekkel zendül Linus' lantja,
 Alcesztára húl Admetusz' karja itt,
 Oresztes barátját viszont meg pillantja,
 'S Philoktetes nyilait.

Ah! de mindörökké nem fog vissza térni,
 A' mit én ezen világon el hagyok,
 Minden szent kötés egy végbomlást fog érni,
 Minden kedv, melly ált' most félisten vagyok.
 Idegen nem ismért lelki kellemekekkel
 Mereng felém egy túl-világ — mint végtelen!
 'S kedvekért, mellyek most ihletnek hevekké,
 Ujjakat vagyok cserélni kénytelen.

Akkor szebb jutalmat, 's bért reményelve gyúltak
 A' terhes virtusz-pályán a' küszködők, —
 Fel az Isten-karnak honáig nyomultak
 Tetteikkel a' lelkes vetélkedők.
 A' hóltak' számvevő komoly Fejdelmének
 Ti csendes Istenek meg hajoltatok,
 Révésznek Olympból kalaúzként fénylének
 Kasztor, 's Pollux magzatok.

Hol vagy szép világ? térj bájid' fátyolában
 Ismét vissza, te természet' gyöngykora!
 Óh csak az énekek' szép tündér honában
 Pirkúl még regés idődnék bíbora.
 A' mező holt mássa ama' régi szépnek,
 Felém egy látható Isten sem lebeg;
 Óh amaz élettől meleg drága képnek
 Csak árnyéka maradt meg! —

A' zordon éjszaknak mind ama' nemessen
 Diszlett virágok prédái lettenek,
 'S hogy mindnyája közt csak egy Gazdag lehessen,
 El kellett enyészni néktek, Istenek.
 A' csillagos égen gyászosan nyomozlak
 Szeléne, de arczod még fel nem lelém,
 Erdőkön, 's habokon által kiáltozlak,
 'S csak holt viszhang nyög felém!

A' tőle származó kedveket felejtve —
 Már nem hevülve felsége' bájitól,
 Titkos vezérlelkét már soha nem sejtve, —
 Nem boldogabb szívem' boldogságitól;
 Művésze' becséhez is már érzéktelen,
 A' függő órának holt veréseként,
 Követi a' szolgatermészet kénytelen
 Ma a' nehezék törvényt.

Hogy holnap új anya légyen, a' koporsón
 Ma-halált ohajtva-önként dolgozik,
 És a' sok hold azon eggy örökös orsón
 Ön magától fel, és le gombolkozik. —
 Az Istenek, Bárdusz - hazákba menének,
 Holt valókká válva egy világ előtt,
 Melly szárnyára kelvén önnön erejének
 Nem kíván már vezetőt.

Bárát, testvér nélkül, 's mássát nem ismérve —
 Nem isteni, nem por - alkatú anyát —
 Birja az aetherben — kimulást nem érve
 Egy Másik Szaturnus' ledölt trónusát;
 Ő a' természetnek zordon vadonában,
 'S előbb, mint sem élő valók voltanak,
 Mindenütt az idő' hosszú folyásában —
 Önnön képét látja csak.

Olymposz' polgárit lehetett el érnem,
 És amaz Istennel, kit képfaragó -
 Márványom tisztelt, magam' öszve mérnem;
 Kicsoda M e l l e t t e d a' leg főbb való,
 Azok közül, kiket földi anyák szültek?
 A' férgeknek első leg jelesb neme.
 Óh még az Istenek emberként hevültek,
 Istenessebb volt az ember' érdeme.

Te! kinek földhez ver dicsőség-sugára,
 Ertelem' Mestere! — adjál szárnyakat,
 Hogy szállongjak velek léted' pályájára, —
 Adjál — Téged' mérni, nekem fontokat. —
 Vagy a' komoly Istenasszonyt tölem vedd el,
 Ki tükörével meg vakít engemet,
 Szelidebb testvérjét küld le szerelmeddel
 Amaz — siron túl intézze éltemet. *)

---

*) Egy másik kiadásban (lásd Leipzig 1804) ezen verssel végeződik:

Úgy van! haza mentek, 's minden tiszta kellem,
 Minden szép, 's felséges utánnok haladt, —
 Minden szín, élethang, minden hősi szellem,
 'S nekünk ah! csak a' lelketlen szó maradt.

Ki válvá karjából az idő' dühének
 Pinduszon lengnek ők Isten - szárnyok ált';
 'S így örök életet annak ád az ének,
 Ki már látta a' halált.

Szenvey.

G Ö Z - H A J Ó H O Z.

Drága teherrel
 Tünsz fel az Iszter'
 Szöke tükréből
 Metszve hab - árját.

Kincset ahító,
 Érted esengve,
 Várja te töled
 Gondjai' bérét.

Hogyha szerencsés
 Volt evezésed
 Partra tolongva
 Mennyi szív örvend!

Kincseket ennek,
 Annak öröm - hírt
 Víg zajogással
     Társz kebeledből.

Szép remek - mív ! kár
 Volna enyészned,
 Léted' irányzó
     Gözzeid által !

A' nap alatt nincs,
 Nincs maradandó,
 Minden enyész ; ez
     Téged is érhet ;

De ha Marímat
 Nyerted öledbe,
 Ment vagy a' véstől
     Bízva repülhetsz !

Angyalod ő lesz,
 Hozd el azért, hogy
 Látni megint őt,
     Boldog lehessenek.

B e s z e.

C S Ő V Á R.

(Rege a' Magyar előidőből.)

Hogy Budának palotája
 Fél világra homályt tölt,
 'S benne Mátyás' koronája
 Fél világnak parancsolt.
 Mikor minden vitéz — magyar
 Haj! és csak magyar vala —
 És bátorság és nemesség
 Volt hazánk' őrangyala.
 A' hány ellenségre talált,
 Annyi veszélyt szórt és halált
 E' kicsinyben nagy Nemzet
 Mellyet Atilla nemzett.

Possasinnál folyt a' sok vér,
     Haj! de csak a' török vér —
 'S a' világ rendítő sereg
     Onnan vissza mostan tér.
 Az a' zászló, kit Szent László
     'S Lajos hagytak örökül;
 'S a' győzelmek szent dijjában
     'S fenyjében most örökül:
 Az a' zászló van kezébe,
 Bendegúz lehell mejjébe;
     'S ha nem övé' e' világ,
     Hol a' hős? ki felé vág! —

Szívbe égve, hirbe fénylve
     Buda felé lobog már,
 Mint a' nap elősugára
     Egy csapat villám huszár,
 Úgy néz ki mint a' hatalom,
     Ah! mert itt egynek lenni —
 Annyi mint az örök hirben
     'S dicsőségben rézt venni —
 De nagyon is tudja nevét.
 Érezvén önn becsét 's hevét
     Egyről egyig sorjában
     'S ez a' dal zeng szájában:

Felköté Tarczai Gyula

Szép apjának pozslárát

A' törökre ki meggázlá

Édes hazánk' határát,

'S felhevülvén az ősi tűz

Még fiatal érében,

Bizakodik próbált kardja

'S neve' szerencséjében.

'S valamerre szeme tekint,

Mindenfelől dicsőség int;

'S már azt hiszi egy Magyar,

Hadat tipor ha akar.

Jön a' török — fut a' török

Mátyás Budán a' Király:

'S Téged Isten-dicsérünkkel

Van csak tele minden száj.

Az ellenség ha kel, már dül —

És siratják feleik,

Mert a' Nemessek' kardjoknak

Serget döntnek éleik:

És a' ki előttök megáll;

Azonnal más világra száll:

Mert azt hiszi egy Magyár

Hadakat dönt, ha akar.

Már Attila' büszke vára
     Fénylik a' századoknak;
 'S arany szabadságaival
     Fent kérkedik azoknak:
 És mig Mátyas lesz királyja
     Ellenségre ha talál,
 Az övé dicsőség és hír:
     Emezé csak a' halál.
 És ez mind örökké úgy lesz,
 Nincsen tábor melly el nem vész:
     Mig azt hiszi egy Magyar
     Hadat tipor, ha akar. —

A' hírnek sebes szárnyain
     Világ szerte e' dal jár;
 'S e' dalon léptet a' pompa,
     Melly önmaga a' huszár.
 Az előcsapat' fény - rendjét
     Ím Tarczai vezeti
 Ki fortyongó paripáját
     Két kengyelre lépteti.
 De jaj! bánatos szép arcza
 Mert keblében van olly harcza.
     Mellyet, bár minden hadat,
     Soha el nem tiporhat.

A' szivet, mell̃y viisszaszeret,
     Ha érzed érdemelni;
 Ezer pokol 's élő halál,
     Ha nem tudhat'd ölelni.
 Hát ha még a' messziségen
     Féltés gyötri lelkedet,
 Mellyik kehely, mellyik varázs
     Csendesít le tégedet?
 Lelkében sötét éj borong,
 Szíve Csövár felé szorong;
     A' hol hagyta kedvesét
     Eltiltott szerelmesét.

Mint mondják ekkor Csövárrott
     Az Úr Raskai György volt,
 Garmadában áll't aranyja,
     'S parancsa faluknak szólt:
 (De az öreg Tarczainak
     Nehézkes ellensége
 Mert a' királytól emennek
     Többet nyert vitézsége.)
 Fija Dénes hős-tüzében,
 Villong Mátyás' seregében:
     Margit otthon csak maga
     Mint a' vidék' csillaga.

Tetszik ő nem csak atyjának
Mint egyetlen reményje ;

De az egész ifjúságnak
Csak ő a' szemefényje.

Ezer szívnek annyi éltet
Pillantási adhatnak ,

És a' környék' szerelmei
Ő hozzá vonattatnak.

Sok száz paripák ugrálnak
Körülte e' tündér várnak ,
Egyib fel, a' másik le,
Ez ki — az el — ez bele.

Gyakran lebeg Rozgonyi is
Mogyorópej hókáján ,

'S lopva vonyit néha eggyet
Tajtékozó zabláján :

Apja kincse , szép termete
Arany hegyeket ígér ,

'S fel-felszökdell , ha Margitra
Gondol , arczában a' vér.

Nyergesse prüszögve játszik ,
Magának menyország látszik

A' várban és vár körül ,
Hol még a' kö is örül.

De Margit ezt mind nem látja,
 Mert a' kinek szíve már
 Egy választottnak van esye,
 Képzete is azon jár;
 Azon kívül minden kiholt
 'S a' bájos természet,
 Nem egyéb mint egy tátott sír,
 Mellybe leng az enyészet
 Alélt feje tenyerében
 Kék szeme a' magos éghen
 Keresgéli csillagát —
 'S el-eljajdúlja magát.

Mert hogy Tarczai a' kedves
 Belgrádon túl oda jár,
 Két hét múlva Imre napján
 Fél esztendeje lesz már:
 És azolta haszontalan
 Kérdezte fütől fától,
 És azolta mennyit szenvedt
 Még is tisztelt — atyjától:
 Ki őt' azzal fenyegette,
 Hogy Rozgonyi kívülötte,
 Ámbátor akarmit tesz,
 Veje más senki sem lesz.

Sőtt hogy Mátyás' hős serege
 Visszatért már Budába,
 Meghallván Raskai György Úr
 Emigy szöll haragjába:
 Margit! mindjárt jő Rozgonyi
 Készülj ma fogtok kezét —
 Holnap pedig esküvőre
 Majd az oltárhoz vezet.
 Kifogásra semmi szükség,
 Az maradok a' ki mindég —
 És akaratom úgy áll
 Mint a' Mátrai köszál.

Atyám! mond' elszánva Margit:
 A' tiéd parancsolni —
 Nékem engedelmeskedni
 Kell, 's szavadra hajolni.
 Én hogy holtomig szenvedjek,
 Ezt kedvedért megteszem:
 És minden bú és minden kín
 Te ér'ted álom leszen.
 De kárhozatba ejteni
 Nem adtak még sem isteni
 Sem emberi törvények
 Egy leányt a' szülének.

Vedd el tehát boldogságom'

Ha teheted mint Atya —

Leányod ezt békén tűri,

Bár keblét kín szaggatja.

Vedd el Atyám! és szeretlek —

Csak azt ne kívánd tőlem!

Hogy kárhozott legyen a' más

Világon is belőlem. —

Az oltárnál nem hazudok,

Eskünni csak arra tudok,

Hogy Rozgonyi' magzatja

Szívemet nem bírhatja.

Egy szó mint száz — meg kell lenni!

Öregtől kérj tanácsot,

'S azt kövesd, ha élni akarsz

Éltedben boldogságot.

Az ifjuság — éretlenség —

A' mit te most nem értesz

Az idő 's hozzátörődés

Még abban orvoslást tesz.

Nem mind arany a' mi fénylik.

Füst a' miért szived vérzik.

Eltün ez mint a' pára,

Vágyaid' bosszújára. —

Mért nem lehet változtatni,
 Hogy a' vén ifjú legyen!
 Vagy legalább az ifjútól
 Néha tanácsot vegyen.
 Mért mutat az öreg' szeme
 Másnak minden tárgyakat!
 Mért hiszi az öreg' esze
 Csak úgy jóknak azokat? —
 Ha bár századokat láttál,
 Mindent még sem tapasztaltál:
 De ha e' sem igazság,
 Más volt akkor a' világ! —

Az érzeméný, melly a' szívbe
 Legelőször lobbot vet,
 Sem futólag sem örökre
 Szeretni mást nem tehet:
 'S mint a' nadály akkor vál el
 Ha vagy nincs már mit szívni,
 Vagy az erőszak 's vég ellen
 Nem lehet többé víyni
 'S minél inkább rángatódik,
 Annál jobban ragaszkodik
 Édes boldogságához.
 A' szív első tárgyához

György szavára Leányának

Vére meghül — szava áll,
Keble feszül — szíve szorong,

És egész félholtra vál.

De hogy még is feleszméle

Szelíd lelke kinjából,

Égre vonúlnak szemei

Siralmának árjából:

'S a' kiért a' szíve vérzett,

A' mit gyöngéd lelke érzett,

Vévén gondolatjába

Igy sohajtoz magába.

Ha a' végzet' vas törvényje

Így nyomja le éltemet,

Hogy Tarczaim nem birhatja

Néki eskütt szívemet. —

És az atya' akaratját

Akkor is kell fogadni,

Ha lányától reményt, éltet,

Sött mennyet kész tagadni. —

Egy a' szívem, egy a' lelkem,

Egy szerelmem, egy lstenem,

Egy hitem 's idvességem

'S ez az én reménységem.

Nincs tehát minn töprenkedni —

Az oltárhoz elmegyek,

Hogy Atyám kívánságának

Még is eleget tegyek.

De ott csak arra esküszöm,

De ott csak azt fogadom:

Hogy szívemet hogy lelkemet

En Istenemnek adom.

És onnan azon izromba

En — én örökre Klastromba

Szentelem fel éltemet,

'S éltemmel mindenemet.

Azonban hogy a' serdült nap

Sugárait kilötte,

A' setétség a' föld másik

Felére fut előtte.

Margit esdeklő szemeit

Buda felé fordítja,

'S azon tájt, merre Gyulája,

Jajja után jajdítja.

'S verejtékes fájdalmában,

Felöltözvén gyász ruhában,

Várja a' perczenetet

Melly kínjának határt vet.

Rozgonyi is ki Margitnak
     Hidegségét nem hitte;
 Még akkor is hogy a' szép hölgy
     Ezt többször jelentgette.
 (Ah mert azt hinni szeretjük
     A' mit lenni szeretnénk,
 A' mi nekünk idvességünk
     Jaj de még nem a' miénk.)
 Teste deli természetbe
 Lelke lobogó tűzébe
     Vár a' boldog órára,
     Melly üt már valahára. —

Arany fénylik — megy a' násznép
     A' vár' kápolnájába —
 Vágtat egy Hős, egy deli Hős
     Raskai' udvarába.
 Bal orczáját az ifjúnak
     Jancsár szurás szépíti
 De mint látszik szive' táját
     Halálos kín keríti.
 'S a' mint paripája megáll,
 És a' vitéz róla leszáll,
     Azonnal ledőle ott
     Mert Budáról szaladott.

Hol van Margit? így szóll ottan —.

„Most mentek esküvőre“

Illy válasz jö — illy menykö csap

A' megdermedt kérdőre.

És a' nappal éjjelre dől,

És szeme homályosúl —

És az irtóztató érzet

Miált lelke megtompúl.

Viszi a' düh — 's a' kápolna

Ajtajába (bár meghalna)

Az oltár előtt látja —

Mint áll — az ő Sajátja. —

Kétségbesvén a' zavart szív

Mindenütt vég int felé,

'S az elvesztett boldogságért

Tűzbe vízbe kap belé.

Nem lehet csak akarni is.

Orvosolni a' sebet,

Ha a' méreg ellepte rég'

A' szívet és kebelet.

Kit elszánt szerelme gyötör,

A' lángon is keresztül tör:

Bár az a' mit ott talál,

Csak a' pokol és halál. —

Hah! nem látván mi nagy Szentség

Van az Isten' oltárán —

Hah! nem értvén mi titok áll

Hü szerelme' határán —

Ah! felejtvén mit tartozna

Édes Teremtőjének. —

Jaj! nem tudván mi gyilkossa

Mennyei szerelmének —

Mint felhő, mellyben villám van,

A' leányhoz oda rohan,

'S a' mint kardját mejjébe

Döfi — nem lát mérgébe. —

Egek! hát csak boldog vagyok —

Még is te vetsz kínomnak

Véget — nem más — köszönetét

Fogadd pillantatomnak!

Én — ah! én — elvégeztem már

De a' tiéd hátra még —

Fogd be szemem — te fogd kedves!

Még hamvam is érted ég.

'S hogy ezeket kipihegte,

Áldott lelkét kilíhegte,

Legott kinos mejjéből —

'S ledölt Gyula' öléből. —

Ki láthatja a' villámot
     Sötét felhők' méhében ?
 Ki értheti a' titkokat
     A' sors' szövevényében ?
 Ama lecsap — ez öl, gyilkol —
     Ama tiéd — ez is az —
 Azt nem láttad — ezt nem érted
     Belőle csak az igaz.
 Mit tesz még a' vak szerelem ?
 Kit öszvetört a' gyöttelelem
     A' kinoknak kinjában —
     Az érzések' poklában. —

Mikor érti hogỹ Budára
     Hamis hír jött fülébe,
 'S hogy Rozgonyit nem hordozta
     A' hü Margit szívébe':
 Midőn látja hogy oda már
     Mindenestől mindene —
 'S szent oltára' sérelmét sem
     Bocsátja meg Istene —
 Kifordulván önmagából,
     A' lelkek' szent országából
     Kéri vissza Margitot,
     Ki rá végsőt pillantott.

'S a' mint kifújja fájdalma'
     Kérlelhetetlenségét,
 El — kirohan megörülve
     Szegény keresni végét —
 'S mint a' vad, melly száz vadásztól
     Itt és ott környülvéve,
 Üldöztetvén gyötrelmétől
     Fut halálos sebébe.
 'S minél jobban kereng a' vér,
 A' méreg annál tovább ér:
     Fut szegény — de hijjában —
     A' nyíl ott már baljában.

Raskai Ur, ki mind eddig
     Mozdulatlan kö vala,
 Látván mint van fecskendezve
     Vérrel a' templom' fala —
 Rá kiáltván ön lelkének
     Kárhoztató birája,
 Mélyen érzi hogy a' méltó
     Büntetést ki nem állja.
 Megiszonyodván magától,
 Bocsánatot kér lányától: —
     De arra hijjába vár —
     Az ő teste meghült már. —

És pompás kriptát nyitvatván
 Az oltárhoz közelen,
 Lányát oda temetteté,
 Ott volt a' násznép jelen
 Rozgonyi is ekkor látta,
 Mit nem tesz a' szerelem?
 'S hogy poklot nyit, vagy mennyet ad
 A' legtisztább érzelem —
 És egy atya nem teheti,
 Hogy leányának érzeti
 Ugyan azért égjenek,
 A' kit nem kedvellenek. —

Még akkor nap' hogy eloszlott
 A' várból a' nász 's gyásznép.
 Jön egy Huszár be a' várba
 'S a' mint a' szobába lép
 Isten jó nap! megjöttem már —
 Dénes így szóll atyjához
 Fogadj Isten édes Fijam!
 'S megszorítja magához.
 Megjöttél — meg — 's nem könnyezed!
 Oda fijam a' bal kezed —
 Kevés ez a' hazáért
 Nem sok Mátyás királyért.

Nem sok apám! mert legvágтам
 Kuczug Basát, kit véde
 Két száz Jancsár — 's lovam eldőlt
 A' had fergetegébe.
 Öttel vívni egy Magyarnak
 Possasinnál mi se volt —
 De hűsz rohant egyikünkre
 Ha az az öt szörnyet holt.
 A' bal kezem el ott esett;
 'S mikor ezer halál lesett,
 Cyula pajtás oda vág,
 'S tágúlt a' nagy szorósság. —

Ő emelt fel — ő hozott ki
 Ő kötötte bé sebem'
 Ő ápola — ő vigasztalt
 'S adá vissza életem' —
 És azolta nem volt módja
 Fijadnak, hogy jobb keze
 Szorítással barátjának
 Köszönetét megtegye
 Pedig megvárná a' vitéz,
 Ki már Szabácsi Várnagy lesz —
 Ki olly dicső hírt nyere,
 Hogy Mátyásnak embere.

Budán ugyan kerestem őt'
     De onnan hogy hova lett —
 Azt senki sem mondhatá meg
     Búcsút senkitől sem vett.
 A' lövássza azt beszélte,
     Hogy valaki vala ott
 Csövérről — 's azt kihallgatván
     Sebtibe lóra kapott. —
 Ah! de hol van kedves hugám?
 Hivasd elő édes apám!
     Hagyd mondhassam meg neki,
     Hogy Gyula őt' szereti. —

Elfojtódván itt Raskai,
     Hogy fíja megmentője
 Ugyan az, ki leányának
     Éltetője 's öljője.
 Mem birhatván fájdálmaít
     Keresni megy Dénessel;
 'S erdő hegy völgy végig zúgg búgg
     Elkiáltott nevével —
 Hogy a' vadak felrettennek,
 Vércsék baglyok szétreppennek;
     Suhog zörög a' haraszt:
     Vad rugja — szél szórja azt.

A' sziklák' magas ormára
     A' mint felfergődének,
 Lenéznek az irtóztató
     Mélység' vak fenekének;
 'S rémlik — mintha ott fekünne
     Valaki elterülve
 Sietnek - le — 's a' látásra
     Egybe meg vagynak hülve —
 Szegény Gyulát itt érte el
 A' büntetés tegnap estel
     Nagyot dördült — 's villámlott —
     Akkor maradt halva ott.

Elhozatván a' szánandót
     Raskai alattomban,
 Margit mellé temetteté
     Az elnémult templomban,
 (Lukács napján épen az nap'
     Hogy az öreg Tarczai
 Csövérra ért, 's nem szünhettek
     Meg reszkető jajjai)
 'S hogy lányát neki nem adta,
 Ezerszer is megsiratta:
     Fz is vitte sirjába —
     Ebbe halt el bújába. —

Dénes pedig megborzadván
     A' helytől, mellyben látja
 Mint kinlódott — mint veszett el —
     Apja, húga 's barátja.
 Felköté még egyszer kardját,
     Meg van még a' jobb keze —
 Mellyel annyi törököt ölt,
     Mellyel annyit véreze.
 Isten hozzád Magyar ország!
 Bejött a' Cseh háborúság —
     Isten hozzád is Csövár!
     Engem' többé nem látsz már. —

Így szóllván — megy — 's mint hallatszik
     Boreszlónál esett el,
 Midőn fél keze által már
     Előbb hét Cseh veszett el.
 Csövár pusztaságra maradt —
     Most porhanyós omladék
 'S álmélkodva tekintget rá
     Az elfajult maradék.
 A' holott mint most is látszik,
 Ollykor néha tüzláng játszik
     A' kriptának gödréből
     Margít' bús szerelméből.

Balla Károly.

A' BOLDOGSÁG' VÁGYA.

Minden ember szeme előtt

Lebeg fen egy bájló czél,

Vele szülték, vele - is nőtt

'S mig csak lehel, vele él.

„Boldog akar kiki lenni“

Ebbe' minden ember egy,

De hogy kelljen szerét tenni

Már itt kiki másképp megy.

Az életnek örömeit

(Mikor sorsunk engedi),

Mint egy fának gyümölcseit

Ki hogy éri, úgy szedi.

De az élet esméretlen,

'S gyümölcse is csalogat;

Méz s kívül, 's jaj még is ben

Sokszor mérget osztogat.

Ezer képben, ezer szinnel

Minden előtt más forma

'S holnap sokszor már az nem kell

A' mit keblünk ohajt ma.

Sokszor szívünk ollyant is kér,
 'S az ohajtott bálvánnya;
 A' mit végre hogy ha el ér
 Keservesen meg bánnya.
 Keressük a' boldogságot
 Földi-öröm nyomain,
 'S midön szívünk égig hágott
 A' reménynek szárnyain, —
 Midön édes Ideálunk'
 Ált ölelve képzeljük,
 A' vélt célnál csalva állunk
 'S csak árnyékját öleljük.
 Azt képzeljük' boldogságunk
 Hogy a' mennyt túl haladja,
 Ha egy forró kívánságunk'
 A' kegyes sors meg adja.
 Áldjuk ekkor hiv sorsunkat
 Ezt ohajtván egyedül
 'S alig értük el célunkat
 Az el ért száz ujjat szül.
 Néha néha elégedve
 Sorsunkra ha nézhetünk,
 Még is köddel van bé fedve
 Mert mulandó — 's reszketünk.
 'S mentől inkább néki szokunk
 A' szerencse' fényéhez,

Annál inkább félni okunk

Hogy ne érjen végéhez.

'S milly terhes az embernek az :

Hogy többnyire nem tudja

Valljon merre megy az igaz

Boldogságnak jobb utja.

Mert két erő uralkodik

Sirjáig az emberen

'S e' kettő közt úgy hánkódik

Mint egy habzó tengeren.

Az ész — 's a' szív — ez a' kettő.

Éltünkben az evező;

Haj! de ezen két vezető

Igen ritkán egyező.

A' hideg ész sokszor gátol

Midőn szívünk olvadoz.

'S a' merő ész tanácsától

A' meleg szív borzadoz.

Hol van hát az igaz öröm?

Hol az igaz boldogság?

Fejem' midőn ezen töröm

Gordiusi bogot vág.

Szívünk' forró vágyódása

Mellyt keblünkbe a' bölcs ég

Irthatlanúl bele - ása

Nékünk tehát csak inség?

Nem mért az ég illő terhet ránk,
 Igazságtlan volna ez;
 Ez mennyei édes Atyánk'
 Jóságával nem egyez.
 Lenni kell egy igaz utnak —
 'S kik szemesek előre,
 Bizonyosan fel- és jutnak
 Az ohajtott tetőre.
 Az ész — 's a' szív — ez a' kettő
 Midőn bennünk egyesek
 Boldogságunk remélhető,
 Mert kérésink helyesek.
 'S ha a' szív' sok kívánságát
 A' virtus meg rostálja,
 Ugy az ember boldogságát
 Könnyebben fel találja.

Gr. Teleki Ferencz,
 Paszmoson Erdélyben.

F O G L A L A T.

	Lap.
Borbély Helena. (Horvát Endre.) . . .	1
A' holdhoz. (Bajza.) . . .	24
Sok baj semmiért. (Szalai Benjámin.) . .	25
Szilágyi. (Berzsenyi.) . . .	53
A' jövevény. Románcz. (Kisfaludy Károly.)	55
Sejtés. (Vörösmarty.) . . .	57
Zempleny vitézeire. (Vásárhelyi János.) .	58
A' Magyar Geniuszhoz. (Szerényi) . . .	59
Ámor is Méh. (Debreczenyi.) . . .	60
A' kedveshez. (Szentmiklósy.) . . .	61
A' Venuszok. (Gr. Dessewffy József.) . .	62
Három szép érzés. (Takács Judit) . . .	63
Füred. Novella. (Gr. Majláth János.) . .	67
Mohács. Elegia. (Kisfaludy Károly.) . .	81
A' vig Chloe. (Berzsenyi.) . . .	85
A' Fellegekhez. (Vörösmarty.) . . .	88
Andor és Juczi. (Szalai Benjamin.) . . .	89
Egy leányka éneke. (Makáry) . . .	96
A' Poeta. (Bersenyi.) . . .	97
Pompejus. (Szenvey.) . . .	98
A' csermely. (Bárány Ágoston.) . . .	99
Pénznek és fősvénynek Ura ki? (Mericzay.)	100

	Lap.
A' tűnődő. (Vörösmarty,)	101
A' czáfolhatatlan. (Szenvey.)	103
Tihamér. Novella. (Kisfaludy Károly.)	107
Ének a' harangról. (Szenvey.)	212
Az Isteni végzés. (Mericzay.)	251
Hunyadi vitézeihez. (Fenyéri Gyula.)	243
Tiszta szemérem. (Szenvey.)	244
Artemisia az ó világból.) (Szatthmáry.)	245
A' mái Artemisia.)	248
Görög - ország' Istenei. (Szenvey.)	250
Gözhajóhoz. (Besze.)	259
Csövár. Rege. (Balla.)	260
A' holdogság' vágya. (Gr. Teleki Ferencz.)	283

	H	I	B	Á	K.
Helyett:		olvasd :		lap :	sor.
Szépségen		szépségem		16	16.
hívvel		hévvel		82	16.
közdök		küzdök		111	5.
bajóra		hajóra		207	5.
Illesség		Illessék		230	1.

P e s t e n

Füskúti Landerer Lajos' betűivel.

Adagio

Szerzett Székely Mihály

Enek 179

Forse

Piano

Bar a sors tö-lec meg-sze

ra ra mig e szívvertak ér ted ég edes szerelmű báj si

gá-ra ál tal hat eltem al-ko-nyára s bár a' szerző leír megírta

cres *p*

zá-ra szent kéjre intem lé-ke még

f *pp* *f*

dol.
sha eb redsz lan tom hang za

ta - ra egy könytegyenlőségem a - ra hogy a sorshárdlymesz-sze

Handwritten musical score, first system. The music is written on a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of three flats (B-flat, E-flat, A-flat). The lyrics are written below the treble staff.

Lyrics: *xa' ra e' sziv - - még is tsak ér ted ég tsak ér - ted*

The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings like *f* (forte).

Handwritten musical score, second system. The music continues on a grand staff with the same key signature. The lyrics are written below the treble staff.

Lyrics: *ég tsak ér - - ted ég*

The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and dynamic markings like *f* (forte). The system concludes with a double bar line.

